

fužinar

Leto XX

Ravne na Koroškem, 15. junija 1983

Št. 6

Dopolnjena poslovna politika — boljši rezultati dela

Delavski svet železarne je 18. 5. 1983 na svoji 3. seji med drugim sprejel poročilo o poslovanju in izvajanju akcijskega programa v 1. trimesečju 1983. Ker moramo spremeniti negativna gibanja iz tega obdobja, je dopolnil poslovno politiko na naslednjih področjih:

Zaradi izrednega povečanja porabljenih sredstev moramo še povečati pozornost nabavnemu trgu, zaostri varčevanje s surovinami, materiali, orodji in rezervnimi deli.

Zaradi večanja neskladja med nabavnimi in prodajnimi cenami moramo povečati napore za doseg primernih cen naših proizvodov in uslug.

Zaradi velikega obsega nepokritih obveznosti moramo povečati napore za bolj rentabilno gospodarjenje oz. varčevanje na vsakem koraku.

Povečati moramo napore za reševanje razvojnih problemov delovne organizacije, zlasti pa Vzmetarne, Pnevmatičnih strojev in Kovinarstva.

Z dodatnimi naporji vseh skupnih služb in služb tozda Jeklovilarna moramo zagotoviti čimprejšnjo kvaliteto in rentabilno proizvodnjo livarne posebne litine.

Nadaljevati moramo s selektivno politiko zaposlovanja in število delavcev povečevati samo na novih proizvodnih zmogljivostih, najbolj kreativnih strokovnih delih in za boljše izkoriščanje proizvodnih kapacitet (večzemensko delo).

Zagotoviti moramo bolj enakomerno odpremo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ni. Sodelovanje s samoupravnimi in poslovnimi organi SOZD je bilo dobro, prav tako z organi republiškega sveta ZSS. Dejavnost so bile tudi posamezne komisije, na splošno pa je bilo iz osnovnih organizacij premalo pobud za reševanje skupnih problemov v SOZD.

Osnovna naloga koordinacijskega odbora sindikata SOZD bo v prihodnje uresničevanje nalog, sprejetih na 10. kongresu ZSS in 9. kongresu ZSJ, upoštevajoč ocene in usmeritve ZK ter druge dokumente.

Razmere zahtevajo, da koordinacijski odbor vložiti vse napore za:

— nadaljnjo krepitev družbenoekonomskega in samoupravnega položaja delavcev v SOZD

— poglobljeno politično delovanje za družbenoekonomski razvoj in odpravljanje vzrokov gospodarske in politične nestabilnosti

— poglobljanje in uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka

— odločnejše uveljavljanje načel delitve po rezultatih dela oz. socialističnega samoupravnega sistema pridobivanja osebnih dohodkov na temelju rezultatov živga in minulega dela

— utrjevanje zakonitosti, spoštovanje samoupravno dogovorjenih obveznosti, varstvo družbene lastnine in zaščito samoupravnih pravic delavcev.

Ob izvajanju teh nalog bo koordinacijski odbor SOZD skrbel tudi za delo komisij, zahteval izpolnjevanje programov, krepil mednarodno sodelovanje ter preučil in dopolnil neuresničene naloge s programsko-volilne konference.

(Vir: gradivo za delovno konferenco)

(Nadaljevanje na 5. strani)

Iz dela sindikata

Po usmeritvah marčevske akcijske konference osnovnih organizacij sindikata železarne ni čas za spontano akcijo, ki bi lahko bila neučinkovita, ampak za voden, organizirano. Zato izvršni odbor konference pripravlja konkretne predloge za delo. V 1. polovici junija so njegovi člani obiskali vse osnovne organizacije in na skupnih sestankih največ pozornosti namenjali poglavju sindikalne organiziranosti. Konkretne predloge so pripravili tudi za delo posameznih komisij pri konferenci. Tako bo komisija za nadaljnji razvoj delegatskih odnosov ocenila in dopolnila poslovnik o delovanju konference, komisija za priznanja, nagrade in druga odličja nadaljevala z akcijo za moralna priznanja, komisija za šport in rekreacijo bo izdelala predlog poha slovenskih železarjev, komisija za organizacijsko-kadrovska vprašanja bo preučila organiziranost konference (povezovanost osnovnih organizacij, izboljšanje metod in načinov dela itd.). Po usmeritvah mora komisija za kulturo oceniti kulturne akcije, ki jih vodimo pri koordinacijskem odboru SOZD, in sklicati upokojece iz leta 1982 za podelitev moralnih priznanj, komisija za družbenoekonomske odnose preučiti materialne stroške v zaključnem računu in se do njih opredeliti, komisija za inventivno dejavnost pa izmenjati

pozitivne izkušnje pri zveznih sindikatih.

Vseh teh usmeritev se morajo komisije odgovorno lotiti in jih tudi čimprej uresničiti.

DELOVNA KONFERENCA V SOZD

31. marca se je v Tovilu Ljubljana zbral koordinacijski odbor sindikata SOZD Slovenske železarne, da je med drugim preučil svoje delo v obdobju 1982/83 in sprejel nadaljnje usmeritve.

V preteklem enoletnem obdobju je koordinacijski odbor sindikata SOZD največ svojega časa posvetil gospodarjenju in pogojem pridobivanja dohodka v SOZD. Med osnovnimi nalogami so bile tudi obravnavati periodičnih obračunov, izpolnjevanje planskih zadolžitvev in devizna problematika. Dejavnost sindikata v SOZD se je pokazala tudi v razpravi o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka za leto 1983, v usklajevanju in obveščanju pri OD. Zelo dejaven je bil koordinacijski odbor v pripravah na oba kongresa sindikatov. Aktivno se je sindikat SOZD vključeval tudi v tekmovanje kovinarjev.

Vzpodbujal je zanimanje zanj po delovnih organizacijah, in rezultati so se pokazali na republiški in zvezni rav-

Oblikovanje

Vedrina

Dopolnjena poslovna politika — boljši rezultati dela

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z boljšo koordinacijo moramo zagotavljati optimalen nivo zaloga.

Povečati moramo napore za zagotovitev naročil in nadomestiti asortiment, za katerega upada zanimanje na trgu.

Še bolj si moramo prizadevati za izvozne cilje, da bomo lahko poleg zagotovitve tekoče reprodukcije poravnali tudi naš devizni dolg.

Tozd Komerciala si mora prizadevati za zmanjševanje meničnega plačevanja.

Zaradi zaostrovanja gospodarskih, socialnih in političnih razmer moramo zagotoviti obveščenost vseh delavcev z aktualnimi problemi gospodarstva in poslovnimi rezultati, intenzivirati politično delo med delavci, pospešeno uresničiti že sprejeti koncept delovnih skupin, odločneje nastopiti proti delavcem, ki nočejo razumeti današnjega gospodarskega položaja in zavestno oz. načrtno delujejo negativno, nekateri pa tudi sovražno, zaostri odnos do kršiteljev delovne in tehnološke discipline in zaostri politiko disciplinskih ukrepov in z organizirano politično akcijo pridobiti bistveno več delavcev za samozaščitno delovanje.

Za izvajanje poslovne politike so odgovorni poslovodni delavci, ki morajo organizirati njeno izvajanje in zagotoviti vključitev vseh delavcev v napore za doseganje postavljenih ciljev.

INVESTICIJSKA IZGRADNJA

Delavski svet je sprejel poročilo o načrtovanju in izvajanju investicijske izgradnje ter pri tem opozoril, da vse naše sile usmerimo v čimprejšnje dokončanje investicij in predvsem v doseganje optimalne proizvodnje na novih napravah, ki jih bomo aktivirali. Naša zahtevna naloga je, da z novimi investicijami povečamo izvoz in si pri tem prizadevamo za čim višjo stopnjo predelave naših proizvodov.

Zaradi omejenih finančnih možnosti v naslednjih letih ne bo možno realizirati kakšnega večjega novega projekta, vendar moramo izkoristiti prednost, ki

jo imamo s sedanjim stanjem široke fronte investicij in ob ugodnejših razmerah nadaljevati z razvojem na višji stopnji. Naš inženiring naj se v obdobju omejevanja investiranja osredotoči na snemanje novih, perspektivnih projektov, predvsem pa svojo dejavnost usmeri na razvoj energetike, ki postaja vse pomembnejše vprašanje v svetu, in tudi na prodajo svojega znanja izven delovne organizacije.

Delavski svet je opozoril na izredno pomembno vprašanje razvoja kadrov. Doslej smo premalo vlagali v razvoj človeka v njegovem odnosu do dela in naprav, ki so vedno zahtevnejše in zato potrebujejo usposobljene ljudi, ki bodo z njimi znali ravnati.

Ker krediti že zapadajo v plačilo, bodo nastopile težave pri nadomestitvah osnovnih sredstev, zato se moramo dogovoriti za najnujnejše potrebe in določiti prednost uporabe sredstev za nadomestitev.

Delavski svet je sprejel informacijo o finančnem poslovanju v železarni in sozdu ter devizno poročilo za l. 1982, pravilnik o notranji arbitraži ter sklep o deležu za izjemne temperature in deficitarnost, posamezne odbore pa je zadolžil za obravnave konkretnih tem.

Delavskim svetom tozdog je predlagal v sprejem naslednje sklepe:

— za naložbe v velike projekte se v letu 1983 združi 371.500.000 din,

— primanjkljaj v tozdih Jeklarna, Kovačnica in Armature v višini 70.963.000 din pokrivajo tozdi s presežki sredstev na osnovi že sprejetih samoupravnih sporazumov (sovlaganje),

— primanjkljaj tozda Orodjarna v višini 6.725.000 din pokrije tozdi Stroj in deli s kreditom na 5 let s 24% obrestno mero,

— za sovlaganje v druge OZD se v letu 1983 nameni 40.000.000 din.

Delavski svet je sprejel še finančni plan stanovanjskega dela sklada skupne porabe za leto 1983.

(Vir: sklepi in stališča 3. seje DS Železarne Ravne)

April v številkah

S planom predvideno skupno proizvodnjo v aprilu smo dosegli 91,4 odst., v kumulativni 97,8 odst. Odprema je bila dosežena 82,1 odst., v kumulativni 98,6 odst. Fakturirana realizacija 93,7 odst., v kumulativni 96,5 odst. Pri izvozu smo pri dolarski vrednosti dosegli 85,3 odst., v kumulativni 82,9 odst., pri dinarjih 92,7 odst., v kumulativni 82,0 odst. Vrednostni plan prodaje na domačem trgu je bil dosežen 94,1 odst., v kumulativni 102,0 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

TOZD JEKLARNA. Planirana proizvodnja v aprilu ni bila dosežena predvsem zaradi pomanjkanja dolomita in voluminozno izredno slabega starega železa. Poleg tega je bila dana predčasno v remont 40 t el. obločna peč (8). V aprilu je zaradi uvajanja novega načina litja narasel izmeček, ob pomanjkanju delavcev pa je tudi delo kvaliteto slabše opravljeno.

TOZD JEKLOLIVARNA. TOZD je v aprilu dosegla nekoliko boljši fizični obseg proizvodnje kot v preteklem obdobju. Sorazmerno težavno doseganje plana je imelo tudi tokrat vzrok v skrajno neugodnem asortimentu (litine za izvoz in namensko proizvodnjo), ki zahteva dodatna dela, pri čemer pa niso adequate prodajne cene, ki pogosto ne dosegajo niti 70 odst. lastne cene izdelka. Razmeroma uspešno je TOZD dobavljala litino ostalim TOZD v železarni. Mesečni načrt je tu presežen za 34,0 odst. S tem pa so delno pokrite tudi izpadle dobave v preteklih mesecih. Slabe surovine, moč-

na prezasedenost kapacitet, ostri kvalitetni kriteriji in izredno kratki dobavni roki povzročajo zaostanke in večkrat tudi nekompletirane dobave.

TOZD VALJARNA. Zaradi dotrajnosti naprav na težki progi — predvsem klešni žerjav — imajo vse večje težave pri ureditvenju proizvodnega programa. Zaostanek za predvidenim planom 5,8 odst. Ob enotedenskem izpadu ogrevnih peči na srednji progi je bila tu proizvodnja dosežena le 66,3 odst., na lahki progi 81,9 odst.

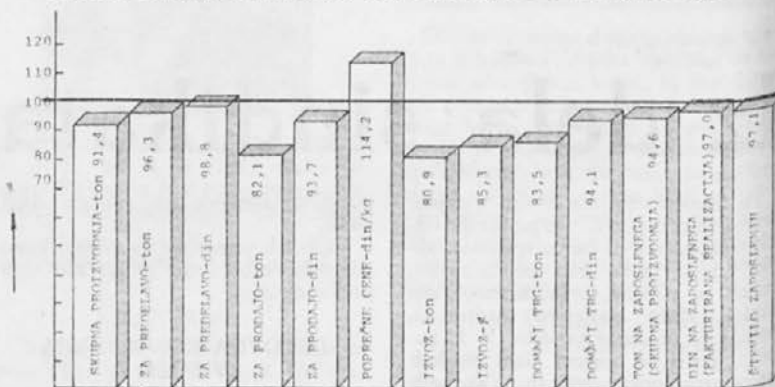
TOZD KOVAČNICA. Ob pomanjkanju vložka in prekoračitvi predvidenega plana skupne proizvodnje za 11,0 odst. so se v TOZD znatno zmanjšale medfazne zaloge. Kvaliteta ingotov se ni izboljšala, pri določenih kvalitetah močno izstopa poravnost, kar povečuje porast izmečka v TOZD Jeklarni, v kovačnici pa zamujanje rokov in nižjo proizvodnjo.

TOZD JEKLOVLEK. Vzrok za nedoseganje predvidenega plana proizvodnje (zaostanek 5,5 odst.) je predvsem v dimenzijsko neugodnem asortimentu, delno tudi pomanjkanju delavcev. Za predvidenim planom je zaostala proizvodnja vlečnega jekla 12,6 odst., brušenega jekla 19,8 odst. in vlečne žice 54,6 odst.

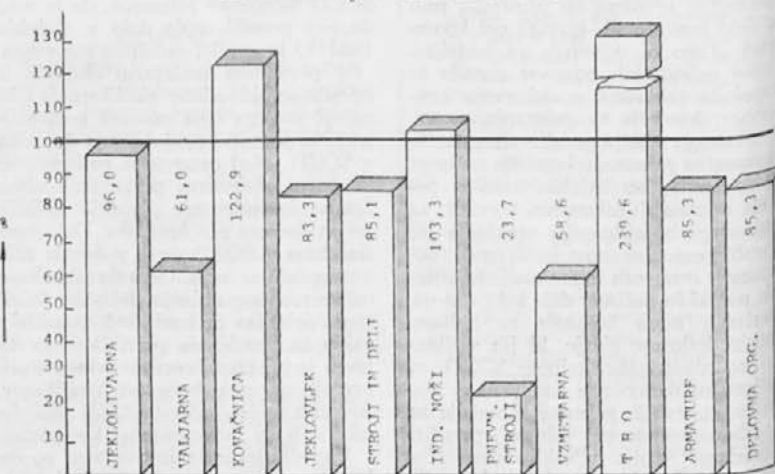
TOZD ORODJARNA. TOZD je dosegla le 37,7 odst. predvidenega plana proizvodnje. Razlogi za tako stanje so predvsem v tem, da zaradi izpada določenih strojev, bolniških izostankov ter težav pri termični obdelavi ni bilo mogoče izdelati več. Zaostanek pa bodo poizkusili nadoknaditi v preostalih dveh mesecih kvartala.

TOZD STROJI IN DELI. V aprilu je TOZD zaostala za predvidenim planom (Nadaljevanje na 4. strani)

DOSEGANJE PLANSKIH OBEVZNOSTI V APRILU 1983

IZVOZ V \$ V APRILU 1983

Zaslужni delavci v letu 1983

Delo je v sivi davnini ustvarilo človeka, z delom je človek zgradil pretekle in sedanje civilizacije. Dobremu, predanemu delu gre tedaj vse priznanje in spoštovanje. Zato si v železarni po eni strani prizadevamo za čimbolj pravične načine nagrajevanja po delu, iščemo pa tudi druge oblike, kako javno postaviti za zgled dobre in zavedne delavce. Tako smo letos na prvomajskem srečanju na Ivarčkem jezeru prvič svečano razglasili zaslužne delavce Železarne Ravne za leto 1983 in jim podelili priznanja. Iskreno jim čestitamo in jih na kratko predstavimo.

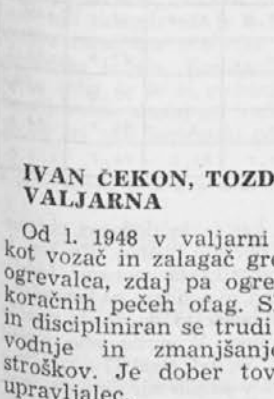
**JAKOB BABIN, TOZD
JEKLOLIVARNA**

Kvalificirani modelni mizar, 10-, 20- in 30-letni jubilar delo je od leta 1956 prehodil pot od mizarja do normirca in kalkulanta do samostojnega tehnologa. Kot strokovnjak in dober tovariš ter aktiven samoupravljaec je zglede mlajšim.

**IVAN FRANC, TOZD
INDUSTRIJSKI NOŽ**

Marljivi in tovariški skoblar je izdeloval nože že v stari mehanični delavnici. Takrat se je zavzemal za postavitve nove hale, nato pa z delom pri stroju in v samoupravnih organih za nadaljnji napredek tozda, ki mu je zvest že nad 25 let.

**IVAN ČEKON, TOZD
VALJARNA**

Od 1. 1948 v valjarni je bil najprej kot vozač in zalagač gredic, pomočnik ogrevalca, zdaj pa ogrevalec gredic v koračnih pečeh ofag. Skrben, marljiv in discipliniran se trudi za dvig proizvodnje in zmanjšanje materialnih stroškov. Je dober tovariš in samoupravljaec.

**ANŽELKO KRAUTBERGER, TOZD
JEKLARNA**

Leta 1959 je začel v livni jami, s pridnostjo napredoval za 1. pomočnika pri SM, nato pri 5-tonski elektro peči. Ob delu se je izsolal za metalurškega delovodja. To delo opravlja zdaj pri 10 in 25 t elektro peči. Ves čas je aktiven družbenopolitično in samoupravno. Zdaj je v jeklarni sekretar OO ZK in predsednik komiteja za SLO in DS.

KAREL LIPOVNIK, TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Začel je 1. 1960 v metalurških obratih, se 1. 1973 poškodoval in dela odtelej v tozdu Pnevmatični stroji. Ni le dober delavec, ampak zna tudi pravilno usmerjati svojo sredino, v katero kot aktiven samoupravljaec prenaša informacije s samoupravnega in političnega področja.

FRANC KONEČNIK, TOZD SGV

V železarni od 1. 1948 pripada rodu, ki je delal udarniško, kadar je bilo treba, sam pa vsak dan kolesaril 20 km na šiht in domov. »Na prvem mestu je delo,« pravi še danes ta orodni kovač. In ker svoje geslo vsak dan uresničuje, vliva spoštovanje do dela tudi svojemu okolju.

IVANKA PREPADNIK, TOZD TRO

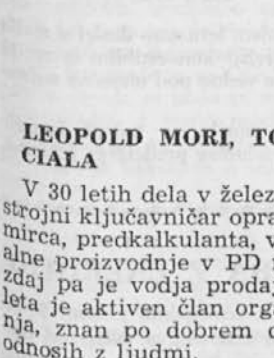
Od 1. 1964 je orodna brusilka. Dosega nadpovprečne delovne rezultate, saj presega normo za 20 odstotkov. Vestna, marljiva in disciplinirana delavka je v 18 letih imela zelo malo bolniških izostankov, zato je za zglede drugim.

MATEVŽ SUMAH, TOZD KOVAČNICA

34 let že dela v železarni, zdaj je 1. pomočnik kovača 1200 t stiskalnice. Dober delavec je, prizadeven in varčen. Prizadeva si za čim boljše medsebojne odnose. Je tudi slikar samorastnik, ki oblikuje koroško življenje in pokrajino.

(Vir: utemeljitve za priznanja iz tozdov)

LEOPOLD MORI, TOZD KOMERČIALA

V 30 letih dela v železarni je kot VK strojni ključavničar opravljal dela normirca, predkalkulanta, vodja individualne proizvodnje v PD meh. obdelave, zdaj pa je vodja prodaje strojev. Vsa leta je aktiven član organov upravljanja, znan po dobrem delu in dobrih odnosih z ljudmi.

**JOŽE BRAJNIK, TOZD
VZMETARNA**

Od skupno 36 delovnih let jih je 30 dal železarni, vzmetarni. Zmeraj je bil vzoren delavec, ustvarjal tudi v težkih pogojih pred desetletji. Kot delavec zaupane naloge opravlja vestno in je aktiven samoupravljaec.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V aprilu je znašal izkoristek delovnega časa 81,38 odst., odsotnosti pa 18,62 odst. Odsotnosti so bile porazdeljene takole:

— letni plačani dopust	5,67/0
— izredno plačani dopust	0,57/0
— službena potovanja	0,30/0
— prazniki	3,90/0
— bolezni do 30 dni	3,43/0
— bolezni nad 30 dni	3,60/0
— druge plačane odsotnosti	0,96/0
— neplačane odsotnosti	0,19/0

(Nadaljevanje z 2. strani)

nom skupne proizvodnje za 32,9 odst. predvsem zaradi izpada strojnih kapacitet in premalo realiziranih proizvodnih ur. Mesečni načrt je bil dosežen le pri sestavljenih izdelkih za stiskalnice ter delih za vozila.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Ob 97,6 odst. proizvodnji je TOZD zaostala predvsem pri proizvodnji vrtnega orodja zaradi pomanjkanja trde kovine. Težave v proizvodnji so nastale tudi zaradi ozkega grla pri brušenju, velike odsotnosti z dela in nerešenih tehnoloških problemov. Pomanjkanje naročil za izvoz je vse večje, a tudi na domačem tržišču se pojavljajo določeni zastoji.

TOZD VZMETARNA. Ob neugodnem asortimentu (lahke vzmeti) in pomanjkanju naročil predvsem za izvoz je TOZD dosegla le 85,4 odst. predvidenega plana skupne proizvodnje.

TOZD TRO. TOZD je dosegla 90,3 odst. skupno proizvodnjo predvsem zaradi remonta ploščinskega brusilnega stroja, premajhnih kapacitet v oddelku krožnih žag, kjer naročila že odklanjajo, in velike bolniške odsotnosti.

TOZD KOVINARSTVO. Vzrok doseganja le 72,4 odst. skupne proizvodnje je predvsem v izpadu NC stružnice, pomanjkanju delavcev zaradi bolniških odsotnosti in pomanjkanju vložka za kolesne stavke.

TOZD ARMATURE. Ob doseženi 63,4 odst. skupni proizvodnji ima TOZD težave predvsem zaradi pomanjkanja vložka, v kumulativni zaostaja že za 47,7 odst. za predvidenim planom.

TOZD BRATSTVO. Glavni vzroki za doseganje 40,0 odst. skupne proizvodnje so v zmanjšanju kapacitet kovanja v prvi polovici aprila (kar so delno nadoknadili s sobotnim in nedeljskim delom), pomanjkanju soli za solne kopeli in izpadu el. energije.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. Prodaja jeklenih ulitkov je zaostala za predvidenim načrtom 17,1 odst. Presežena

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ Ž		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.	april	kumul.
JEKLNARNA	98,7	99,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	99,7	96,2	90,2	96,2	101,0	98,3	96,0	102,1	108,2	105,9	99,2	96,4
VALJARNA	82,4	95,7	70,0	97,1	80,5	99,9	61,0	69,2	69,8	71,0	84,2	109,6
KOVAČNICA	111,0	108,4	126,3	116,1	136,0	116,2	122,9	97,0	132,5	97,8	136,9	120,9
JEKLOVLEK	94,5	99,0	99,8	100,5	91,7	96,9	83,3	99,0	85,5	100,0	92,9	96,3
ORODJARNA	37,7	71,8	30,4	74,6	26,7	62,6	-	-	-	-	30,1	70,6
STROJI IN DELI	67,1	86,7	76,8	85,9	88,2	89,0	85,1	96,3	93,9	96,3	83,6	83,1
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	108,0	104,0	107,6	96,4	111,3	93,1	103,3	76,8	114,1	77,5	109,0	106,4
- GREĐICE	172,0	118,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	131,3	109,1	107,6	96,4	111,3	93,4	103,3	76,8	114,5	77,8	108,6	106,5
PNEVMATIČNI STROJI	97,6	88,3	91,9	87,4	96,9	89,1	23,7	17,0	18,2	15,2	101,9	93,8
VZMETARNA	85,4	92,3	88,9	92,7	80,9	81,7	58,6	34,4	66,6	36,9	85,7	96,6
T R O	90,3	108,0	88,6	98,5	95,4	99,8	239,6	215,0	129,9	105,4	87,5	98,5
KOVINARSTVO	72,4	85,6	74,5	84,1	76,4	82,7	-	-	-	-	79,2	85,8
ARMATURE	63,4	52,3	64,2	52,9	94,8	82,1	85,3	52,8	97,9	55,8	86,7	151,6
BRATSTVO VARVARIN	40,0	47,5	36,0	46,5	43,6	50,1	-	-	-	-	47,9	55,1
KALILNICA	-	-	-	-	72,0	98,8	-	-	-	-	72,0	98,8
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	96,9	94,3	-	-	-	-	96,9	94,3
DELOVNA ORGANIZACIJA	91,4	97,8	82,1	98,6	93,7	96,5	85,3	82,9	92,7	82,0	94,1	102,0

je bila le prodaja ročne in specialne litine.

TOZD VALJARNA. TOZD je dosegla le 75,0 odst. načrtovane mesečne prodaje, saj je bil ob enotedenskem remontu ogrevalnih peči na programu izredno slab asortiment — drobne dimenzije.

TOZD KOVAČNICA. TOZD je tudi v tem mesecu znatno presežala predvideni plan prodaje na domačem trgu, prekoračitev 20,5 odst.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD je dosegla predvideni plan prodaje 87,7 odst. Pri vlečenem jeklu je nastal zaostanek zaradi remonta, pri brušenju zaradi drobnega asortimenta, pri žici pa je vzrok ozko grlo termične obdelave.

TOZD ORODJARNA. Dosežena prodaja je bila le 36,1 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, pojavljajo pa se problemi ozkih grl na pripravi vložka, kar povzroča nekontinuirano proizvodnjo in s tem tudi nedoseganje načrtovane mesečne realizacije.

TOZD STROJI IN DELI. Prodaja izdelkov na domačem trgu je bila dosegana 69,4 odst., presežena je bila le prodaja delov za vozila in sestavljenih delov za stiskalnice. Zaradi spremene kreditne politike in sploh investicijske izgradnje je na področju prodaje stiskalnic in strojev za predelavo precej manj povpraševanja kot v preteklosti. Zasedenost z naročili po ostalih skupinah proizvodov je zadovoljiva.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Ob 98,6 odst. prodaje je zasedenost z naročili v TOZD zadovoljiva, precej pa

je težav z dobavnimi roki in izpolnjevanjem pogodbenih obveznosti za združevalce deviz po 68. členu na področju furmirskih nožev. V bodoče bo treba tudi več posluha za razvoj proizvodnje grafičnih nožev s trdokovinskimi ploščicami, kjer gre sedaj izključno za uvoz.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. TOZD je dosegla 94,8 odst. prodajo na domačem trgu. Zasedenost z naročili je zadovoljiva. Ker je za zagotovitev potrebnega vložnega materiala za proizvodnjo vrtnega orodja potrebno precej konvertibilnih deviz, bo potreben dogovor o prodaji tega orodja za devize.

TOZD VZMETARNA. Prodaja na domačem trgu je bila dosegana 93,1 odst. Pri klasičnih vzmeteh se v TOZD srečujejo s problemom zagotovitve naročil glede na planirano količino, težave pa nastajajo tudi pri zagotovitvi naročil za vzmetne palice.

TOZD TRO. TOZD je dosegla 94,8 odst. prodajo. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva, precej pa je težav glede neizpolnjevanja dogovorjenih dobavnih rokov. Več bo treba storiti za prioriteto združevalcev deviz.

TOZD ARMATURE. Prodaja na domačem trgu je bila dosegana 42,0 odst., zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je nad načrtovano, pojavljajo pa se problemi ozkih grl na pripravi vložka, kar povzroča nekontinuirano proizvodnjo in s tem tudi nedoseganje načrtovane mesečne realizacije.

NABAVA

Nabava starega železa je bila v aprilu zadovoljiva. Zaradi nekontinuirane dostave je primanjkovalo le ferolegur, z ostalimi nekovinskimi dodatki pa smo bili zadovoljivo oskrbljeni. Ker poteka nabava ostalih reprodukcijskih materialov prek trgovskih organizacij, ki niso dovolj oskrbljene, nastajajo tu precejšnje težave.

UVOZ

V aprilu je izpadla dobava Fe, Cr surafine iz Jogunovcev, tako da smo morali interventno uvoziti 100 t tega

materiala, kar je še dodatno obremenilo našo devizno bilanco. Pri tem je treba poudariti, da moramo čedalje več domačih materialov nadomestiti z uvoženimi, namesto da bi se zgodilo ravno obratno. V aprilu smo prejeli okoli 37 t Ni, od tega 17 t od Prve Iskre Barič v smislu združevanja, ostalo pa smo direktno uvozili.

V aprilu smo na teamu nabave v SOZD izlicitali legure za II. kvartal, tako da zaenkrat stanje legur ni zaskrbljujoče. Prav tako je bila poravnana najemnina za računalnik za februar in marec.

Problem je nastal pri dobavi orodij ter ostalih materialov, ki so na režimu Rk ali DK. SSST je namreč podaljšal avans do konca maja in ga povisal za 70 odst. količine, mi pa zaradi pomanjkanja deviz nismo uspeli realizirati nikakršnega uvoza.

IZVOZ

V letošnjem letu smo doslej v aprilu dosegli najvišji konvertibilni izvoz, ki pa je bil še vedno pod mesečno načrtovanim.

Tudi v aprilu so največ izvozile TOZD metalurške predelave: Jeklnar, Jeklolivarna, Valjar, Kovarstvo, Jeklovlek, Orodjar, Stroji in deli, Industrijski noži, Pnevmatični stroji, Vzmetarna, Tro, Kovinarstvo, Armature, Bratstvo, Kalilnica, Storitve drugih TOZD, DS, Delovna organizacija.

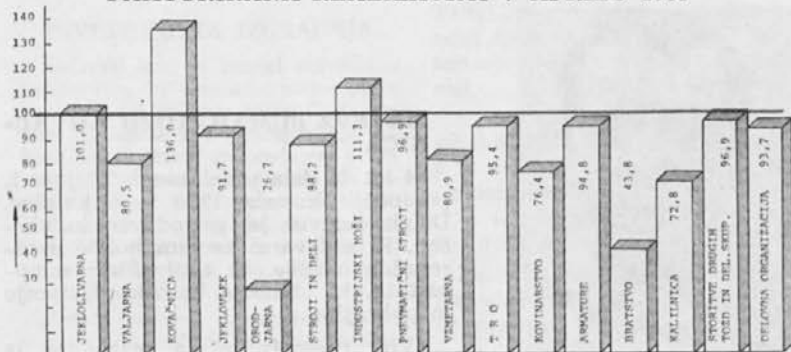
OSKRBA Z ENERGIJO

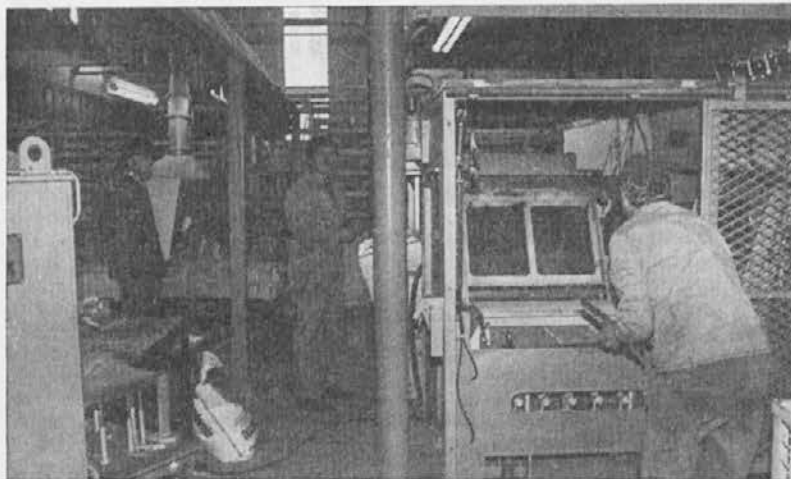
Oskrba z zemeljskim plinom je bila v aprilu zadovoljiva. Nižja od preteklega meseca je bila dobava mazuta, butan-propana pa sploh nismo prejeli. Z uporabo zalog in količinsko zadostno proizvodnjo sekundarne energije je bila zagotovljena potrebna količina energetskih medijev za vse porabnike.

V aprilu je bilo porabljeno:

— elektro energije	19.325.450 kWh
— zemeljskega plina	3.477.060 Nm ³
— mazuta	1.439.780 kg
— butan-propana	52.555 kg
— karbida	15.930 kg
— hladilne vode	1.255.249 m ³

FAKTURIRANA REALIZACIJA V APRILU 1983

Stroj za oblikovanje školjk

visoko legirane jeklene litine, odporne proti obrabi. Velik del proizvodnje bo namenjen Armaturam na Muti, domači in tudi strojni industriji pa bodo prodajali dele za drobilne stroje, mlino, pnevmatična orodja, za stroje v prehrambni industriji, skratka, delali bodo več kot tisoč vrst različnih ulitkov.

Prepričani smo, da bodo sodobna oprema, funkcionalna razporeditev agregatov in naprav ter skrb za delovno okolje dali delavcem v novi livarni posebne litine dovolj elana, da bodo naredili toliko, kolikor pričakujemo od njih in od novega proizvodnega kompleksa. Mojca Potočnik

Naše investicije

1. PROBLEMATIKA

Na učinkovitost izvajanja investicij in nadomeščanje osnovnih sredstev predvsem vplivajo: administrativni omejitveni ukrepi z dokazovanjem upravičenosti (mnenje različnih komisij in banke), pravočasna in pravilna tehnična dokumentacija (dobra pripravljenost projektne naloge, natančnost izdelave, kontrola načrtov, roki izdelave načrtov), finančni problemi pri zagotavljanju sredstev (predvsem lastnih) in plačil (podražitev), izvajanje s pravočasno dobavljeno in montirano uvozno ter domačo opremo in tehničnim pregledom (inšpekcijske službe).

Obravnava investicijskih programov v sozdu, banki ter na regijski in republiški komisiji je dolg postopek. Zavrl nam je nadaljevanje rekonstrukcije valjarne skoraj za tri leta. Manjše projekte smo sorazmerno hitro dobili potrjene prek regijske komisije.

Ker praktično ni več bančnih kreditov, so bili vsi manjši projekti financirani z lastnimi sredstvi, razen namenske proizvodnje. Garancije za bodoče prilive so bistveno manjše, tako da je treba sredstva izločiti, kar poslabšuje naše finančno stanje.

V preteklosti nam je poleg finančnih težav tudi uvoz opreme zadržal izvajanje. Vendar smo z mnogo sreče v letu 1982 uspeli zaključiti vsa preostala opremo za glavne obstoječe projekte, ki je bila nato dobavljena še v istem letu in v I. četrtletju letos. Sedaj je uvoz opreme sploh prepovedan, razen za namensko proizvodnjo. Nepravočasno izdobiljena uvozna oprema nam je npr. v jeklarni in livarni posebne litine zamaknila rok dokončanja za 18 do 24 mesecev. Domača oprema, ki je običajno še vezana na inozemsko dokumentacijo, ima 50 do 100% daljši dobavni rok kot uvožena. Poleg tega domači dobavitelji z dobavami tudi močno kasnijo. Zato nastajajo težave pri skladiščenju uvozne opreme, ker nimamo primernih skladišč in se oprema kvari. Zelo počasi so potekali tudi carinski postopki. Težko premostljivo oviro pa povzročata tudi notranji transport, od razkladanja do prevozov.

Sprememba med izvajanjem, delno kot posledica nezadostno pripravljene dokumentacije, delno kot nove želje in zahteve investitorjev ali posledica nujnih tehnoloških sprememb, pogojenih z dolgim časom izvajanja (npr. v livarni), so problem, ki zavira in podražuje delo.

Montaža je praktično pri vsaki napravi danes že problematična, ker enostavno ni montažnega materiala. Tudi preangajžiranje izvajalcev, zlasti v času dopustov, podaljšuje roke.

Poskusni zagon je odvisen od solidnosti izvedbe, v veliki meri pa tudi od organizacije in angažiranja investitorja. Posebej težko je po dosedanjih izkušnjah v novih temeljnih organizacijah, kjer še za tak zagon nimamo ustreznih organizacijskih prijemov.

Organizacija in kontrola izvajanja nista bili vedno zadovoljivi. Pomanjkanje ustreznih kadrov, pa tudi slaba koordinacija je pomenila težave pri izvajanju.

Zbir vseh teh težav in drugih ovir pomeni podaljšanje rokov, podražitev projekta ter poznejšo proizvodnjo. Ostrejši nadzor na terenu ob boljši kadrovske zasledbi, izboljšanje priprav in kontrole dokumentacije ter zaostritev izvajanja določil pogodbe so predvsem lani doprinesli k učinkovitejšemu delu. To se pozna predvsem pri hitrejšem izvajanju in tudi zaradi tega pospešenem izvrševanju plačil.

2. IZVAJANJE INVESTICIJ

Sredstva za investicije

Zaradi boljšega razumevanja in primerjave navajamo skupne zneske plačanih sredstev za osnovna in obratna sredstva (v 000 din):

	investicije	nadomestitve
I. 1982	1.259.193	232.731
I. kvartal 1983	205.669	66.720

Poleg tega je bilo lansko leto porabljenih še 31.180 din (letos 3410 din) iz sredstev davčnih olajšav za invalide. Pri investicijah pomeni to za 61% več plačil kot v letu 1981. Največjo težo ima

ta projekta jeklarna in namenska proizvodnja, na njej odpade prek 70% vseh plačil.

Stanje tekočih projektov

Zaključeni so bili naslednji projekti: kotlarna, torzijske osi v Strojih in delih, regalno skladišče, tovarna pil Varvarin, delavnica in garaže prometa, Ivarčko jezero, armature, medfazno skladišče jeklovleka, hala za krožne žage in trdine, kovačnica in karbidne trdine.

V kovačnici je problem peč za ohlajanje. Komorna in globinska peč za termično obdelavo sta bili pred mesecem uvoženi. Prva bo postavljena v novi adjuštaži kovačnice, druga v namenski kalilnici. Kovaški stroj normalno obratuje in dosega predvideno proizvodnjo.

Proizvodnja trdin se je že začela in pri zagonu ni bilo večjih težav.

V izgradnji so naslednji projekti: jeklarna, jeklolivarna posebne litine, adjuštaža kovačnice in težki strojni deli.

Jeklarna

Stanje del je takšno: dokumentacija je izgotovljena 100%, gradbena dela so končana 99%, domača oprema je dobavljena 95% in uvožena 100%, oprema je zmontirana 80% in sredstva so angažirana 95%.

Končani so naslednji objekti: slačenje ingotov v obeh jeklarnah, 5-tonska elektroobločna peč, skladišče starega železa, EPZ, skladišče Fe-legur, priprava ponovc in doziranje legur.

Pri napravah za stripanje ingotov so bile težave zaradi slabih kokil in ognjestalnega materiala pa tudi zaradi nevesčnega ravnanja. Vendar se stanje izboljšuje. Potrebno pa je sprotno vzdrževanje.

5-tonska elektroobločna peč po začetni okvari transformatorja zadovoljivo obratuje in je dosegla dobre učinke. EPZ normalno obratuje, težave so še zaradi tesnenja kokil. Med zagonom se je pokazalo veliko napak, ker tuja dokumentacija in izvedba uvoženih delov nista bili dovolj natančni, pa tudi domači montažni materiali niso bili vedno primerni.

Velike težave so bile pri rekonstrukciji žerjavne proge na pripravi vložka zaradi istočasnega dela pri montaži in zagotavljanju vložka v jeklarni. Dobavitelj tudi ni dobavil proge v brezhibnem stanju.

V obeh jeklarnah so bili tudi rekonstruirani energetske vodi, kanalizacija in hladilna voda.

V montaži so naslednji objekti: vakuumska ponovna peč II — začelo se

je poskusno obratovanje, vakuumska ponovna peč I — zagon v 3. četrtletju 1983, odpraševalna naprava v jeklarni I — zagon ob koncu 1. 1983, doziranje legur v jeklarni I — zagon v 3. četrtletju 1983.

Gradnja vakuumskih peči med obratovanjem jeklarne je povzročila izredne težave. Predvsem dobri organizaciji in uvidevnosti ter potrpljenju delavcev v jeklarni se moramo zahvaliti, da proizvodnja v glavnem ni trpela in da ni bilo nezgod.

Jeklolivarna posebne litine

Pri tem projektu največ zamujamo, glavni vzrok je bila uvožena oprema. Začelo se je poskusno obratovanje.

Izredne težave so bile in so še z domačo opremo, ki jo je v veliki večini dobavil Gostol Nova Gorica. To je sicer specializirana firma za livarske naprave, edina v državi. Vendar doslej npr. z avtomatiziranimi livnimi napravami ni imela dosti izkušenj in so se ob hladnem zagonu pojavile napake. Odpravljanje ni šlo gladko, šele ob nesterutih urgencah in pritiskih so se stvari urejevale. Tudi pri predaji izvedbenega inženiringa SMELT-u nismo imeli preveč srečne roke in ni bilo takega efekta, kot smo ga pričakovali.

Adjutaža kovačnice

Hala je zaključena, gradijo se temelji za žarilno peč in nekatere druge naprave. Probleme smo imeli med gradnjo zaradi starih objektov in energetskih vodov, težave so bile pri temeljenju in priključitvi na obstoječo halo. Žarilna peč, kot glavni objekt v hali, bo zmontirana do konca 1. 1983.

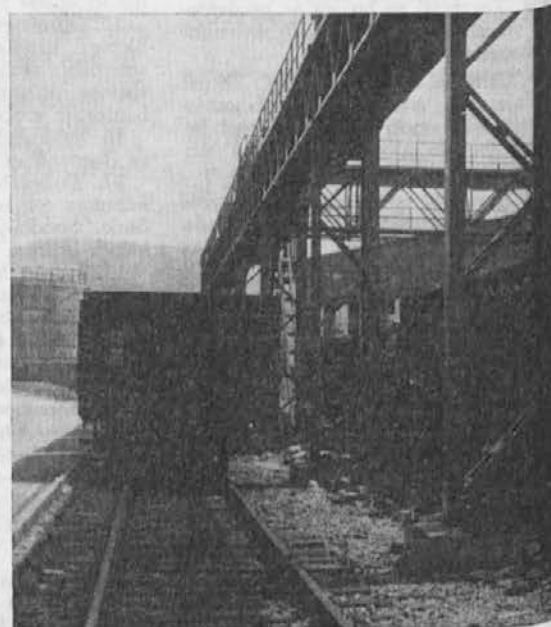
Težki strojni deli (namenska proizvodnja)

Po investicijski vrednosti spada nalozba med naše največje. Program je zastavljen tako, da bosta dva objekta zaključena še letos, dva pa drugo leto.

Priprava novih projektov

Modernizacija proizvodnje pnevmatskih strojev iz znanih razlogov v celoti ni bila izvedena. Zaradi nujnih, predvsem prostorskih potreb je bila določena izgradnja prve faze z minimalnim obsegom samo enega polja hale. Dobili smo ustrezna dovoljenja ter z izgradnjo že začeli. Ta del bo zaključen v oktobru 1983.

Drugi tak projekt, ki se vleče že štiri leta, pa ga nismo še prav začeli, je modernizacija valjarne. Sedaj smo končno dobili soglasje republiške komisije za celotno zasnovano in za izvedbo II. faze, t. j. izgradnja nove kontinuirane peči za

V svet

termično obdelavo in pralnice valjarskih ogrojdov. Ta faza je brez uvozne opreme in bo zaključena do konca leta 1984.

Na področju energetike je v delu investicijski program za uporabo odpadnih toplot. Izdelan je bil tudi program za predelavo ogrevalnih peči z mazuta na plin. Za to so potrebna velika sredstva, delno tudi uvoz opreme. Na srečo smo s predelavo v valjarni začeli že lansko leto, tako da trenutno že imamo eno globinsko peč ter eno koračno peč predelano na plin, kar je v sedanjih energetski situaciji zelo dobrodošlo. Tu-energetski vidiki so izredno ugodni. Po programu bo sledila tudi predelava ogrevalnih peči v kovačnici. Jasno je, da vseh peči iz finančnih razlogov ne bo mogoče predelati, na drugi strani pa je določena diverzifikacija energetskih medijev večkrat tudi ugodna.

V letošnjem letu je treba izdelati celotno idejno zasnovo razvoja termične obdelave v železarni, ob tem konkretno program rekonstrukcije obstoječe kalilnice, delno v povezavi s proizvodnjo hladnih valjev. Tudi ta projekt, ki izvira iz prejšnjih let, bo treba na novo obdelati.

Zelo aktualen projekt je rekonstrukcija telefonske centrale. Za izgradnjo nove so ovire v administrativnih predpisih in tudi v finančnih sredstvih. V letošnjem letu bomo pripravili ustrezno dokumentacijo.

Pri pripravi dokumentacije za rekonstrukcijo in investicije se je pokazalo, da je konstrukcijski biro v PII v veliko pomoč pri izvajanju; lahko namreč operativno po potrebah na terenu pomaga sprotno reševati tehnične probleme.

Na splošno je treba pripomniti, da so projektni inženirji v zadnjih letih zaposleni predvsem z izvajanjem, manj pa s snovanjem projektov, kar je v določeni meri pomanjkljivo. Če preden se iztečejo sedanji projekti, bi morali namreč že vedeti, kako bomo naprej. V tem je bila tudi naša prednost v sedanjem srednjeročnem obdobju. Po zaključku glavnih investicij bo treba v povezavi z dolgoročnim načrtom marsikaj nadoknaditi.

Nadomestitve

Kljub velikim potrebam so bile nadomestitve v zadnjih letih skromne. V Pnevmatiki in v Strojih in delih smo za valje nabavili najnujnejše stroje prek nadomestitev, ker ni bilo mogoče realizirati projektov v celoti. Prav tako je v Strojih in delih zaključen poseben program nadomestitve strojev. Zaostajajo pa nekateri drugi obrati, kjer bi morali zamenjati najnujnejšo izrabljeno opremo. Zaradi obveznosti pri investicijah in zaradi velikih anuitet so razpoložljiva sredstva izredno pičila, posebno še, ker na tem področju ni računati s takimi krediti, ker so pogoji neugodni. Taka situacija zna pri nas trajati še tri leta. Morali bomo uvesti prednostni sistem, ki bo omogočil razporejanje po prednostnem vrstnem redu.

3. DRUŽBENI STANDARD

V zadnjih letih smo vlagali sorazmerno velika sredstva v družbeni standard. Dokončali smo prvo fazo rekreacijskega centra Ivarčko jezero. V Poroču je zaključen prvi blok našega počitniškega doma, za naslednji blok so pripravljene temelji. V glavnem je urejeno smučišče na Ošvenu. Seveda je še veliko želja in zamisli, ki jih bo treba obdelati, kot npr. žičniška povezava Ivarčko jezero—Ošven.

Vendar je realizacija odvisna od finančnih možnosti, ki so za sedaj minimalne. Zaradi administrativnih predpisov smo morali prekiniti tudi z gradnjo kegljišča, a še iščemo možnosti, da bi gradnjo nadaljevali.

Kljub omejenim sredstvom smo v vseh letih srednjeročnega obdobja odkupovali stanovanja. Tako je bilo v l. 1982 odkupljenih 84 stanovanj, od tega 10 s sofinanciranjem. 10 stanovanj je pa bilo izpraznjenih zaradi preselitev v lastne hiše. V zadnjih treh letih je bilo odkupljenih skupno 189 stanovanj, od tega 33 s sofinanciranjem, in 40 stanovanj je bilo izpraznjenih.

4. ZAKLJUČEK

Zastavljene investicije bodo v glavnem v letih 1983 in 1984 zaključene. Različni vzroki so povzročili zakasnitve. Pri jeklarni pomeni to predvsem zgotovitev zagona proti celotnemu končnemu roku, ki ne bo prekoračen. Za livarno je to povzročilo kasnejši zagon za skoraj dve leti.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da veliko investiramo, morda trenutno največ v Sloveniji. Pri tem investicijske fronte do leta 1985 ne bo mogoče širiti. Tudi družbena klima je za nas taka, ob omejenih finančnih možnostih, da v naslednjih letih ne bo mogoče realizirati kakšnega novega večjega projekta. Zato tudi ne bi smeli trošiti moči za forsiranje takšnega projekta, temveč predvsem izkoriščati nove naprave in jih morebiti prilagajati našim razmeram. Osredotočiti se bomo morali tudi na snovanje novih, perspektivnih projektov, da bomo ob spremembi razmer sposobni predložiti izdelane programe in jih po prednostnem vrstnem redu tudi realizirati.

Jože Borštner, dipl. inž.

Danes in jutri na energetskem področju v Železarni Ravne

Za samoupravne organe naše železarnice in pripravo programa za dolgoročni razvoj železarnice smo pripravili gradivo, v katerem smo podali opis današnjega stanja na področju energetike in bodoči razvoj. Energija je danes vse bolj omejitveni faktor razvoja v svetu in še posebno pri nas, ko nas pestijo še dodatne težave. To pomeni, da smo veliko bolj obremenjeni, ko razmišljamo o bodočem razvoju energetike v naši železarni. Energetika ima v svojem razvoju lastne zakonitosti, ki jih ni moč obiti ali poenostaviti, zato smo v poročilu podali najprej prikaz in stanje v tem trenutku.

Črna metalurgija kot panoga je velik porabnik energije. Dežele OECD porabijo 7,4% vse energije za črno metalurgijo oziroma 20,2% industrijske porabe. Tako porabijo v ZDA 5,2% oziroma 17,1%, dežele EGS 9,1% in 22,4%, ZRN 10,9% in 28,2%, Avstrija 11,7% oziroma 30,3%. Jugoslavija porabi 8,9% celotne porabe za metalurgijo in 16,8% industrijske porabe, SR Slovenija ima razmerje 11,7% in 23,3%. Zanimiv je tudi podatek o strukturi porabe. Dežele OECD porabijo v črni metalurgiji 60,4% trdih goriv, 12,6% plinastih goriv in 14,6% tekočih goriv; ostalo je elektro energija. To razmerje je po posameznih državah naslednje: ZDA 60,7%, 17,5% in 10,4%, EGS 56,5%, 17,4% in 15,3%, ZRN 54,0%, 23,0% in 13,2% ter Avstrija 56,5%, 20,5% in 14,5%. Za nas je razmerje naslednje: SFRJ 56,8% trdih goriv, 20,7% plinastih goriv in 22,7% tekočih goriv, SRS 34,6% trdih, 8,7% plinastih in 39,9% tekočih goriv.

V slovenskem prostoru imamo tri velike porabnike na področju črne metalurgije: Jesenice, Štore in Ravne. Zanimiv podatek je pregled strukture porabljene energije. Jesenice porabijo 39,62% trdih goriv, 24,68% tekočih, 24,68% plinastih goriv in 11,04% elektro energije. Za Štore je struktura naslednja: 34,97% trdih, 2,45% tekočih in 29,52% plinastih goriv ter 33,05% elektro energije, medtem ko imajo Ravne naslednjo porabo: 0,07% trdih, 29,35% tekočih, 46,23% plinastih goriv in 24,35% elektro energije. Po velikosti porabljene energije pa Jesenice porabijo 65,96%, Štore 14,96 in Ravne 19,08%.

Specifična poraba energije je podatek, ki nam pove, kako trošimo energijo. Za mesec oktober 1982 je bila specifična poraba po tipičnih obratih —

elektro jeklarnah v jugoslovanskih železarnah naslednja: elektro jeklarna porabi v Zenici za tono železa 908 kWh, na Jesenicah 693 kWh, 660 kWh na Ravnah, 665 kWh v Štorah, 646 kWh v Sisku, 674 kWh v Smederevu, 717 kWh v Nikšiću in Skopje porabi 663 kWh.

Energetska stiska za železarno Ravne je najbolj vidna iz naslednje primerjave strukture porabe: Leta 1970 smo v železarni Ravne porabili 48,11% trdih goriv, leta 1982 pa le 0,45%. V istem časovnem obdobju od leta 1970 do 1982 se je gibala struktura tekočih goriv od 25,12% leta 1970 na 47,69 v letu 1975, 47,58% v letu 1980 in 26,51% v letu 1982. V tem času pa je narasla poraba plinastih goriv od 3,34% leta 1970 na 46,78% leta 1982. Elektro energija ima skozi vse opisano obdobje približno enak delež v strukturi porabe, ki znaša okoli 26%.

S proizvodnimi agregati se dosega samo določena proizvodnja, ki mora biti usklajena s porabo. S časom postanejo agregati vse bolj zastareli in se tudi vse bolj približujejo meji nasičenja, ko jih je treba zamenjati z novimi. Osnovni energetski agregati v železarni so že v takem stanju, da bodo v 10 letih prišli v stanje nasičenosti, ko bodo v popolnosti izkoriščene proizvodne kapacitete.

Uvodoma je bilo podanih nekaj številčnih podatkov, iz katerih lahko dobimo naslednje ugotovitve za dosežani razvoj energetike, ki so pomembne za usmeritev v energetiki za naprej.

— Energetika v SFRJ in SRS je zelo podvržena političnim rešitvam. Nimamo enotnega koncepta celovitega razvoja energetike po panogah proizvodnje, kakor tudi ne po porabi.

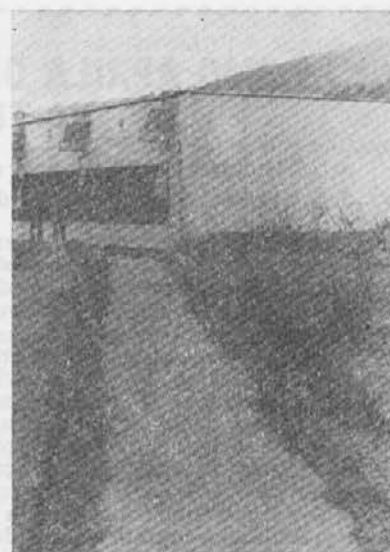
— Za razvojem energetike v svetu zaostajamo najmanj za 10 let in več.

— Razvoj jugoslovanske črne metalurgije (Slovenske železarnice pri tem ne zaostajamo) teži k proizvodnji kvalitetnejšega asortimenta jekla, to pa pomeni na jugoslovanskem energetskem trgu prebalansiranje primarnih energetskih medijev.

— Realno je pričakovati povečanje proizvodnje primarne energije v SFRJ in SRS šele po letu 1990.

— Trda goriva se bodo uvajala veliko počasneje, kot se sedaj stihijsko napoveduje.

— Železarna Ravne je v gospodarni porabi energije ena izmed boljših železarn v SFRJ.

Peš pot ni za težka vozila in vsakega zelenja je škoda

— Zaradi usmeritev naše železarnice v plemeniti proizvodni program je morala uvajati čiste in kvalitetne energetske medije, ki pa so vsi vezani na uvoz energije.

— Proizvodnja energetskih medijev kot večina energetskih porabnikov je zastarela.

— Z nadaljnjim razvojem energetike v občini Ravne bo dobila železarna nove obveznosti:

— Specifično porabo energije v železarni bo treba še znižati.

— Vse bolj bo postala zanimiva proizvodnja energetskih medijev za trg in odstop viškov.

Nadaljnji razvoj energetike v Železarni Ravne bo potekal v dveh glavnih smereh. Obstoječe naprave moramo posodobiti do take mere, da bodo ustrezale sodobnim tehničkim normam, na razvojnem in investicijskem področju pa težiti k čim sodobnejšim in tehnično upravičenim rešitvam. Za vsak medij je podana osnovna usmeritev za naprej. V tem delu bomo prikazali samo razvoj določenih medijev.

Zemeljski plin bomo namenili za tehnološko porabo, za pridobivanje toplotne energije in odstopali viške zemeljskega plina široki potrošnji.

S tako kompleksnim sistemom bomo morali dograditi tudi naš železarski sistem, in sicer bo treba ločiti široko potrošnjo od tehnološke porabe. V ta namen bo treba rekonstruirati našo MRP postajo in povečati njeno kapaciteto. Ravno tako bomo prisiljeni zgraditi za široko potrošnjo rezervni vir, mešalno postajo za tekoči naftni plin-zrak in razmisлити, ali še postaviti en kroglasti rezervoar.

V naslednjem obdobju bo treba dati vso prednost postavitvi nove kisikarne, v kateri bi proizvajali tudi tekoče pline N₂, Ar, O₂ večjih čistot. Tako napravo bomo potrebovali v tehnološkem procesu, posebno še, če bomo večali proizvodnjo plemenitih jekel, ki zahtevajo zelo veliko čistotno tehničnih plinov. Ker je povpraševanje po tehničnih plinih vse večje, bo kisikarna delala optimalno, ker ni bojzani, da ne bi plasi-rali viškov izven železarnice.

Za energetike najzahtevnejši projekt bo sistem za izkoriščanje odpadnih toplot. S sistemom bomo nadomestili določeno količino primarnih goriv, realizacija pa bo stroškovno zelo draga — tehnično zahtevna, ker smo izbrali tak sistem, da bomo iz količine odpadne energije, ki je je okoli 20 MW, dobili nazaj kar največ koristne energije. Gradnja sistema bo odvisna predvsem

(Nadaljevanje na 8. strani)

KAJ SMO APRILA OPRAVILI POSLOVNO NA TUJEM

Kakovost, roki in cene otežujejo posie v ZRN

Jože Geršak, član PO, in Ferdo Gnamuš, TOZD Komerciala, sta bila v ZRN.

Obiskala sta več firm, pri katerih bi lahko povečali izvoz končnih izdelkov. Spoznala sta, da možnosti za to kljub slabemu gospodarskemu položaju v Evropi so, vendar moramo mi nujno začeti izpolnjevati že znane zahteve: kakovost, dobavni roki in cene. Le tako lahko pričakujemo več povpraševanj in ponudb.

Udeležila sta se sejma Bauma, poslov s proizvajalci gradbene opreme za pnevmatiko in hidravliko pa jima ni uspelo skleniti. S predstavniki firme M. A. N. sta se dogovorila za temeljito analizo proizvodnih in drugih vprašanj za izdelke ladijske industrije. Pono vno so pripravljene kupovati te izdelke pri nas, kar pomeni možnost izvoza za tozd Stroji in deli (drugo leto za okoli 4 milijone mark). S firmo Lápplle-Heilbron, ki je ena izmed največjih za proizvodnjo orodij v Z-Evropi, sta se dogovorila za poskusno sodelovanje, s firmo Reform-Fulda za konkreten predlog dolgoročnega sodelovanja (lahko bi pokrivali 30% njihovih potreb, to je za okoli 2 milijona mark letno), s firmo Steinhoff-Dienslaken za nadaljnje sodelovanje pri izvozu vrtalnih in podpornih valjev, firmi Kaltenbach-Lörach sta ponudila krožne žage, firmi Senn-Itar pa sodelovanje za proizvodnjo kovaške linije z induktivnim ogrevanjem ploščatega vložka za proizvodnjo ključev.

Vse več reklamacij

Anton Letonja, TOZD KK, je v ZRN reševal reklamacije. Ker nemško tržišče zahteva vse večjo kakovost, je začelo reklamirati tudi manjše količine. Najtežje so reklamacije zaradi zamenjave kvalitete, ko kupci zahtevajo vračilo stroškov obdelave in predelave ter stroške sortiranja. Pri reklamacijah napak na jeklu še uspešno zavrniti stroške obdelave, pri reklamacijah zaradi zamenjave kvalitete ne.

Reševanje tehnične problematike

Tone Pratekar, Slavko Strmčnik in Karel Planinšec, vsi TOZD RPT, so v Avstriji pri firmi Rudolf Schmidt reševali tehnično problematiko konstrukcijskega zasuna in bili pri demonstraciji testnega vzorca (varjenje tesnilne površine), Tone Pratekar pa je bil nato še sam pri firmi Krombach zaradi reševanja tehnične problematike nerjavnih armatur.

(Vir: potna poročila)

(Nadaljevanje s 7. strani)

od finančnih sredstev in je zasnovana etapno.

Pri posameznih porabnikih bomo uvajali vse bolj zahtevno regulacijsko in merilno tehniko z namenom, da bodo peči čim racionalneje uporabljali ter s tem dali možnost dogradnje na računalniško vodenje. Tako bomo zgradili informacijski sistem, ki bo dal podatke tehnologom in energetikom.

Vsekakor je v kratkem izvlečku poročila težko opisati vse, kar predlagamo za realizacijo do leta 2000. Gradivo je osnova za široko diskusijo in daje osnovne usmeritve ter način dela, kako priti do začrtanega cilja. Gledano širše, tako ali drugače bomo morali v bodočnosti tej panogi dati še večji poudarek, zato je bolje, da se že danes odločimo, kako jo bomo razvijali.

Mag. Dušan Vodeb, dipl. ing. str.

POSLOVANJE SLOVENSkih ŽELEZARN V PRVEM ČETRTLETJU

V času, ko smo pripravljali plan za letošnje leto, je bilo prisotnih toliko neznanck, da je bila močno vprašljiva realnost načrtovanih ciljev. Po prvih treh mesecih še ne moremo sklepati o letu, vendar smo le bližje realnosti danih pogojev, čeprav vseh ukrepov in pogojev sedaj, ko se bližamo že polletju, še vedno ne poznamo.

Ob vstopu v letošnje leto je obstajala bojazen, da se bo proizvodnja zataknila. Ponekod je kazalo že v prvih mesecih na težave z oskrbo, ker je tudi negotova in se oskrba z vložkom tudi zatika, ne samo iz uvoza, temveč tudi iz domačih virov. Močno negotovi so bili in so še energetski viri. Težave so večje, kot so bile v lanskem prvem četrtletju, in vendar, čeprav je treba ponekod zadrževati proizvodnjo in jo občasno tudi ustaviti ali vsaj menjati proizvodni program, so dosedanj rezultati dela mogoče celo boljši, kot smo pričakovali.

Proizvodnja surovega železa je bila v Železarni Jesenice in v Štorah večja kot v enakem obdobju lani, vendar ni na ravni planirane količine za letošnje leto. Letos v prvem četrtletju ni bilo planiranih remontov in ugodni vremenski pogoji so dopustili boljšo proizvodnjo kot lani kar za 17%, obratovni stroški in slabši vsip pa zopet 6% manjšo proizvodnjo od planirane.

V uvodnem delu omenjam, da je bila proizvodnja celo boljša od pričakovane, pri tem sem mislil predvsem na proizvodnjo jekla. Ta je posebno pomembna ob tem, da je iz drugih jugoslovanskih železarn in iz uvoza vse težje zagotoviti vložek za polno zaposlovanje valjarn in nadaljnje predelave. Lastno jeklo je najbolj gotov vložek za valjarne. V prvem četrtletju je znašala skupna proizvodnja jekla vseh treh jeklarn 1% več kot v enakem obdobju lani in 1% več, kot znaša predvidena količina za letošnje

prvo četrtletje. V marcu so v jeklarni Železarni Jesenice dosegli celo rekordno mesečno proizvodnjo. Če bi tako nadaljevali v vseh naših jeklarnah vse leto, potem bi tudi v celoti letos lahko proizvedli daleč največjo letno doseženo količino jekla, in to celo nad 850.000 ton. Doselej še ni uspelo preseči 800.000 ton.

Pravijo: »Ne hvali dneva pred večerom!« Upajmo na najboljše, čeprav je toliko tega, česar ne vemo in ni odvisno samo od prizadevanj in dela delavcev v proizvodnji, temveč tudi v veliki meri od drugih dejavnikov. Ko pregledujem problematiko jeklarn za prvo četrtletju, pa vendar zasledim, da so imeli v jeklarnah vrsto težav s kvaliteto v ognju odpornih materialov, s slabim jeklenim odpadkom, s pomanjkanjem nekaterih vrst železovih zlitin za proizvodnjo legiranih jekel in z nepričakovanimi zastoji. Mogoče bo pa le šlo, kljub težavam?

Precej slabši kot v proizvodnji jekla so doseženi rezultati blagovne proizvodnje. V Železarni Jesenice so proizvedli letos v prvem četrtletju 6% manj kot v istem času lani, dosegli so pa 99% načrtovane količine. V Železarni Ravne je znašala letošnja blagovna proizvodnja skoraj prav toliko kot lanska, planirano količino pa so presegli za 5%. V Železarni Štore so letos izdelali 8% manj kot v lanskem prvem četrtletju, planirano količino so pa presegli za 1%. Iz teh podatkov je razvidno, da so v delovnih organizacijah že vnaprej predvidevali težave pri oskrbi z vložkom in tudi druge vplive, ki omejujejo proizvodnjo ter so zelo previdno načrtovali letošnje blagovno proizvodnjo.

Ob tem, da že lanskeletni poslovni rezultati v nekaterih delovnih organizacijah niso bili ravno vredni zavidanja, letos ob manjši proizvodnji in povečanju stroškov ni mogoče pričakovati boljših. Ne samo v železarnah, tudi ponekod pri predelovalcih žice imamo podobno stanje.

V Verigi Lesce znaša letošnja blagovna proizvodnja v prvem četrtletju 6% manj od dosežene lani, plan pa izpolnjujejo 101%. V Plamenu Kropa so proizvedli v prvih treh mesecih celo 14% manj kot v enakem obdobju lani, zbirni plan pa izvršujejo 96%. Le v Tovilu Ljubljana znaša letošnja proizvodnja do konca marca 5% več kot

Neki vsakdan

lanska in tudi 5% več, kot so letos načrtovali za to obdobje. V Žični Celje so izvršili načrtovano količino le 64%, proizvodnja je pa 17% večja kot v lanskem prvem kvartalu.

O vrednosti prodaje le toliko, da je za SOZD SZ 35% večja, kot je bila v enakem obdobju lani in da je načrtovana vrednost dosežena 91%. Edina delovna organizacija, ki ima višjo vrednost realizacije, kot so načrtovali, je Plamen Kropa, pri vseh je pa vrednost letošnje proizvodnje v prvih treh mesecih daleč višja od lanskeletne za isto obdobje.

Izvoz je za vse nas še posebno pomemben, ker moramo zagotoviti potreben delež deviz za zagotovitev repromaterialov za proizvodnjo, ker moramo pokrivati naše devizne obveznosti za investicije v preteklem obdobju in ker bi bilo treba zagotoviti devize tudi za investicijsko opremo za nadaljnji razvoj ali vsaj za zagotovitev proizvodnje tam, kjer izrabljena oprema tega ne zagotavlja več. Da je v prizadevanjih dosežen znaten napredek, je razvidno iz podatka, da znaša letošnji izvoz v prvih treh mesecih po vrednosti (v US \$) kar 44% več kot v istem obdobju lani, plan je pa dosežen le 76%. V železarnah je izvrševanje plana izvoza doslej boljše kot pri predelovalcih. Tudi izvoz na konvertibilno področje je znašal v železarnah po vrednosti 32% več kot do konca marca lani, čeprav je plan dosežen le 72%. Predelovalci so izvozili 30% vrednosti manj kot v enakem obdobju lani in dosegli manj kot 60% načrtovane vrednosti izvoza.

V dnevnih časopisih pogosto zasledite poročila o brezposelnosti, ki vse bolj narašča v zahodnih, industrijsko razvitih deželah. Svetovna gospodarska kriza je posebno hudo prizadela železarsko industrijo. Veliko proizvodnih obratov so že morali ustaviti ali pa obratovati daleč pod zmogljivostmi. Pri takem stanju je gotovo težko prodajati naše izdelke na zunanem tržišču in ni čudno, da kljub prizadevanjem naši delavci ne uspejo vedno izvoziti načrtovanih količin in vrednosti. Posebno hudo je, da se stanje v doglednem času še ne bo bistveno spremenilo, če se bo izboljšalo, se bo pa zelo počasi.

Odraz proizvodnje in vrednosti prodaje ter v veliki meri tudi stroškov proizvodnje so seveda na kraju poslovni

rezultati. Iz podatkov izhaja in kot so ugotovili na sestanku finančnega odbora sozda SZ dne 4. 5., da se na splošno dohodkovni položaj v celoti za SOZD Slovenske železarnice zopet slabša, in to predvsem zato, ker cene za surovine, energijo, repromateriale in storitve hitreje rastejo kot cene naših proizvodov. Poslovni rezultati se torej slabšajo in izgube se pojavljajo v Železarni Jesenice, Železarni Štore in v Verigi Lesce, enako kot po prvem četrtletju lani, vendar s to razliko, da so na Jesenicah in v Verigi letos večje, v Štorah pa manjše od lanskoletnih. V šestem letu letošnje izgube več kot dvakrat večje od lanskoletnih in vsaj v bližnjem obdobju ne kaže na boljše.

Ena lastovka še ne naredi pomladi in iz rezultatov enega četrtletja ne moremo soditi celega leta. Pomoč, ki jo je dobila naša država v nekaterih odlogih deviznih obveznosti in z najetjem novih kreditov, predvsem za oskrbo z repro-

materialom, naj bi pričela kmalu pritekati, daje upanje, da se bo stanje vsaj za zagotovitev redne proizvodnje izboljšalo.

Doslej v letošnjem letu ni pričeta realizacija še nobene pomembnih, prednostnih investicij, ki bi jih naj realizirali v tem srednjeročnem obdobju. Da se bo do polletja že kaj bistvenega obrnilo, imam manj upanja, kot za izboljšanje pogojev za proizvodnjo. Upajmo, da vam bom po polletju lahko poročal o ugodnejših rezultatih in boljših izplelih za drugo polletje. Če dobljena devizna pomoč kaj velja in naj verjamem vsem obljubam, se mora počasi le obrniti na bolje. Prepričan sem, ko bomo imeli trdne osnove, jasne pogoje dela in poslovanja ter zagotovljene surovine, energijo in vse potrebne repromateriale, bodo tudi planirani proizvodni in poslovni cilji realizirani.

Milan Marolt

112 KOVINARJEV IN METALURGOV KONČALO TEKMOVANJE

13. maja je bilo končano 2. občinsko delovno tekmovanje kovinarjev in metalurgov. Letos se ga je udeležilo 112 delavcev iz Rudnika Mežica, Instalaterja in Integrala Prevalje in Železarnice Ravne. Po mnenju prirediteljev in tekmovalcev udeleženci na takem tekmovanju pridobivajo samozavest in znanje, koristna za samoupravljanje. — O rezultatih naših na republiškem tekmovanju bomo še poročali.

LIVARJI: 1. Bernard Hovnik, 2. Horst Kasper, 3. Stefan Čebulj, vsi Železarna Ravne.

KOVAČI: 1. Franjo Večko, 2. Ivan Praznik, 3. Branko Rozman, vsi Železarna Ravne.

REZKALCI: 1. Filip Voler, 2. Mihael Jamnik, Vladimir Peternuš, vsi Železarna Ravne.

ORODJARJI: 1. Roman Štriker, Rudnik Mežica, 2. Anton Maklin, 3. Peter Wlodyga, oba železarna Ravne.

BRUSILCI: 1. Ferdo Maze, 2. Alojz Janota, 3. Darinka Petek, vsi Železarna Ravne.

STRUGARJI: 1. Jože Kotnik, 2. Feliks Petrič, 3. Ludvik Lipovnik, vsi Železarna Ravne.

KONSTR. KLJUČAVNICARJI: 1. Milan Rakuša, Rudnik Mežica, 2. Jože Skorjanc, Železarna Ravne, 3. Vojko Grobelnik, Rudnik Mežica.

VARILCI AVTOGENO: 1. Franc Knez, 2. Stefan Čepin, oba Rudnik Mežica, 3. Marjan Hribar, Instalater.

VARILCI TIG: 1. Rajmund Jamnik, 2. Silvo Oblak, Maks Kupnik, vsi Železarna Ravne.

VARILCI REO: 1. Rudi Grauf, Rudnik Mežica, Franc Bezgovšek, Instalater, 3. Avgust Gerdej, Rudnik Mežica.

VARILCI MAG: 1. Jože Tomšič, 2. Alojz Jevšnikar, 3. Alojz Praznik, vsi Rudnik Mežica.

AVTOMEHANSKI DIESEL: 1. Jože Praper, 2. Franc Mikulič, Viljem Naveršnik, vsi Integral.

Čas je, da gre delovno razmerje na trg

Občinski komite ZKS in občinski svet ZSS Ravne sta za petek, 6. maja 1983, sklicala delovni sestanek aktiva družbenopolitičnih delavcev Železarnice Ravne in Rudnika Mežica. Na pogovor o aktualnih družbeno-ekonomskih in političnih razmerah v teh dveh delovnih organizacijah so prišli še sekretar predsedstva CK ZKS Miha Ravnik, izvršna sekretarja predsedstva Valerija Škerbec in Josip Košuta, medobčinski sekretar ZKS Silvo Komar in drugi družbenopolitični delavci iz občine, vseh skupaj okrog 100.

PO OO MANJ MRTVILA

Sekretar predsedstva občinskega komiteja Edi Lorber je ocenil delo OK po 6. seji CK ZKS kot dobro. Mrtvila je manj

in pozna se usposabljanje tudi drugih članov OO. Veliko boljše je delo tistih OO, ki so povezane z OK, in rešitve so boljše, če jih iščejo najprej v OO ZK ali OO ZS, nato pa šele na samoupravnih organih (ne pa le na samoupravnih organih). Veliko premalo članov ZK je iz kmečkih in ženskih vrst, dovolj pa iz mladinskih. Skupno število je zadovoljivo, a se bo ZK vseeno borila za vsakega člana in ne pustila nobenemu mahati s knjižico. Novost, da gradiva obravnavajo tudi po OO, se je obnesla. Skrbi ugotovitev, da ima v naši občini vse več delovnih organizacij izgubo. Treba bo čimprej pripravljati skupne seje OK in OO ZK. Akcijsko povezovanje OO ZK v železarni in rudniku je boljše kot prej delo problemskih konferenc. Obve-

ščanje v teh dveh delovnih organizacijah je dobro, izboljšati pa ga bo treba v KS in manjših kolektivih.

SKRBIJO ČETRTLETNI REZULTATI

Delovni sestanek je bil po četrtletni bilanci, in razpravljajci so največ govorili o rezultatih poslovanja. Ivan Žagar, član PO železarnice, je poudaril, da je bil poslovni rezultat železarnice v četrtletju slab, čeprav izgub ni bilo, da se je politično vzdušje pomembno poslabšalo ob lanskih problemih z oskrbo in z razpravami o delovnem času, a da je prepričan, da je železarna sposobna samoupravno rešiti vse probleme.

V mežiškem rudniku so v 1. četrtletju gospodarili uspešno, čeprav ni bilo osnovnih surovin in repromaterialov, rudarske in geološke raziskave ostajajo nepokrite itd. Sprejeli so dopolnjene programe poslovanja s konkretnimi zadolžitvami. Naloge komunistov so razdelili na tiste, ki naj bi jih reševali v rudniku, in tiste, ki bi jih ustrezno drugje. Eden splošnih problemov, ki zelo kliče po reševanju, je po mnenju iz rudnika: kako nagrajevati bolj produktivne delavce, da ne bi posledic čutili tudi režijski.

Četrtletno gospodarjenje v občini je ocenil predsednik izvršnega sveta skupščine občine Janez Pačnik. Celotni prihodek je rasel veliko počasneje kot porabljena sredstva, zaloge so na spodnji skrajni meji, gotovi izdelki ostajajo v skladiščih, izvoz na konvertibilni trg je bil le 70%, 7 delovnih organizacij ima izgubo (vendar so nekatere le sezonske), vedno več problemov imajo manjše organizacije združenega dela v občini. Zapleteno je, zato se bo treba odslej temeljito lotevati samo nujnih akcij, drugo pa pustiti ob strani.

Drugi so v razpravi opozarjali ali na težave v svojem delovnem okolju (v tozdu Jeklarna železarnice, da je za obravnavo zaključnega in periodičnih obračunov premalo časa, da bo poleti primanjkovalo delavcev, da je v železarni vedno več kraj itd.) ali na splošne družbene probleme (zgrešena akcija spreminjanja delovnega in obratoval-

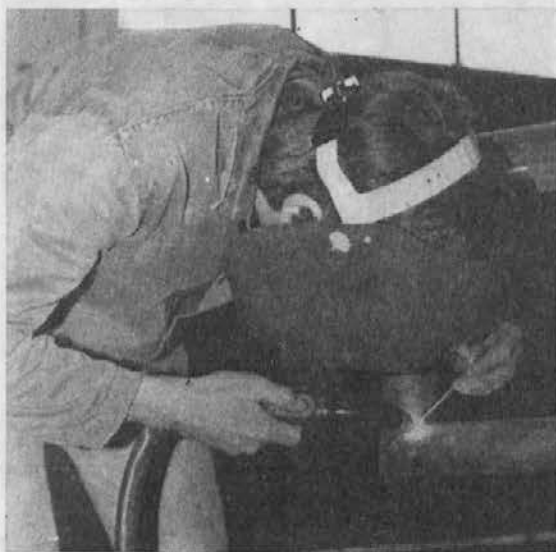
nega časa, nespoštovanje cenovne politike itd.) Sindikatu sicer uspeva reševati probleme, a dostikrat premalo samoupravno.

NE POMAGA TARNANJE, LE DELO

Ker je večina samo kazala na probleme, opredeljevala se pa do njih ni, je Miha Ravnik, sekretar predsedstva ZKS, najprej poudaril, da mora biti vsak aktiv ustvarjal in da je vsako tarnanje nesmiselno. Razmere so gospodarsko in politično slabe. Kako jih spreminjati, kako se organizirati in ena osnovnih težav pri tem: dogovorjenega se ne držimo. Radi naglašamo, da so v sedanjih razmerah gospodarski dosežki dobri, pozabljamo pa na najpomembnejše: primerjave s planom so pretežno negativne.

Sedaj so odgovorni komunisti. Prva naloga komunistov ni biti strokovnjak, ampak iskalec političnih, subjektivnih slabosti, brez voluntarizma in politikantstva. Družbenopolitične organizacije morajo na osnovi strokovnih analiz ocenjevati vzroke težav. Ne se ocenjevati po številu sestankov, ampak po spreminjenem, boljšem v kratkem času. Organizacija pri sprejemanju različnih listin je napačna, zdi se, da je vse samo razprava. Administracije je preveč, a se je čez noč ne da znebiti. Treba jo je organizirati tako, da bo pomagala k večjemu učinku. Pri nagrajevanju bo treba sistem začeti graditi na nosilcih razvoja, ne vse bolj težiti k povprečju, k uravnilovki. Tisti, ki dobro dela, naj več zasluži! Če ne bo šlo drugače, bo treba spremeniti zakon o delovnih razmerjih, delovno razmerje bo moralo iti v prodajo, na trg, in postati konkurenčno. Vse naše vedenje mora temeljiti na naslednjem: prihodnost je, cilji so, treba se je le usmeriti in razmere se bodo spremenile. Pomagali bodo večji izvoz, boljša proizvodnja, učinkovitejše delo, da bo postala osnova združenega dela večja, in diferenciacija nalog, ne vtikovanje vseh v vse.

Helena Merkač

Pravi kot

Zavesten odnos do dela

Z AKCIJSKE KONFERENCE OO ZKS ŽELEZARNE

Predstavniki osnovnih organizacij ZKS Železarn Ravne so imeli 10. maja 1983 letošnje drugo akcijsko konferenco. Obravnavali so dve temi, in sicer:

— Uresničevanje gospodarskega načrta in akcijskega programa Železarn Ravne ter

— Ocena aktivnosti in doseženih rezultatov pri uresničevanju družbeno-ekonomskih odnosov v Slovenskih železarnah.

POTREBNA JE POLITIČNA OFENZIVA

Bolj vroča je bila prva tema, saj vemo, da gospodarskega načrta v prvem četrtletju nismo v celoti uresničili. Skupna proizvodnja stagnira, povečal se je izmet, zmanjšala produktivnost, nismo dosegli planiranega izvoza, dohodka in čistega dohodka, ustvarili smo premalo sredstev za reprodukcijo, glede na republiški dogovor nismo upravičili že izplačanih osebnih dohodkov itd. Čeprav je danes za enak proizvodni ali poslovni rezultat treba vložiti bistveno več truda, znanja in sposobnosti kot v preteklosti, pa vendar še nismo naredili vsega, kar bi mogli in morali. Če bi si pri delu prizadevali vsi delavci železarn, bi lahko dosegli mnogo več.

Izgovarjamo se na pomanjkanje surovin in reprodukcijskega materiala, na to, da je material slab in ni rezervnih delov, vendar so ti izgovori le delno upravičeni, saj nekateri tozdi zelo dobro delajo in plan celo presegajo, v nekaterih pa močno zaostajajo za proizvodnimi in poslovnimi načrti. Torej so ob objektivnih tudi subjektivni vzroki, ki bi jih z boljšo organizacijo dela ter z večjo delovno disciplino in s prizadevanjem vseh, ki vplivajo na proizvodnjo, morali odpraviti.

V prvem četrtletju smo izpolnili le 75% načrta konvertibilnega izvoza. To mora biti opozorilo poslovnim delavcem in strokovnim službam, da bodo v prihodnjih mesecih pridobili več naročil, še zlasti za tozde, ki zdaj niso iz-

polnili proizvodnega načrta, ker so imeli premalo izvoznih naročil.

Potruditi se bo treba tudi za klirinški izvoz, kjer imamo težave predvsem zaradi neizpolnjevanja dobavnih rokov. Proizvodnji za izvoz bomo morali dati vso prednost, tudi pri medsebojnih dobavah tozdom, postaviti pa bo treba tudi nove izvozne tirnice ter bolje organizirati našo proizvodno in prometno verigo.

V zadnjem času se je že zgodilo, da je kupec zavrnil naše blago zaradi slabe kakovosti, česar v preteklosti nismo bili vajeni, saj so bili naši izdelki znani po kvaliteti. V letošnjih prvih mesecih se je povečal izmet v naši delovni organizaciji za dobrih 40 odstotkov, k temu pa moramo pristeti še vrsto napak, ki podaljšujejo in dražijo proizvodni proces, vendar jih ne registriramo. Organizatorji delovnih procesov in delavci sami morajo storiti vse, da se bo kvaliteta dela zopet izboljšala.

Predvsem bomo morali izboljšati delovno in tehnološko disciplino. V zadnjem času se namreč slabša. Vse več ljudi neupravičeno odhaja z dela med delovnim časom, plezajo čez tovarniško ograjo ali iščejo druge izhode. Veča se gruča delavcev, ki čakajo pri vratarju že pred koncem šihata. Zaskrbnjujejo je to, da so delovni in pošteni delavci solidarni s takimi kršitelji pa tudi s tistimi, ki kradejo ali celo uničujejo družbeno lastnino.

V železarni moramo korenito spremeniti odnos do dela, so poudarili razpravljajci na akcijski konferenci, da bomo naredili več, bolje, ceneje in pravočasno, kajti dobavni roki so naša kritična točka pri poslovanju s tujimi in domačimi kupci.

Seveda pa to ni stvar samih komunistov, ampak vseh delavcev, zato bo potrebna »ofenziva« v političnem delovanju med ljudmi, »kakor je dejal član poslovnega odbora Ivan Žagar, da jih bomo pridobili za izpolnjevanje akcijskega programa naše železarn. Kajti le z zavestnim odnosom do dela in

do naših družbenih usmeritev bomo dosegli naše cilje. Le z boljšim in intenzivnejšim delom pa bomo upravičili naše sedanje osebne dohodke in omogočili njihovo rast.

RAVENČANI SMO ZA SOZD

»Slovenske železarn so ena redkih sestavljenih organizacij združenega dela v Sloveniji, ki je upravičila namen in ki se še naprej razvija,« je povedal Ivan Vušnik v zvezi z drugo točko programa akcijske konference. »Predvsem dobro dela naša interna banka. Je pa mnogo stvari, o katerih smo se že veliko dogovarjali, a so ostale samo pri zasnovi.«

Tudi drugi razpravljajci so menili, da imajo delegati samoupravnih organov sozda preveč sestankov, ki ne privedejo do prave akcije, ampak ostanejo samo pri besedah in sklepih. Slaba udeležba nekaterih delegatov na sestankih priča o slabi sozdovski zavesti njih samih ali pa tozdom, katere predstavljajo.

Uvajanje ponovne metalurgije v Železarni Ravne

Železarna Ravne je znana po plemenitih jeklih. Skladno z zahtevami proizvodnje in trga je razvijala tehnologijo že v preteklosti, še bolj si prizadeva iti v korak z razvojem danes. Ob koncu prejšnjega stoletja so tedaj znamenite pudlovke začeli nadomeščati z martinovkami. Pred štiridesetimi leti so podrli v naši železarni zadnjo pudlovko, četrto stoletja zatem še tudi zadnjo martinovko, kajti usmerili smo se v pridobivanje jekla v elektro obločnih pečeh, ki je bilo gospodarnejše. Po prvi petonski leta 1952 smo zgradili še več večjih peč, nazadnje dve štiridesetonski. Tehnologijo smo izpopolnjevali: želeli smo povečati produktivnost in olajšati delo topilcem. Velika pridobitev je bila uvedba procesnega računalnika. Leta 1973 smo začeli s pretaljevanjem jekla pod žlindro. Napravo za EPZ smo uvozili iz Sovjetske zveze, lani pa smo podobno peč zgradili že z veliko lastnega znanja.

V zadnjih desetletjih se je v svetu zelo razširil način izdelave jekla pod vakuumom. V železarni imamo od leta 1968 Stokesovo napravo za stacionarno degazacijo jekla v ponvi. Leta 1975 pa smo se začeli pripravljati na gradnjo vakuumske peči, ki jo od 15. aprila letos že preizkušamo, v juniju pa bomo začeli poskusno proizvodnjo. Ko bo vakuumska peč začela redno delati, bo Stokesova naprava odslužila.

O tem projektu in novi tehnologiji pridobivanja jekla sem se pogovarjala z inženirjem Vladom Macurjem, ki je pred sedmimi leti izdelal elaborat o modernizaciji jeklarne.

»Kaj vas je naptilo k izdelavi projekta in kakšen pomen ima za našo železarno?«

»Ko so se slovenske železarn združile v SOZD, so uskladile svoje dolgoročne razvojne programe. Železarna Ravne se je usmerila v strukturno izboljšanje jekel, kar vakuumska tehnologija omogoča. V investicijskem programu smo predvideli povečanje učinkov talinih agregatov in produktivnosti. Vakuumska naprava je največji investicijski projekt v jeklarni v srednjeročnem obdobju 1975—1980, ki pa zaradi težav z uvozom nekoliko kasni.«

»Od kod ste uvozili vakuumsko tehnologijo?«

»Decembra 1979 smo sklenili pogodbo s francosko firmo Stein Heurtey o

Komunisti železarn Ravne menijo, da bi morali v sozdu poenotiti naše skupne samoupravne akte in politiko osebnih dohodkov, ustanoviti skupno službo za standardizacijo in bolj povezati naše razvojne dejavnosti ter prodajne službe. Premisliti pa bi bilo treba, ali je pametno ustanoviti skupni marketing ali pa je bolje ostati pri samostojnih prodajnih službah posameznih delovnih organizacij, ki pa se naj pri nastopih na tujih tržiščih bolj povezujejo kot doslej. Kajti »vsaka integracija pomeni skubljenje posameznih delovnih organizacij,« je dejal Ivan Vušnik, to pa je marsikdaj zelo boleče.

Vsekakor pa komunisti ravenske železarn menijo, da je treba skupne funkcije Slovenskih železarn še naprej krepiti v skladu z interesi vseh članic, zato so bili tudi pobudniki problemske konference komunistov sozda na Ravnah.

Mojca Potočnik

nakupu vakuumskih peč za obe jeklarni. Zdal preizkušamo napravo v jeklarni II., konec letošnjega ali v začetku prihodnjega leta pa bomo dali v pogon vakuumsko peč tudi v jeklarni I.«

»Kdaj ste začeli naprave vgrajevati?«

»Domačo opremo smo začeli izdelovati junija 1980, februarja 1981 so se pričela pripravljala gradbena dela v jeklarni, istega leta smo začeli montirati naprave za dodajanje legur, vakuumsko napravo pa smo začeli postavljati marca lani.«

»Kaj sodi k vakuumski napravi?«

»Najvažnejši element je livna ponovca, opremljena z zasunskim zapiralom, po katerem se tehnologija imenuje ponovna ali vakuumska, voz z lastnim pogonom za prevoz ponovce, postaja za vakuumiranje in obločno ogrevanje, vakuumske črpalke, postaja za preskrbo inertnega plina (argon, dušik), krmilna postaja, v jeklarni I pa bo še dodatna naprava za vakuumsko oksidacijo nerjavnega jekla.

Obe peči imata napravo za vpihovanje kalcijasilicija ter sistem za avtomatsko dodajanje legur. Jeklarni imata po 18 silosov, v katerih se legure elektronsko tehtajo, transportni trak pa jih prenaša v ponovno peč ali v šaržirni stroj za obločno peč. Tehnolog vodi proces s pomočjo mikroprocesorja, videoterminala in procesnega računalnika. V krmilni postaji so klimatske razmere urejene.«

»Kaj novo tehnologijo razločuje od klasične?«

»Za vakuumsko tehnologijo je značilno, da se vložek v elektro obločni peči samo raztali, nato talino prelijemo v vakuumsko ponovco, kjer jeklo dozoreva. Razlika od Stokesove naprave pa je v tem, da vakuumsko peč ogrevamo kot elektro obločno peč.«

»Kateri metalurški procesi se dogajajo v ponovci?«

»Degazacija ali odplinjevanje, odžvepljanje, legiranje, obločno ogrevanje, homogenizacija elementov in homogenizacija temperature (samo fosfor odstranimo iz taline že v elektro obločni peči). Proces je zelo spremenljiv in omogoča različne kombinacije postopkov, odvisno od vložka in vrste jekla, kakršno izdelujemo.«

Do bleščobe

»Kakšne prednosti ima postopek v primerjavi s klasičnim načinom pridobivanja jekla?«

»Vakuumsko tehnologijo odlikujejo: krajši časi izdelave jekel, boljši izkoristek legirnih elementov, majhna poraba analizičnih elementov, večji izplen jekla. Zaradi velike fleksibilnosti procesa je mogoče pridobivati zelo različne vrste jekel.«

»Kateri?«

»Predvsem visoko legirane. V vakuumski napravi je namreč mogoče doseči izjemno čistočo jekla, analizo zgrešene šarže so tu skoraj nemogoče. Dodajanje legur je avtomatski, proces rafinacije vodi računalnik.«

»Kaj pomeni naprava za delavce in za proizvodnjo jekla sploh?«

»Vakuumska tehnologija prinaša v delovni proces pridobivanja jekla večjo mehanizacijo in omogoča večjo proizvodnjo. Naprava bo stregla dvema pečema, saj je v vakuumu proces nastajanja jekla precej hitrejši kot v elektro obločni peči. Ko bomo premostili vse začetne težave in ko bosta delali obe napravi, bomo v naši železarni lahko proizvajali do 250.000 ton kvalitetnega jekla na leto.«

»Imate pri preizkušanju velike težave?«

»Ne nepremostljivih. Osnovno tehnologijo smo zelo hitro osvojili. Zdaj jo prilagajamo našim vrstam jekel. Seveda še ne znamo vsega, čeprav so bili naši delavci in tehnologi na šolanju v Franciji, pri nas pa pomagata napravo preizkušati dva francoska strokovnjaka:

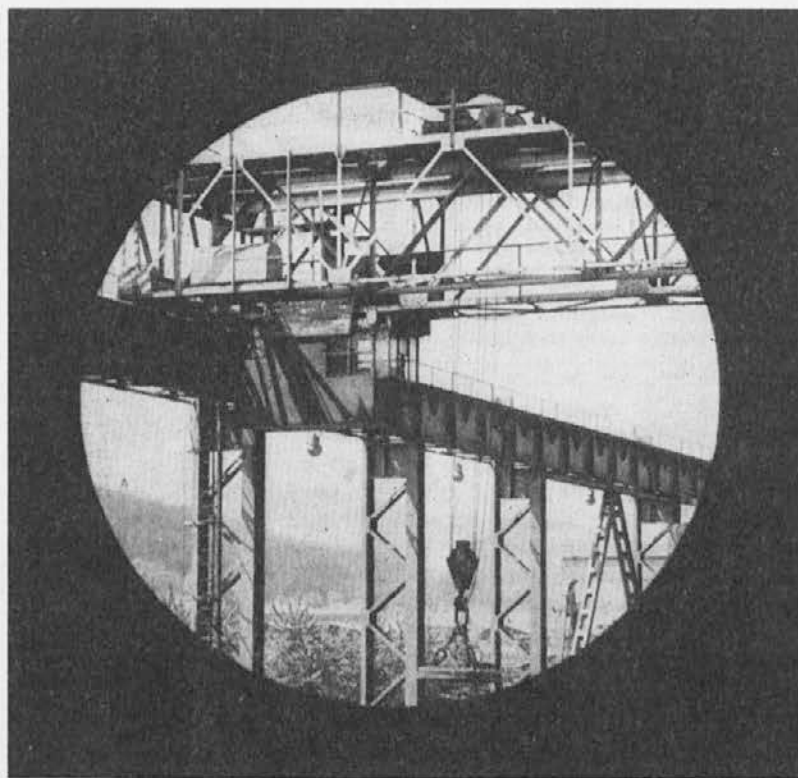
tehnolog železarne Safe in predstavnik firme, od katere smo vakuumsko napravo kupili. Ostala bosta do konca maja. Upam, da bomo do tedaj naše začetne nerodnosti in zapletljajve že odpravili.«

Investicijski program modernizacije naših jeklarn je bil zelo premišljeno pripravljen. Poskrbeli smo za zadosten dotok energije (nova transformatorska postaja), posodobili skladišče starega železa in zgradili skladišče za legure ter silose z elektronskim tehtanjem in transportnim trakom. Povečali smo proizvodni hali obeh topilnic in posodobili opremo. Šaržirni stroj in stroj za rušenje pečnih oblog sta olajšala delo pri pečeh, stroj za mehanizirano slačenje ingotov in paletno vozilo sta povečala zmogljivosti in olajšala delo v vlivališču.

Kdor pozna delo v jeklarni pred desetletji in ga opazuje ali opravlja danes, mora priznati, da se je veliko spremenilo. Skoraj ni primerjave med nekdanjim pudlarjem, ki je s težkim kladičvom »izganjal« nečistoče iz železnega »žganka«, in današnjim talilec, ki v klimatizirani kabini pritiska na gumbe, v vakuumski peči pa se »kuha« jeklo najboljših kvalitet. V veliki količini in mnogo hitreje, kot ga je mogel obdelati jeklar pred sto leti. Potrebno pa bo še marsikaj, preden bodo poklicni talilec, delavec pri peči, delavec v livni jami, zidar ponov ipd. izgubili privesek »težak« poklic.

Nova vakuumska naprava pomeni korak k humanizaciji dela v jeklarni, a pot razvoja vodi še naprej — navzgor.

Moja Potočnik

V objektivu

1200. Spremeniti se mora tudi odnos režijskih in proizvodnih delavcev.

4. Izboljšati je treba kontrolo kvalitete z medfazno kontrolo. V končni kontroli sme biti izmeček le 3 %.

5. Delovni čas je treba čim bolj izkoristiti. Biti mora manj odsotnosti zaradi bolezni in večja zaščita pri delu.

6. Za finančna sredstva za nabavo vložka je treba ukrepati pri poslovnih banki, nato pa še v delovni organizaciji. Zagotoviti je treba največ možnih sredstev.

REZULTATI

V prvih treh mesecih letošnjega leta so se že pokazali rezultati ukrepov. Tozid ni bil več v izgubi, le vseh ob-

veznosti mu še ni uspelo pokriti. Aprila se je proizvodnja zopet zmanjšala, toda ob strokovni pomoči delavca iz naše železarne pričakujejo, da bodo maja in junija primanjkljaj nadomestili.

Zdaj se trudijo predvsem za kvaliteto. Ko se bodo približali ustreznosti, bodo poskusno svoje izdelke ponudili tudi v izvoz.

Na novo ne zaposlujejo in tako dolgo tudi ne bodo, da zdaj zaposleni ne bodo dovolj uspešni. Glede na plan imajo 74 % zaposlenih, to je 64 delavcev. Razmerje med proizvodnimi in režijskimi se spreminja v dobro: 43 % je danes proizvodnih in le še 21 režijskih.

(Vir: gradivo za 1. sejo odbora za poslovanje)

Kjer je volja, tam je pot

Leto dela v tozdu Bratstvo Varvarin je pokazalo, da se zaposleni trudijo. Toda žal jim manjka izkušenj, ni tradicije, saj tovarna ni rasla z njimi, tako kot naša z nami.

Po zaključnem računu za leto 1982 je imel tozid Bratstvo okrog milijon din izgube. Poslovodni odbor železarne je zato takoj imenoval posebno delovno skupino, da je preučila vzroke izgube in pripravila sanacijski program.

VZROKI

Razlogov za to, da predvsem od 1. do 30. 9. 1982 v Varvarinu niso ustvarili čistega dohodka, je več.

1. Nezadostna proizvodnja

Nezadostna proizvodnja je posledica slabe organizacije proizvodnje. Vodstveno osebje je bilo v začetku brez izkušenj in tudi zainteresirano za delo je bilo premalo. Delavce so zelo pogosto premeščali, saj za začetne faze izdelave ni bilo dovolj zalog. Tako se delavci na posamezne operacije niso utegnili navaditi, povezave ni bilo, zato tudi ne zadosti končnih izdelkov. Ker so s proizvodnjo šele začeli, in nekaj časa le poskusno, so bili delavci nespreni, zato manj produktivni. Tako so ostajale kapacitete neizkoriščene in so učinkovale negativno: v serijski proizvodnji se je ciklus podaljšal, stroški po enoti izdelkov v skupnem prihodku so bili večji kot planirani in realizacija ni več zadoščala za kritje stroškov in obveznosti iz dohodka in čistega dohodka. Med letom je več strojev stalo (npr. stroj za ogrevanje pred kovanjem je obratoval le 50 %), predvsem zaradi pomanjkanja nadomestnih delov, malomarnega odnosa delavcev do strojev in premajhnega nadzora vodilnih.

2. Izmeček in neuspela proizvodnja

Zaradi izmečka se je zmanjšala proizvodnja in vložek ni bil racionalno izkoriščen. V končnih izdelkih je bilo izmečka 16,1 % (dovoljena količina je 3—4 %). Izdelke neuspela proizvodnje so ponovno predelovali in to so bili dodatni izdatki. Stroški za material so bili večji, kot so jih zahtevali tehnološki postopki.

3. Režijski in poslovodni delavci

Na začetku je bilo v tozdu zaposlenih 46 % režijskih delavcev, konec leta le še 33 %.

4. Izkoriščenost delovnega časa

Resno so na slabo izkoriščenost delovnega časa vplivale odsotnosti zaradi bolezni, pa čeprav je starostni sestav zelo ustrezen. Veliko so delavci manjkali tudi zaradi vojaških vaj.

5. Nagrajevanje po delu

Če bi z nagrajevanjem po delu začeli prej, ne šele po letu dni, bi se kmalu pokazala večja produktivnost, z njo pa boljši poslovni rezultat.

UKREPI

1. Izboljšati je treba organizacijo proizvodnje in zagotoviti dovolj zalog (100.000 kosov).

2. Zastojev mora biti čim manj, predvsem pri kovanju in brušenju, saj so to predoperacije. Stroj je treba temeljito popraviti in zagotoviti zanje dovolj rezervnih delov. Spremeniti se mora odnos delavcev do osnovnih sredstev.

3. Dosledno je treba izvajati sistem delitve po delu, slediti doseganju norme, obveščati o njem ter do konca leta dvigniti produktivnost na zaposlenega z 850 kosov (december 1982) na

Razmišljanja o politiki osebnih dohodkov

Usklajenost socialne politike (v njenem širšem pomenu) z gospodarsko politiko pomeni, da je ustvarjanje dohodka primarno vprašanje, delitev dohodka (tudi za sredstva za osebne dohodke) pa šele posledica rezultatov dela. Marsikdaj se v praksi srečujemo z nasprotno situacijo, ko ogromno časa, besed in truda trošimo za vprašanja delitve, veliko manj pa za pogoje ustvarjanja dohodka, za večjo produktivnost, večji izvoz in izkoriščanje notranjih rezerv. Politiko osebnih dohodkov (ki je sestavni del socialne politike) skušamo v Sloveniji usmerjati s sprejetim Dogovorom o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka, katerega podpisniki so IS skupščine SRS, IS občinskih skupščin v SRS Sloveniji, Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije in SDK v SR Sloveniji.

Ze od leta 1980 dalje lahko spremljamo relativno zmanjšanje osebne in skupne porabe, ali če rečemo preprosteje, osebni dohodki zaostajajo za rastjo dohodka. Toda letošnji Dogovor je nekaj »posebnega« v primerjavi s prejš-

njimi. Njegovo uresničevanje lahko povzroči nekatere pomisleke o sprejetem aktu. Karikirano lahko rečemo, da se Dogovora 83 in 82 med seboj tako razlikujeta, kot da bi eden »stal na glavi, drugi pa na nogah«. Trditev lahko dokažemo s tem, da so Dogovor 82 lahko uresničile (z malo truda skoraj vse OZD, Dogovor 83 pa le redkokatero ob približno enakih in celo boljših poslovnih rezultatih). Na primeru rezultatov poslovanja Železarne Ravne in v Dogovoru določenih merilih lahko to vidno pojasnimo. Preden pa nadaljujemo z razmišljanjem, je treba letošnji Dogovor vsaj na kratko predstaviti.

Najprej nekatere izboljšave Dogovora:

— Med kazalce za spremljanje uspešnosti poslovanja in za določanje meril za delitev sredstev za osebne dohodke so vključeni nekateri kvalitativni kazalci, ki jih prejšnji Dogovor ni posebej navajal: gospodarnost, donosnost, produktivnost.

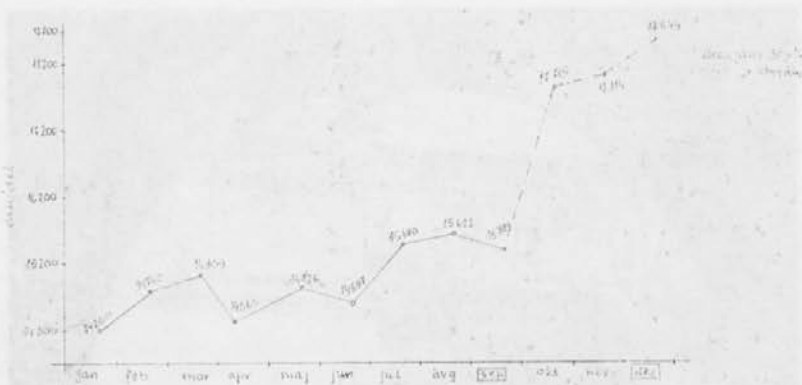

Tabela 1: VED po mesecih v letu 1982

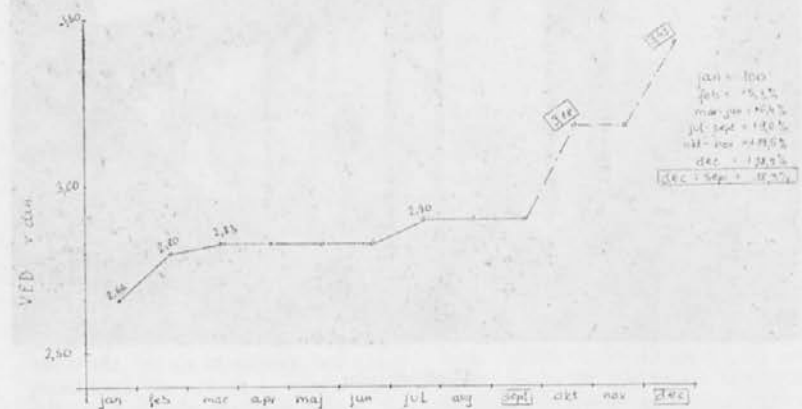

Tabela 2: Neto OD/del. v din po mesecih za leto 1982 — pri OD je za vsak mesec prištet ustrežni del poročuna; poprečni OD/del. je 15.724 din

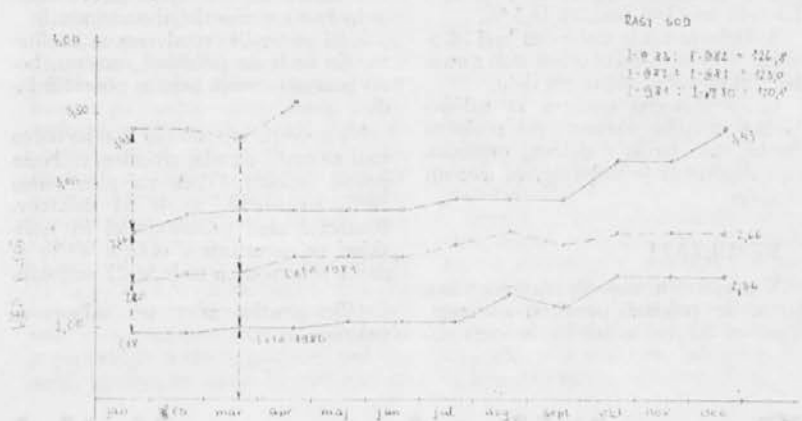

Tabela 3: VED po letih in mesecih

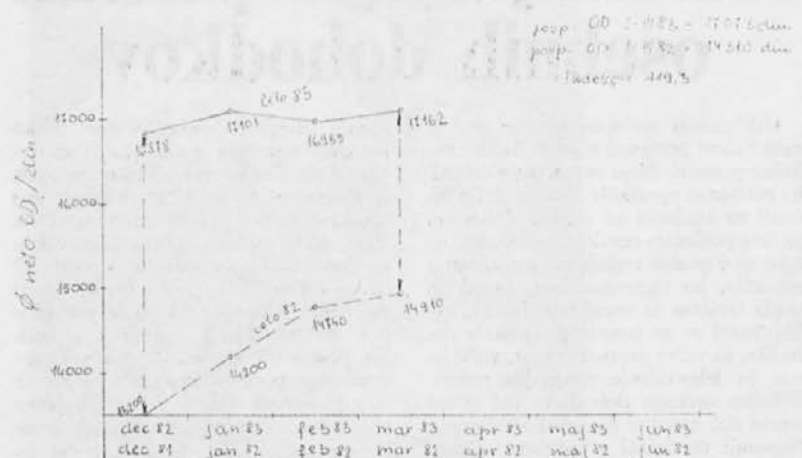

Tabela 4: Neto OD/del. za 1. kvartal 83 in 82 (v vseh mesecih 82 je prištet ustrežen del poročuna)

— Vpliv rasti dohodka na OD je zmanjšal na minimum in tako preprečil, da bi na podlagi inflacije ustvarjeni dohodek bil glavno merilo za delitev sredstev za osebne dohodke.

Pa še nekaj slabosti:

— Še naprej temelji na indeksiranju (primerjava v odstotkih), ki ga v

naših pogojih gospodarjenja lahko grafično označimo kot lomljeno »cik-cak« krivuljo.

— Merilo za stimulacijo izvoza je v SISEOT (samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino) usklajeni dinamični plan, ali preprosteje, merila ni, saj nimamo plana SISEOT,

še manj je ta dinamičen, najmanj pa usklajen.

Železarna Ravne je v letu 1982 v celoti, tako po navedenih merilih kot tudi po kvalitativnih kazalcih uresničila sprejeti Dogovor za leto 1982. Zato lahko postavimo kategorično trditve: v železarni smo v letu 1982 in tudi v mesecu decembru, ko pa smo bistveno povečali OD za leto 1982.

Toda kaj se je zgodilo v prvih treh mesecih 1983? Naša VED in neto osebni dohodki so tako v januarju kot v februarju in marcu ostali na ravni decembra 1982. Samo po sebi to ne bi vzbujalo nikakršne zaskrbljenosti, če ne bi izračun po metodologiji Dogovora SRS 83 pokazal, da smo v 1. četrtletju 83 v Železarni Ravne izplačali 26,8% več bruto sredstev in 19,3% višje neto OD kot v istem obdobju lanskega leta. Po Dogovoru namreč primerjamo vedno enaka obdobja tekočega in preteklega leta. Takšne rasti pa ni mogoče upravičiti niti z najboljšimi rezultati, saj je zgornja meja dovoljene rasti sredstev za OD za 1983 v Sloveniji 26%. Torej smo se naenkrat prelevili v velike prekoračiteljce Dogovora za leto 1983, pa čeprav smo še v decembru 1982 spoštovali takrat veljavni Dogovor, sedaj pa smo pred tem, da svoje ravnanje opravičujemo pred družbenopolitično skupnostjo. Poskušajmo te trditve prikazati bolj plastično, tudi z nekaterimi grafičnimi prikazi.

1. Za razumevanje politike razporejanja osebnih dohodkov v letu 1983 je zelo pomembno poznavanje gibanj vrednosti enote dela (VED in neto OD v Železarni Ravne) v letu 1982. Iz tabel 1 in 2 vidimo, da se je naša krivulja VED gibala precej umirjeno vse do zadnjega kvartala, ko pa smo bistveno povečali VED. Zaradi tega še enkrat spomnimo na sprejete odločitve v oktobru in decembru 1982:

a) S 1. oktobrom smo povišali poprečno VED na 3,18 din, kar je 9,7% več kot v mesecu septembru, ko je bila 2,90 din.

b) V decembru smo najprej zvišali poprečno VED na 3,32 din oziroma še za 4,4%, zaradi predvidenih rezultatov in zaradi specifičnega sistema poročunov, ki ga imamo v Železarni Ravne.

c) V decembru smo našo VED prilagodili (na 3,43) povišanju prispevnih stopenj in tako obdržali neto osebne dohodke nespremenjene (kasneje smo jo ponovno znižali zaradi zmanjšanja prispevnih stopenj).

Zakaj poudarjamo vse te odločitve, sprejete v zadnjem kvartalu 1982? Iz dveh razlogov: — lahko razberemo, da smo spoznali usmeritve za leto 1983 in — ker je to startni položaj izračunov v letu 1983. Za metodologijo spremljanja izvajanja dogovora pa je pomemben tudi 1. kvartal 1982. Tabela 2 prikazuje gibanje OD na delavca, ki v bistvu odraža politiko VED. Posamezna manjša odstopanja po mesecih pa so zaradi vpliva večjega ali manjšega števila opravljenih ur dela in praznikov. Iz tabele 3 in 4 lahko razberemo, da smo seveda precej višje letos kot lani v enakem obdobju. Nadaljnje opazovanje kaže, da bomo z dobrim delom in dobrimi rezultati lahko Dogovor 83 uresničili šele ob koncu leta, pa še to verjetno brez večjih dviganj OD med letom. Predlog, da s 1. 4. 1983 povišamo VED za 6%, zahteva, da še povečamo napore za dvig produktivnosti, gospodarnosti in predvsem za še večji konvertibilni izvoz, saj bomo drugače tudi ob koncu leta težko opravičili izplačane osebne dohodke. Slej ko prej je jasno, da letošnja krivulja OD ne bo podobna lanski, saj bo morala biti vse do konca leta umirjena. Našo krivuljo OD smo zmeraj opravičevali na ta na-

čin, da smo ob začetku leta, ko je negotovost rezultatov večja, imeli manjšo rast, proti koncu leta, ko pa smo lahko z večjo gotovostjo napovedali rezultate, smo tudi osebne dohodke temu ustrezno dvigovali. Očitno je, da Dogovor ne upošteva takšnih specifičnosti, zato se mu bomo morali prilagoditi. S tem ko najmanj v šestih mesecih in celo v devetih mesecih poslovanja verjetno ne bomo upravičili izplačanih osebnih dohodkov, odpade tudi možnost poročuna osebnih dohodkov.

Z resolucijo o politiki družbenogospodarskega razvoja SR Slovenije v letu 1983 smo predvideli, da bodo letos življenjski stroški naraščali nekoliko hitreje kot osebni dohodki, zato lahko pričakujemo načrtovani padec realnih osebnih dohodkov — pravzaprav pa so besede odveč, saj smo ga že občutili.

Moramo pa opozoriti, da marsikdaj odstotki rasti ali padcev ne prikazujejo »občutenja« ljudi, ki seveda letošnjih OD ne primerjajo s tistimi iz enakega obdobja lanskega leta, prisotne so le primerjave iz meseca v mesec — podobno velja tudi za življenjske stroške. Ravno zaradi tega je toliko težje razumeti, da smo osebne dohodke (poprečno na delavca) povečali v prvem kvartalu 1983 za 19,3%, po drugi strani pa gre le za nivo OD iz meseca decembra 1982. Realnost primerjanja poprečnih osebnih dohodkov in življenjskih stroškov s istim obdobjem preteklega leta bi bila gotovo večja, če bi življenjski stroški ne naraščali tako hitro, kar potegne za seboj enako hitro naraščanje osebnih dohodkov, marsikdaj neodvisno od rezultatov dela.

Izredno hitro, predvsem pa izvencolucijsko gibanje cen in življenjskih stroškov postaja resen argument za spremembo Dogovora SRS 83, saj ni mogoče pričakovati in tudi zahtevati dvoje popolnoma različnih obnašanj: na eni strani trdne vaje za osebne dohodke, na drugi strani pa neobzdrana rast cen. S sprostitvijo oz. spremembo Dogovora bi seveda do neke mere rešili problem realnih osebnih dohodkov, sam akt pa bi s prilagoditvijo resničnosti postal tudi bolj avtoritativen.

Prispevek zaključimo z naslednjo mislijo:

Dogovor 83 bi morali dopolniti v mejah realnosti, vsako pretiravanje v spremembah pa bi omogočilo, da osebni dohodki začno dohitevati rast življenjskih stroškov in cen mimo vseh rezultatov dela, takšne tendence pa smo že označevali kot ene od virov inflacije. Takšna sprememba Dogovora bi tudi pomenila, da smo poleg izgube kontrole nad rastjo cen izgubili tudi kontrolo nad rastjo osebnih dohodkov oz. da resolucije SRS za leto 1983 vsaj v teh dveh bistvenih postavkah ne bomo uresničili. Zato se vprašujemo, ali vendarle ne bi bila veliko boljše rešitev v tem, da vložimo (vendar vsi) vse sile za brzdanje cen in življenjskih stroškov in tako obe postavki zadržimo v resolucijskih okvirih, kot pa da s kompromisom navidezno rešujemo problem, v bistvu pa le korakamo na mestu.

Brane Žerdoner

OTROCI, OTROCI

Otroke pošiljamo spat, ko še niso zaspani, in jih budimo, ko so še trudni.

*

Spolna vzgoja postane zanimiva šele, ko dobimo domače naloge.

*

Zmešnjave v življenju mladeniča se začnejo, ko opazi, da je dekle opazilo, da jo je opazil.

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto X

Ravne na Koroškem, 15. junija 1983

Št. 6

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Do tvoji poti

Tri leta so minila, odkar pozdravnega pisma ne moremo nasloviti z: Dragi naš tovariš Tito! Zato smo naša čustva izrazili nekoliko drugače.

Tvoja
Iskrenost —
Tvoja
Osnova.

Pestrost njegovega zdravega duha in njegova širina
Oznanja našo Jugoslavijo v svetu.

Trdnost v značaju,
Volja do dela,
Osveščenost naj bo naše vodilo,
Jakost nas vseh
Izkazuje našo zavest.

Preživeti težki časi so
Ohranili najvišjo vrednoto,
Temeljno svobodo, razvili samoupravljanje,
Iskanje za nas najboljšo prihodnost.

Mi še nismo zaživeli življenja,
Iskal medtem je za nas svobodo govora, mišljenja, življenja
Resnica se dviguje nad sadovi njegovega dela.

Enakost, je poudarjal, bratstvo, skupna moč,
Narodom Jugoslavije največja dobrina.
Ali svaril je, borba ni samo z orožjem.
Kakovost mišljenja in odločanja
Ostane in se ohrani
Samo z delom, skupnim nadaljevanjem dela,
Titovega dela.

Sonce, svetloba, spoštovanje,
Vlivajo v nas žarek mogočnosti.
Oblaki so bili in bodo vedno tu, saj
Borba ustvarja človeka in tovariši,
Ohranjajmo, obvarujmo in razvijajmo
Dediščino človeka, ki je delal za nas,
Ali še več, živel je za nas.

Bilo je nekega maja, pomladnega dne, ko so ulice preplavili mladi in stari, delavci in dijaki, vsi, ki so se veselili pomladi okrog sebe in v svojih srcih. Korakali so mimo mogočnega odra in obračali glave tja v pozdrav in potem je zadonela pesem: »Tovariš Tito, prisegamo ti...« Mnogo let je že minilo, odkar se je med kragujevskimi mladinci porodila misel, naj bi voščila tovarišu Titu potovala v štafetnih palicah. Ta zamisel pa se je razširila še dlje. Štafeta palica je postala simbol mladosti, simbol bratstva in enotnosti, postala je simbol nezlomljive ljubezni do tovariša Tita, do njegovega dela in do domovine.

In od tedaj vsako pomlad po vseh poteh naše domovine prenaša ta simbol na sto tisoče rok fantov in deklet kot dokaz, da odločno sledimo poti, ki jo je začrtal tovariš Tito.

Kaj so o letošnji štafeti mladosti povedali mladi železarji:

Jože: »Menim, da je štafeta mladosti kot simbol bratstva in enotnosti, kot simbol predanosti Titu in njegovemu delu še veliko bolj potrebna danes, ko se srečujemo z mnogimi problemi, ker s tem mladi dokazujemo, da poznamo pot, po kateri hodimo, in da se je bomo tudi v bodoče kljub številnim težavam trdno držali. Le s skupnimi močmi in s Titovo mislijo bomo lahko nadaljevali tisto, kar so nam zapustili predniki.«

Franjo: »Sprejem štafete mladosti je bil tudi letos veličasten. Čeprav že tretjič brez Tita, pa vendar še zmeraj s Titom. Mladi sledimo Titovim mislim in njegovi poti v samoupravni socializem. In dokler bomo zvesti tem mislim, nas ni treba biti strah prihodnosti.«

Mira: »Štafeta mladosti je nekaj čudovitega. Če jo vidiš enkrat, čeprav le za kratek trenutek, ti ostane v spominu za vse življenje. Sploh pa se mi zdi štafeta mladosti potrebna, saj se v teh dneh zberemo mladi iz cele Jugoslavije, vsi z isto mislijo, da bomo tudi v bodoče sledili poti, ki nam jo je začrtal Tito.«

Podobne misli, ki so nam jih povedali mladi železarji, so bile tudi misli vseh drugih. Vse lahko združimo v en sam stavek: proslave dneva mladosti in sprejem štafete mladosti so vsako leto neprecenljiv prispevek h krepitvi bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti ter dokaz naše mladine, da bo vedno sledila Titovim mislim in njegovi poti samoupravnega socializma ter razumevanja med vsemi narodi sveta.

Letos je štafeta tekla skozi železarno

Saša

Tekmovanje iz znanj in veščin SLO in družbene samozaščite

V torek (10. maja) so se zbrali na celodnevni osnovni šoli osnovnošolci iz osnovnih šol v ravenski občini. Sodelovalo je 10 ekip (po pet članov) — vsako osnovno šolo pa sta zastopali po dve ekipi.

Ko smo se pogovarjali s tekmovalci, so zatrili, da so takšna tekmovanja potrebna. Pot pa so ocenjevali kaj različno (tu mislim pot za orientacijski pohod): nekaterim članom ekip se pot ni zdela naporna in dolga — drugi so zatrjevali obratno. No — odvisno pač od kondicijske pripravljenosti. Največ časa so pri pripravah posvečali streljanju. Vsi v en glas pa so pohvalili svoje mentorje: da so se trudili in so dobro sodelovali.

Za pogovor pa smo zaprosili tudi člana koordinacijskega odbora za izvedbo občinskega tekmovanja iz znanj in veščin splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite tov. Topaloviča. Zastavili smo mu samo eno vprašanje: kaj kot borec misli o tekmovanju.

»Kot borec pozdravljam prizadevanja za vojaško-strokovno usposabljanje mladih v naši družbi. Med NOB je bilo prelito mnogo krvi, ker mladi borci niso znali pravilno meriti (s puško, mitraljezom, ...), niso poznali kompasa, pa tudi ne (pravilno) previti težko ranjenega tovariša. Kondicija je nujno potrebna, če hočemo premagati daljave na pohodu, brez tega pa ni mogoče izvesti — uresničiti koncepta našega splošnega ljudskega odpora. Takšnemu usposabljanju mladine gre tudi zahvala, da se je služenje vojaškega roka znižalo od 24 mesecev na 15 mesecev. Naborniki prihajajo na služenje roka z mnogo več znanja kot nekoč. S tem uresničujemo zakon o splošnem ljudskem odporu in družbeni samozaščiti — da se nenehno vojaško-strokovno usposabljam. Sprašujem se, ali res živimo v miru? Če vemo, da od leta 1945 do danes v svetu divja 160 lokalnih vojn in so še, nikakor ne moremo trditi, da živimo v miru. Zavedamo se, da je naša pravica in dolžnost braniti našo domovino. Zato moramo biti usposobljeni. Tov. Tito nam je govoril, da agresor na tujem ozemlju ne more zmagati. To je zgodovina tudi dokazala. Bodo srečni, da nas je Tito naučil, kako se moramo boriti za svobodo, kako jo moramo tudi obvarovati.

Tekmovanje iz znanj in veščin splošnega ljudskega odpora pa je dokaz, da smo se pripravljeno boriti za svobodo. Potrjujemo, da je pri nas mesto le za našo ljudsko, samoupravno socialistično oblast.«

Pa še rezultati:

1. OŠ Prežihov Voranc I, Ravne, 2129 točk;
2. OŠ Koroški jeklarji I, Ravne, 2085 točk;
3. OŠ Miloš Ledinek II, Črna, 2071 točk;
4. OŠ Koroški jeklarji I, Ravne, 2067 točk;
5. OŠ Franc Pasterk-Lenart I, Mežica, 2040 točk;
6. OŠ Miloš Ledinek I, Črna, 2023 točk;
7. OŠ Prežihov Voranc II, Ravne, 1977 točk;
8. OŠ Franc Pasterk-Lenart II, Mežica, 1935 točk;
9. OŠ Franjo Golob II, Prevalje, 1915 točk;
10. OŠ Franjo Golob I, Prevalje, 1894 točk.

»Živ-žav« pa je vladal tudi v soboto (14. maja) pred srednjo šolo Edvarda Kardelja v Slovenj Gradcu. Zbrali so se mladi, ki so se na občinskih tekmovanjih iz znanj in veščin splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite najbolje uvrstili. Bilo je kar 180 tekmovalcev, ki so jih spremljali mentorji. 12 ekip je predstavljalo osnovne šole (v koroški regiji), 20 ekip so sestavljali dijaki srednjih šol in štiri ekipe so sestavljali mladi izven šole.

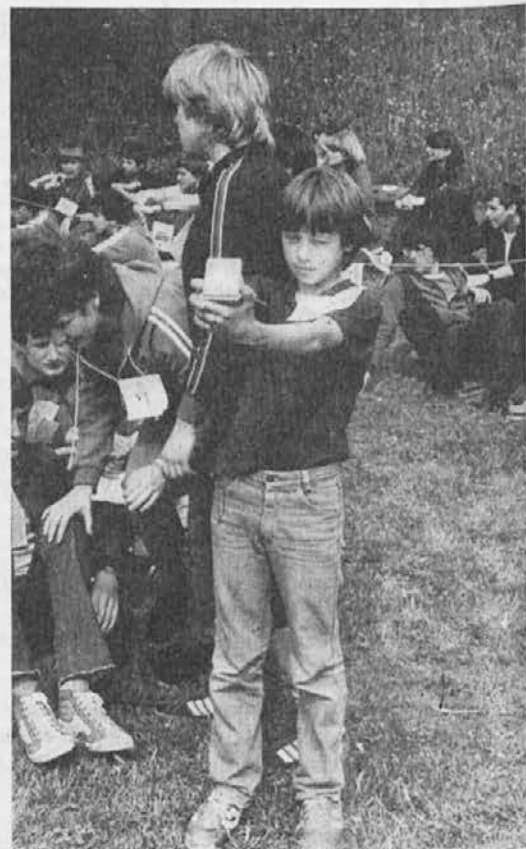
Na obrazih tekmovalcev smo opazili zaskrbljenost, pa zadnje priprave pred startom. Vsak je hotel biti prvi med prvimi, pokazati, da imata splošni ljudski odpor in družbena samozaščita pomembno vlogo in mesto med mladimi.

Tov. Jernej Kožar je v pozdravnem govoru med drugimi dejal: »Na šolskih in občinskih tekmovanjih ste pokazali množičnost, danes pa boste predvsem s kvaliteto v enakopravnem boju dokazali, kdo je najboljši. Zmagal bo najbolje pripravljeni. Današnje srečanje pa mora biti vsem nam nova spodbuda za vlaganje še več naporov, da vedno branimo in ubranimo velike pridobitve NOB in socialistične revolucije. S Titovo mislijo in s Titom v srcu potrjujemo odločnost in pripravljenost.«

Med tekmovalci so bili tudi mladi delavci in delavke iz Železarne Ravne. Ekipo so sestavljali: Natalija Kosem, Eldina Čarf, Emil Pori, Peter Snajder in Dimitrij Jeromel. Aktivni so v svojih sredinah in tudi področje splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite jim ne dela prevelikih težav in preglavic. Priprave na tekmovanje so potekale tako kot za vsa podobna. Mladinki sta se specializirali za nudenje prve pomoči, ostali trije pa v topografskih veščinah, protipožarni varnosti in drugem. Vsi v en mah

pa so zatrili, da upajo na dobro ter solidno uvrstitev, kajti tako bo poplačan trud in tudi znoja je bilo vmes, ko so se pripravljali za tekmovanje.

Na tekmovanju v kategoriji osnovnih šol je zmagala ekipa osnovne šole Rada Iršiča, Mislinje II. Na cilju so povedali, da zmage niso pričakovali, da se zavedajo, da so se tudi ostale ekipe dobro pripravile. Mentor jih je ves čas vzpodbujal in jim pomagal pri pripravah. Pripravljali so se predvsem teo-

Tudi osnovnošolci so se dobro odrezali

retično, vadili pa so tudi streljanje z zračno puško. Fantje so povedali, da sta se najbolje odrezali dekleti. Posebnih težav ni bilo. Mor-da je bilo najtežje pri orientaciji. Ni jim bilo všeč, da so tekmovalca, ki je razstavljal in sestavljal puško, žrebali. Testi so bili lahki (saj so se zelo učili) pa tudi proga ni bila težka (bili so nabiti s kondicijo). Pred samim tekmovanjem so imeli malo treme, ki pa je hitro minila. Še bodo sodelovali.

REZULTATI

Kategorija osnovnih šol

1. OŠ Rada Iršiča II, Mislinja, 2078 točk;
2. OŠ Vuzenica II, 2036 točk;
3. OŠ Miloša Zidanška, Smartno, 1913 točk;
4. OŠ Vuzenica II, 1904 točk;
5. OŠ Rada Iršiča II, Mislinja, 1898 točk;
6. OŠ Radlje, 1843 točk;
7. OŠ Neznanih talcev II, Dravograd, 1778 točk;
8. OŠ Neznanih talcev I, Dravograd, 1760 točk;
9. OŠ Koroških jeklarjev, Ravne, 1751 točk;
10. OŠ Prežihov Voranc, Ravne, 1651 točk;
11. OŠ Miloša Ledineka, Črna, 1649 točk;
12. OŠ Neznanih talcev III, Dravograd, 1625 točk.

Kategorija srednjih šol

1. SŠ Naravoslovno-matematične usmeritve, Ravne, 2174 točk;
2. SŠ Kovinske usmeritve I, Ravne, 2040 točk;
3. SŠ Edvarda Kardelja, Ekonomska šola, Slov. Gradec, 2022 točk;
4. SŠ Naravoslovno-matematične usmeritve, Ravne, 1978 točk;
5. SŠ Edvarda Kardelja, Trgovska šola, Slov. Gradec, 1936 točk;

Zmagovalna ekipa železarne med tekmovanjem

6. SŠ Edvarda Kardelja, Zdravstvena šola, Slov. Gradec, 1922 točk;
7. Kovinska šola II, Muta, 1900 točk;
8. Kovinska šola I, Muta, 1879 točk;
9. SŠ Edvarda Kardelja, Zdravstvena šola, Slov. Gradec, 1878 točk;
- 10.—11. SŠ Kovinarske usmeritve II, Ravne, 1855 točk;
- SŠ Pedagoške usmeritve, Ravne, 1855 točk;
12. SŠ Edvarda Kardelja, Gostinska usmeritev, Slov. Gradec, 1833 točk;
13. SŠ Edvarda Kardelja, Trgovska šola I, Slov. Gradec, 1832 točk;
14. SŠ Edvarda Kardelja, Ekonomska šola I, Slov. Gradec, 1826 točk;

15. SŠ Metalurške usmeritve, Ravne, 1723 točk;
16. SŠ Pedagoške usmeritve II, Ravne, 1705 točk;
17. Kmetijska šola, Muta, 1634 točk;
18. Šola za konfekarje, Muta, 1525 točk;
19. SŠ Edvarda Kardelja, Upravno-administrativna šola, Slov. Gradec, 1285 točk.

Kategorija izvenšolske mladine

1. SO Ravne na Koroškem, 1799 točk;
 2. SO Radlje ob Dravi, 1742 točk;
 3. SO Slov. Gradec, 1645 točk.
- Izven konkurence:
1. SO Dravograd, 1858 točk

Včasih se mi je zdelo, da mu grem na živce, da komaj čaka, da se me bo znebil, da me ima pač za kolegico, ki ima vsaj približno tako dolg jezik kot on. Morda je v tem celo kanček resnice. Kadar sem zagledala njegovo brigadirko in zanj značilne oguljene kavbojke, mi je začelo srce hitreje biti. Je bila to ljubezen? Morda simpatija? Nisem vedela. Morda je bila naklonjenost do nekega brigadirja, ki pač ni bil ravno takšen kot drugi in morda mi je bilo ravno to na njem všeč.

Potem pa sem naenkrat ugotovila, da je prav takšen kot drugi. Le malo bolj všeč je sam sebi. Nič več me ni mikalo pogovarjati, se z njim. Enostavno nisem prišla več do besede. Moja simpatija se je sprevrgla v naveličanost. Morda sem celo uživala v tem, da me je nekdo jezil, da mi ni dal miru niti ponoči, da me je spravljal v slabo voljo. To je bilo lani. Morda se mi bo tudi letos zgodilo kaj podobnega, da bo nekdo drugačen kot drugi. Zelela si bom občutiti drhteče ustnice na svojih, bitje njegovega srca in trepet ob dotiku teles. Se bodo moja čustva zopet zbudila, mi dala čutiti, da živim, da sem dekle, da živim med ljudmi, ki ljubijo, sovražijo in zopet ljubijo? Spet si bom zaželela večerov ob tabornem ognju ali neresnih pogovorov nekeje na delovišču pa pri kosilu. Rajši ne. Nočem se spet dokopati do spoznanja o svoji brezčutnosti.

Čudno, mar ne, toda tukaj v brigadi je lik brigadirja s predolgimi lasmi in s tistim značilnim nasmeškom spet oživel...

Brigadirski humor

Pri Zvonetu je bilo vse neizogibno povezano s številko 26. Pravi, da v minuti dvigne kramp 26-krat, prav tolikokrat ga tudi spusti. Všeč mu je 26 deklet v izmeni, 26-krat se je zaljubil, prav tolikokrat je bil razočaran. Na obeh nogah in rokah ima 26 žuljev, zaradi njih je bil pri najlepši v saniteti že 26-krat. V brigadi je vse z njim označeno s številko 26. Moti ga le, kadar se spomni, koliko je 26 na polovico.

Mlad brigadir pride v brigadirsko ambulanto in tam ga sprejme mlada zdravnica.

- No, kako kaj, prijateljček?
- Bo, tovarišica zdravnica, samo prst na nogi me je začel boleti.
- Brigadir, tole je pa golo zabušavanje!
- Ne, ne, res me boli.
- Poslušaj fant, odkrito mi povej, ali bi me poiskal zaradi teh bolečin, če bi bil sedaj doma?
- Res je, ne bi vas poiskal, temveč poklical, da bi prišli na dom, tovarišica doktor.

S. J.

ŽULJI SO ZLATO

Ponovno so se odprla delovišča mladinskih delovnih akcij širom naše domovine, spet bo odmevala značilna brigadirska govorica, pa pesem in smeh, spet bodo brigadirji vnesli v marsikatero bolj odmaknjeno vas svoj stven utrip mladosti. Marsikje so še žive obljube od lanske akcije, da se tokrat spet srečamo in preživimo skupaj vsaj delček brigadirskega poletja. Sploh pa bomo o akcijah sprotno pisali, zlasti še o tistih, na katerih bodo sodelovali brigadirji koroške krajine.

Sicer še mnogi mislijo, da je akcija golo delo, da je zelo malo počitka, marsikdo se boji tudi žuljev. Gotovo se varate, če mislite, da je težko vstati v zgodnjih jutranjih

urah, se zaspano pretegovati ter opravljati jutranjo telovadbo in pozdrav zastavi. Dnevi so si enaki, vendar je že vsak naslednji lepši od prejšnjega. Tudi lopata dobi svojo čarobno obliko. Ni videti težka, ne jezimo se nanjo zaradi žuljev, ki pokajo in puščajo pekoče bolečine. Sploh pa so ves delovni dan nerazdružljivi prijatelji lopata, kramp in roke. Potem pa skozi smeh ugotavljamo, da je lopata porušila prijateljstvo z nežnimi rokami in pustila sveže sledove žuljev na dlani, še vedno rumeni od jodove raztopine.

Čutimo pekočo bolečino in pričnemo sovražiti kramp in lopato, sebe pa prepričevati, da bomo začeli »zabušavati«. Vendar ne moremo mimo pogledov tovarišev s trase. Potem pa pridemo do zaključka: »Ne, ne smemo lenariti!« Potem je tu še mili pogled modrih oči, pa sramežljivo premikanje ustnic...

Tako se pekoča bolečina žuljev spremeni v prijetnost. Marsikdo si zaželi, da žulj razrije, da jih je čim več ter da nas vedno tako prijetno bolijo. Oglasi se pesem in tu je vrnitev v naselje. Pozablja se naporno delo na trasi, mineva nas volja do počitka. Čaka nas delo, ki sodi v interesne dejavnosti, tu je znova pesem, pa nepozabni trenutki ob tabornem ognju, prisrčni pogovori in klepeti pozno v noč, spogledovanja. Jutri nas čaka spet nov dan, spet bo delo na trasi, pa nova doživljaja. V slehernem pa je želja, ki nas prešine, da se nikoli ne razidemo.

Silvo

Moj brigadir

Všeč mi je bil. Zakaj? Ne vem. Morda mi je bil všeč zato, ker se je bilo z njim tako čudovito pogovarjati? Ali pa so mi bile všeč njegove žive oči, ki jim nikoli nisem mogla določiti barve? Ne vem, kaj je čutil do mene.

OD TU IN TAM

KS OO ZSMS TAM Maribor je imel problemsko-volilno konferenco, kjer so mladi pregledali uspešnost svojega dela v preteklem mandatnem obdobju. Ker je sodelovanje med KS OO ZSMS železarne in TAM znova vzpostavljeno, je na konferenci sodelovala tudi delegacija železarne. Za predsednico KS OO ZSMS je bila ponovno izvoljena Marija Pihler.

Na drugi seji se je sestel svet ZSMS SOZD Slovenske železarne. V obširnem dnevnem redu je med drugim razpravljalo o osnutku pravilnika o nagrajevanju posebnih dosežkov mladih v Slovenskih železarnah. Z njim bodo mladi skupaj s koordinacijskim odborom sindikata SOZD enotno urejali ter usklajevali akcijo podeljevanja priznanj. Podeljevali bodo plakete in medalje Slovenskih železarn. Mladi bodo podeljevali plakete za najboljšega mladega delavca samoupravljalca in za mladega inovatorja.

Člani sveta so obravnavali še potek evidentiranja mladih za delovno brigado »Norbert Veber«. Letošnja brigada bo štela 50 brigadirjev, sodelovala pa bo na zvezni delovni akciji »Tuzla '83«. Iz Slovenskih železarn bo v njej sodelovalo pet brigadirjev.

Ob zaključku seje je bila podana še informacija o letošnjem srečanju mladih jugoslovanskih železarn. To bo predvidoma v začetku septembra v Marovem v Makedoniji. Iz Slovenije se ga bo udeležilo 45 mladincev.

V maju so v železarni Ravne potekale še zadnje akcije ter aktivnosti v tistih OO ZSMS, ki so doslej delale nekoliko slabše ali pa sploh ne. V dveh OO ZSMS je bilo takšno mrtvilo prisotno že nekaj let. Po skupnem sestanku predstavnikov KS OO ZSM in osnovnih organizacij ZSM so se dogovorili za konkretne akcije, izdelali so programe aktivnosti. Tako sedaj lahko z zagotovostjo trdimo, da v slehernem TOZD in DS v okviru železarne delujejo OO ZSMS.

S. J.

Zadnje priprave za delovne akcije

Občinsko tekmovanje »Tito-revolucija-mir«

Učenci osnovnih šol pišejo

SREČANJE MLADIH TEHNIKOV KOROŠKE

16. aprila je bilo na osnovni šoli Prežihovega Voranca, Ravne na Koroškem, III. srečanje mladih tehnikov Koroške. Udeležile so se ga tudi ekipe iz naše šole.

Tekmovali smo v naslednjih znanjih in veščinah:

- spoznavanje proizvodnega procesa,
- mladi tehniki v obrambi in zaščiti,
- spuščanje zmajev in modelnih raket,
- radioamatersko radiogoniometriiranje,
- fotografiranje in izdelovanje slik.

Pri spoznavanju proizvodnega procesa si je ekipa najprej ogledala tozđ Kovačnico v Železarni Ravne, spremljala proizvodnjo in spoznavala njen nastanek in razvoj. V zvezi s proizvodnim delom smo pisali tudi test.

Pri obrambi in zaščiti so tekmovalci pokazali, kako znajo uporabljati pripomočke za orientacijo praktično, reševali smo naloge orientacije na terenu. Morali smo hiteti, saj se je pri seštevku točk upošteval tudi čas.

Zanimivo delo je imela ekipa, ki je sestavljala s »FISCHER TEHNIKO« modele strojev. Posebna strokovna komisija je budno spremljala tekmovanje z jadralnimi modeli, spuščanje zmajev in modelarskih raket. Tekmovalci so imeli določen start in čas poleta. Tekmovanje v radioamaterskem radiogoniometriiranju se drugače imenuje tudi »lov na lisice«. S pomočjo lisičarjev so se morali tekmovalci orientirati na terenu in ujeti vse tri lisice.

Mladi fotografi so se preizkusili v izbira- nju motivov, fotografiranju in izdelovanju slik. V avli šole pa so pripravili udeleženci tekmovanja koroške regije razstavo slik na temo: Življenje in delo mladih.

Naša šola se je na srečanju mladih tehni- kov dobro odrezala. Veselje je bilo opazovati vnete mlade tehnike, kako so se trudili pri tekmovanju na posameznih področjih.

Doseženi rezultati pa bodo krožkarjem go- tovo v vzpodbudo pri njihovem nadaljnjem delu. Seveda vse to dosegajo ob pomoči učiteljev in mentorjev.

Delo z mladimi tehniki je zahtevno in od- govorno, zato sami tega ne bi zmogli.

Hvaležni so za vsako pomoč pri podpiranju njihovih interesov.

Novinarsko-dopisniški krožek
Osnovne šole Prežihovega Voranca
RAVNE NA KOROŠKEM

MOJ PRVI FOLKLORNI NASTOP

Drugi petek v aprilu so člani folklornega krožka naše šole nastopili na reviji folklornih skupin na Prevaljah. Naš nastop je bil uvod v strokovni posvet folklornih mentorjev. K folklori sem se vpisal šele letos in imel sem kar malo treme pred svojim prvim nastopom. Vendar smo se dobro odrezali. Naša mlajša skupina se je predstavila s pastirskimi plesi, mi »starejši«, pa smo odplesali nekaj starih koroških plesov: okenca, križ polko, ceprle in navadno polko. Plesali so še učenci prevaljske in mežiške šole. Po nastopu nas je naša mentorica tov. Lorberjeva pohvalila, od žirije pa smo prejeli diplomu in

knjižno nagrado. Vsi si želimo, da bi se v naš krožek vpisalo še več deklet in fantov, da bi ohranjali staro ljudsko izročilo.

Egidij Hudrap, 6. c
COŠ Koroški jeklarji
Ravne na Koroškem

POT OD DOMA DO NAVRŠKEGA VRHA

Danes smo vstali bolj zgodaj kot druge dneve. Imeli smo obrambni dan. Ko smo se odpravljali od doma, je sonce že kukalo iz za vrha in nas pozdravljalo. Naznanjalo je lep, sončen dan in tega smo se zelo razvese- lili. Ko smo se vsi zbrali, smo odšli na avto- bus. Nekaj časa smo hodili po gozdu, pa spet po travniku, vse do avtobusne postaje. Odpe- ljali smo se na Ravne. Tam so nas razdelili v dve skupini. Pet nas je šlo tekmovat, ostali na pohod.

Startali smo ob devetih. Bilo je šest kon- trolnih postaj. Hitro smo rešili naloge in hi- teli naprej.

Včasih je sonce tako pripekalo, da bi se najraje slekli in se sončili. Tekmovanje smo uspešno končali.

Učenci podružnične osnovne šole
STROJNA

OB 3. OBLETNICI TITOVE SMRTI SMO PREVALJSKI OSMOŠOLCI RAZMIŠLJALI O ROJSTVU, ŽIVLJENJU IN SMRTI

Rojstvo je najlepši trenutek za očeta in mater, ker sta dala Zemlji novo bitje.

Sašo, 8. c

Rojstvu se reče velika sreča. Nekateri pa mislijo, da to sploh ni sreča, temveč nesre- ča, ker morajo skrbeti za otroka.

Jani, 8. c

Ko se rodiš, se že zapišeš smrti. Žalostno je, če obžaluješ svoje rojstvo.

Danica, 8. a

Mnogi so svoje življenje posvetili boju za boljši jutri.

Uroš, 8. č

Življenje je svobodno ustvarjanje svojega sveta. Je ljubezen, ko čutiš ob sebi nekoga, ki te ima rad. Žalostno je, če nisi nikomur potreben.

Evgenija, 8. č

Vsak človek lahko naredi s svojim življe- njem vse ali skoraj vse. Ali ni smisel življe- nja uspeh? Uspeh v čemerkoli: v umetnosti, znanosti, v tem, da imaš družino, otroke in službo ali pa v tem, da greš vsak dan na ples, se napiješ, preostali čas pa se sprehajaš po cesti gor in dol?!

Marjana, 8. č

Ali je življenje ljubezen do staršev, domo- vine? Ali je življenje samo delo? Ali pa je življenje zabava? Mislim, da vsak človek s svojim ravnanjem odgovori na ta vprašanja.

Marjana, 8. c

Nekateri pričakujejo smrt z neke vrste olajšanjem. Mogoče so veseli, da bodo lahko odšli iz krutega, brezobzirnega okolja. In kdo je to kruto, brezobzirno okolje? Mi.

Marjana, 8. c

Umreti se bojim. Ne morem si zamisliti, da ne bi več uživala v naravi, v svetu, ki je sicer poln trpljenja in hudobije, a nam je edini dan.

Alenka, 8. č

Ne veš kdaj, podnevi, ponoči, vendar vza- me vsakega, brez izjeme. Zaspíš in se ne zbudiš.

Matjaž, 8. c

Pride smrt, težki trenutki slovesa. Zberejo se otroci in se poslovijo od staršev. Toda čas teče naprej, porajajo se spet otroci...

Damijan, 8. c

Vigred, glasilo OŠ Prevalje, št. 5, letnik 28

Mladi tehnik — modelar

Kam z deponijo odpadka

Naša družba se zaveda pomembnosti varstva okolja, saj ga uvršča med pet osnovnih kriterijev temeljnega družbenega plana za obdobje 1981—85 (Uradni list št. 1 z dne 13. jan. 1981), med katerimi je tudi varovanje okolja, racionalna raba prostora in razporeditev proizvodnje v skladu s policentrično zasnovano regionalnega razvoja SR Slovenije, upoštevanje specifične razvojne možnosti posameznih območij.

Z naraščanjem industrije se v vse večjem obsegu ustvarjajo nezdrave življenjske razmere v zraku, zemlji in vodi. Razvoju se ne moremo odpovedati, kajti s tem bi se odpovedali materialnim dobrinam. Po navadi človek najde način za odpravo škodljivih posledic vplivov razvoja in načina proizvodnje ter družbenega življenja na naravo, odvisno tudi od tega, koliko se je pripravljen odpovedati materialnemu bogastvu. Varstvo okolja je proces, ki izhaja iz odnosov med naravo, življenjem in proizvodnjo z namenom, da se preprečijo negativni vplivi in pojavi v naravi. Tehnika, ki nam je omogočila hiter razvoj industrije, nam je tudi omogočila, da smo si olajšali delo ter zaščitili delovno in vedno bolj uspešno tudi zunanje okolje. Tako odprava praševalna naprava v Žerjavu že nekaj let uspešno oživilja okolico, veseli smo čistejšee reke Meže, v kratkem pa bomo sodobno odprava napravo v Zelezarni Ravne zajeli skoraj vse dimne pline, ki nastajajo v jeklarni 1, ter nato skušali sanirati še jeklarno 2.

Kaj pa odpadni materiali, ki se kopičijo, tako komunalni kot industrijski? Ali tudi ti škodljivo vplivajo na okolico? Včasih vplivajo, pač odvisno od vrste odpada in priprave deponije.

Proti odpadnim deponijam je velik odpor krajevnih skupnosti in drugih odločujočih dejavnikov. Vsi se boje, da bi z uvedbo deponije na nekem območju prišlo do onesnaževanja in uničevanja koristnih površin. Ta strah je mnogokrat upravičen, če je lokacija izbrana brez ustreznih analiz in raziskav in če namesto sanitarnega deponiranja odlagamo divje in neurejene.

Sanitarno deponiranje komunalnih odpadkov je sodoben postopek končne dispozicije komunalnih odpadkov, ki je enakopraven vsem drugim načinom (se-

žiganje, reciklacija). Pri tem je potrebna regionalizacija (uvajanje velikih centralnih deponij z vsemi ukrepi za zaščito okolja) končne dispozicije komunalnih odpadkov iz naslednjih razlogov:

— Majhne krajevne skupnosti ne morejo vzdrževati urejeno svoje deponije, ker bi bili stroški za pravilno urejanje in vzdrževanje malih deponij relativno preveliki.

— Vse večje potrebe po planskem izkoriščanju razpoložljivega dragocenega prostora ne dovoljujejo manjših lokalnih deponij s pomanjkljivimi zaščitnimi ukrepi za varstvo okolja.

Pri nas deponije komunalnih odpadkov v glavnem še niso urejene v smislu sanitarnega deponiranja, ker še ni na voljo ustreznih zakonov o kontroli izcednih vod in urejanju oziroma projektiranju sanitarnih deponij. Namreč, tudi pri najskrbnejše izvajanjem in projektiranem deponiranju odpadnih snovi ne bo možno v celoti preprečiti izcedanja iz deponij. Če pa vsaj približno poznamo možne količine in koncentracije, se lahko izognemo nevarnostim in škodi za okolje oziroma jih lahko ovrednotimo in po potrebi uvedemo dodatne varstvene ukrepe.

Komunalni odpadki po svoji naravi ne vsebujejo škodljivih koncentracij strupenih snovi, oksidov, težkih kovin, naftnih derivatov, cianidov, tenzidov in podobnih snovi. Onesnaževanje zraka, vode in zemljišča je le posledica neustreznega ravnanja z odpadnimi snovi. Poleg tega sanitarno deponiranje komunalnih odpadkov lahko uspešno služi za rekultivacijo obstoječih površin v koristne in s tem ustrezni zaščiti okolja. To pomeni, da je treba okolje vključiti v urbanistični plan in izdelati projekte deponije odpada, ne pa jih prepustiti nekontroliranemu odlaganju na enem ali več krajih, ki hkrati dajejo slab videz okolici.

V občini Ravne imamo glede odpadkov specifično stanje. Odpadki nastajajo iz treh virov:

- komunalni odpadki
- odpadki iz Zelezarne Ravne
- odpadki iz Rudnika svinca in topilnice Mežica

Delež posameznih vrst odpadkov v skupni potrebi po deponijskem prostoru je prikazan v tabeli.

Vrsta in delež odpadkov	Količina v m ³ /leto in delež v %	
	leto 1982	leto 2000
Komunalni odpadki	10.098 m ³ 19 %	20.412 m ³ 24,5 %
Odpadki iz Zelezarne Ravne	40.000 m ³ 76 %	60.000 m ³ 72,3 %
Odpadki iz Rudnika svinca in topilnice Mežica	2.650 m ³ 5 %	2.650 m ³ 3,2 %
S k u p a j	52.748 m³ 100 %	83.062 m³ 100 %

Odpadni material iz železarne se postavljajo:

- jeklarska žindra in odpadna opeka
- odpadni livarski (kremenčev) pesek
- gradbeni izkopi in ruševine

Odpadni material iz Rudnika svinca in topilnice Mežica je v glavnem inertna in metalurška žindra.

Po količini je največ odpadnega materiala iz železarne, ki pa je inerten

in zato primeren za prekrivanje komunalnih odpadkov. To je dodatni razlog za skupno centralno sanitarno deponijo.

Komunalni odpadki se sedaj deponirajo na Lokovici. Zelezarna Ravne ima svojo deponijo na severozahodnem delu železarne s površino 54.000 m², kamor pa odlaga samo še jeklarsko žindro. Tudi Rudnik svinca in topilnice Mežica ima svojo deponijo. Še pred petimi leti so se v občini komunalni odpadki odlagali na štirinajstih

Sedanja deponija industrijskih odpadkov na severozahodu železarne

lokacijah. Sedaj se odlaga na enem kraju, ki pa ni primerno urejen. Se večji problem je v tem, da so vse tri sedanje lokacije izčrpane. Kam deponirati odpadke?

Problem je pereč in bi ga morali reševati vsi z usklajenim delom. Pa ni

tako. Lokacije, ki bi ustrezale vsem merilom sanitarne deponije, v občini ni. Krajni ščitijo svoje pravice, inšpekcijski organi se oklepajo zakonov in kdo naj odloči?

Da bi krajanje lažje razumeli problem deponije odpada in bi usklajeno sode-

IZ GRADIVA INDOK CENTRA

OSNUTEK POKOJNINSKEGA ZAKONA PRESPLOŠEN

Razpravljalci v naši občini so menili, da je osnutek novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju preveč splošen in nedorečen. Premalo jasno določa pravice iz invalidskega zavarovanja za kmete in njihove družinske člane ter invalidsko pokojnino pri nesrečah, ki se niso pripetile na delu. Delegati so v razpravah podprli možnost predčasne upokojitve.

DELO OBČINSKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

V občinskem svetu ZSS Ravne je 96 osnovnih organizacij in pet konferenc OOS. Občinska sindikalna organizacija se je v preteklem obdobju ukvarjala predvsem s stabilizacijskimi vprašanji. Sodelovala je z vsemi občinskimi družbenopolitičnimi organizacijami.

V prihodnjem obdobju bo OS ZSS obravnaval: samoupravno organiziranost, uspešno gospodarjenje-pogoj pridobivanja dohodka, samoupravno družbeno planiranje, osnove in merila za ugotavljanje prispevka delavcev k rezultatom dela, inovacije, raziskovalno dejavnost, delovne razmere, izobraževanje in usposabljanje delavcev za delo, organiziranost sindikata in kadrovska politiko, regijsko, medrepubliško in mednarodno sodelovanje.

DELEGATI O ZDRAVSTVU

Delegati konference za zdravstveno varstvo železarne Ravne podpirajo predloge za sporazume o svobodni menjavi dela v letu 1983. Posebej želijo, da bi uvedli ortopedsko specialistično ambulanto ter povečali zmogljivost ginekološke ambulante na ravnskem območju. Čakalna doba je zdaj tu odločno predolga.

POMNIK SVOBODI IN MIRU NA POLJANI

Občina Ravne bo v letu 1985 organizirala osrednjo jugoslovansko proslavo dneva osvoboditve ob obletnici zadnje bitke 2. svetovne vojne na Poljani. Do tedaj bo treba urediti spominsko območje ter postaviti nov, primernejši pomnik svobodi in miru. Delo bo vodil organizacijski komite za ureditev spominskega parka Poljana.

ELEMENTE COŠ V POLDNEVNO ŠOLO

Predsedstvo OK SZDL Ravne je na seji KO za celodnevno osnovno šolo podprlo prizadevanje za razvoj celodnevne šole, uvajanje elementov COŠ v poldnevno šolo, predvsem v oddelke podaljšanega bivanja. Večji poudarek naj bi namenili tehničnim dejavnostim in proizvodnemu delu ter sodelovanju med sveti staršev in koordinacijskimi odbori v KK SZDL.

ZAPOSLOVANJE V OBČINI RAVNE

Od januarja do marca se je zaposlenost v občini Ravne povečala za 0,2 odstotka. Do konca marca se je na dodatnih delovnih mestih zaposlilo 45 delavcev. Delovne organizacije so se približale načrtovani izobrazbeni strukturi dodatnih in nadomestnih zaposlitev. Konec marca je bilo pri skupnosti za zaposlovanje prijavljenih 185 iskancev zaposlitve.

(Vir: Referalne informacije št. 5/83)

KAZALCI REZULTATOV DELA ZA ŽELEZARNO RAVNE OD 1. 1. DO 31. 3. 1983

1	2		3		4	
	DOSPŽENO 1982	PLAN 1983	DOSPŽENO 1983	4:2	4:3	
DOHODEK NA DELAVCA	126.746,00	170.316,75	160.789,61	126,9	94,4	
DOHODEK V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI	5,79	4,88	4,44	76,7	99,9	
ČISTI DOHODEK NA DELAVCA	83.524,00	111.432,50	90.475,60	119,1	89,3	
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI Z DOHODKOM	16,67	18,61	12,16	72,9	65,3	
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S ČISTIM DOHODKOM	25,29	28,44	19,66	77,7	69,1	
AKUMULACIJA V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI	0,97		0,54	55,7		
GSEBNI DOHODEK IN SREDSTVA ZA SKUPNO PORABO NA DELAVCA	22.695,00	27.752,58	27.896,68	123,0	100,5	
ČISTI OSEBNI DOHODEK NA DELAVCA	13.659,00	16.672,25	17.061,74	124,9	102,3	
IZLOČANJE IZ OSEBNEGA DOHODKA NA DELAVCA	4.864,00	6.735,92	6.907,67	142,0	102,5	
IZLOČANJE IZ DOHODKA NA DELAVCA	25.195,00	42.264,00	44.223,90	175,5	104,6	
AKUMULACIJA Z AM. V PRIMERJAVI S POPREČNO UPORABLJENIMI SREDSTVI	2,38		1,73	72,7		
POPREČNO UPORABLJENA SREDSTVA NA DELAVCA	2.188.144,00	3.492.966,00	3.622.465,57	165,5	103,7	
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA PORABLJENA SREDSTVA	1,25	1,27	1,23	98,4	96,9	
CELOTNI PRIHODEK GLEDE NA POPREČNO UPORABLJENA OBRATNA SREDSTVA	0,45	0,32	0,34	75,6	106,3	
IZGUBA NA DELAVCA	0,00	0,00	0,00	0,0		
SREDSTVA ZA REPRODUKCIJO V PRIMERJAVI S POPR. UPORABLJENIMI SREDSTVI	2,38	0,00	1,73	72,7		
ODPLAČILA ZA INVESTICIJSKE KREDITI V PRIM. S SREDSTVI ZA REPROD.	93,98	0,00	136,76	145,5		

KAZALCI PO 140. ČLENU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU IN ODLOKA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA (UR. LIST SFRJ ŠT. 8/78)

lovali pri rešitvi, naj omenim glavne aktivnosti, ki so do sedaj narejene.

V razvojnem oddelku Železarne Ravne smo leta 1976 ugotovili, da bo Železarna Ravne proti koncu 1981. leta postavljena pred pereč problem, kam z odpadnim materialom. Narejeni sta bili dve osnovni študiji deponije odpadka in dani nekateri predlogi. Problem ni bil samo za industrijske odpadke, ampak tudi za komunalne, saj so se odpadki v občini odlagali na štirinajstih lokacijah. Porajala se je zamisel o enotnem odlagališču, kjer bi inertni industrijski odpadki služili kot prekrivni material. Inicijativo prevzame občinski upravni organ in nato prevzame nalogo SKIS občine Ravne.

Organizirano je bilo več posvetovanj, ustnih obravnav in predlokalcijskih ogledov. Na nekaterih so sodelovali projektanti pa tudi krajanji. Do jasnih

opredelitev ni prišlo nikdar. Večinoma je po sestanku bila predlagana nova lokacija.

Da bi v železarni podaljšali dobo odlaganja na obstoječi deponiji, smo že 1981. leta pričeli odvažati livarski pesek na Lokovico, gradbene izkope pa po vseh mogočih kotanjah od naselja Javornik pa do konca Poljane. Obdržali smo samo odlaganje jeklarske žindre. Na Poljani so bili dovoljeni manjši posegi, v glavnem kot izravnava površin in takojšnje prekrivanje z rodovitno zemljo. Navožene je bilo več rodovitne zemlje, kot je osnovni namen odlagališča.

Po več neuspešnih ustnih obravnavah in posvetovanjih je delovna skupina pri SKIS sklenila naročiti izdelavo razvojne študije odlagališča odpadka. Naslov naloge je »Razvojni projekt odvoza in odlaganje komunalnih in indu-

strijskih odpadkov v občini Ravne na Koroškem z analizo potencialnih lokacij za sanitarno deponiranje in idejnim tehnološkim in ekološkim projektom deponije na izbrani optimalni lokaciji«. Naloga je bila dana Inženiringu za gradnjo investicijskih objektov SMELT Ljubljana. Študija je bila pripravljena na razpis za raziskovalne naloge pri občinski raziskovalni skupnosti Ravne. Študija utemeljuje obvezno združevanje komunalnih in industrijskih odpadkov in je pripravljena za javno razgrnitev.

Razvojna študija ugotavlja skupno potrebo po odlagališču odpadka do leta 2000 v prostornini 1.300.000 m³. Lokacije so bile pregledane in narejen širši izbor na osnovi izključitvenih faktorjev. Glavni izključitveni faktorji so: rezervati pitne vode, rezervirani prostor za urbanizacijo in druge namene, neustrezna lega glede na občinske meje in središča, neustrezne komunikacije, odprtost lokacije in nasprotja z okoljem.

Cilj širšega izbora je bil evidentirati predvsem degradirana zemljišča in zemljišča slabše kvalitete, katera bi s pomočjo sanitarnega deponiranja komunalnih odpadkov ustrezno sanirali.

Na osnovi izhodišč postavljenih ciljev in upoštevanja izključitvenih faktorjev je bilo evidentiranih za nadaljnjo analizo in ogled 8 potencialnih lokacij. Nekatere so bile izločene že v začetku zaradi majhnega prostora in oddaljenosti.

Lokacije za ožji izbor

1. Hotuljka pod Javornikom
2. Stražišče
3. Poljana na zahodnem delu
4. Perovje
5. Malinek
6. Lokovica

Za vsako lokacijo so opisani naslednji kriteriji in podatki:

— ime lokacije in položaj v detajlni lasti TTN

- razpoložljiva kapaciteta v m³
- prisotnost prekrivnega materiala
- boniteta zemljišča
- možnosti rekultivacije
- lastništvo
- hidrogeološke karakteristike
- oddaljenost od centra — težišče odpadkov

— odprtost — vizualni stik s hišami oz. naseljem

— prevera morebitne kolizije s prostorskimi interesi Gup-a in drugimi prioritarnimi načrti

- ocena vlaganj
- ocena življenjske dobe v letih za režime:

samo komunalni odpadki, samo industrijski inertni odpadki, vsi odpadki skupaj

- priporočljivi program (režim) deponije; ocena vlaganj v din/m³ deponijskega prostora
- podražitev prevoza pri bolj oddaljenih lokacijah
- opombe — ustreznost lokacije.

Zaradi nujnosti je pregledana možnost takojšnje uporabe in ostale širše koristi od vlaganj: gradnja cest, mostov, regulacija potokov itd.

Kakorkoli, vidna je široka dejavnost določanja lokacije deponije odpadka. Sedaj moramo delati hitreje, saj je v železarni že za odlaganje jeklarske žindre zmanjkalo prostora in kaj bo s komunalnimi odpadki?

Katerokoli lokacijo bomo izbrali, vseh kriterijev ne bo zadovoljila. Zaradi pomanjkanja jekla pri nas in težjih pogojev gospodarjenja ne moremo dopustiti izpada proizvodnje v železarni, kakor tudi ne splošnega nereda pri razmetavanju komunalnih odpadkov. Odločiti se moramo.

Vladimir Macur

Takole je cvetelo

Izobrazba in učinkovitost dela

Na učinkovitost DO vpliva poleg znanja in izrabe znanja še veliko dejavnikov, ki morajo sočasno z izobrazbo optimalno delovati (organizacija dela, motiviranje, stimulaturnost, stil vodenja, vplivanje na proces odločanja itd.).

Naslednja razmišljanja in statistične tabele nam bodo pripomoček za delne oz. postopne izboljšave pri povečevanju učinkovitosti v železarni.

Pomen ustrezne izobrazbe zaposlenih in izrabe njihovega znanja za učinkovitost DO je potrjen v številnih raziskavah po svetu, delno pa tudi pri nas. V nekaterih industrijsko razvitih državah dajejo prednost izobrazbi in izrabi znanja pred ostalimi dejavniki učinkovitosti DO (investicijske naložbe itd.).

Za ilustracijo si oglejmo naslednjo tabelo, ki kaže prispevek nekaterih dejavnikov v povečani proizvodnji:

Države	Čas	Povečanje za 1 %		
		kapital	izobrazba	delovna sila
Norveška	1900—55			
ZDA	1909—49	0,27 %	1,5 %	0,72 %
Finska	1925—52			

V Sovjetski zvezi so v podobni raziskavi ugotovili, da predstavlja izobrazba 27 % vpliva na rast družbenega proizvoda. Pri nas je Jurij Bajec z

metodo, ki jo je uporabil Denison, izračunal prispevek izobrazbe k stopnji rasti družbenega proizvoda:

	ZDA	SFRJ
	1929—57	1963—70
Zaposlenost	34 %	19 %
Izobrazba	23 %	12 %
Kapital (investicije)	15 %	42 %
Znanje, tehnični napredek	29 %	27 %
	100 %	100 %

Marko Kranjec je izračunal za leta 1966—77, da so spremembe v izobraževanju in kvalifikacijski strukturi pripomogle 10—12 % k rasti industrijske proizvodnje pri nas, v večini industrijsko razvitih držav pa so ugotovili nad 20 % prispevka izobrazbe.

Izobrazbena piramida, ki kaže proporcije izobrazbenih in kvalifikacijskih struktur, pa ni univerzalna — odvisna je od tehnologije in zahtev socialnega sistema.

Na Japonskem je bil poudarek pri izobraževanju glede na naše razmere nekje med končano OŠ in VS. Analize ugotavljajo visoko izobraženost, funkcionalno in kvalitetno znanje japonskega delavca.

Zahodna Nemčija je imela leta 1970 srednji proporc visokih izobražencev

(5,3 %), drugod okrog 10 %. To kaže, da je možno doseči visoko ekonomsko učinkovitost tudi z zmernim proporcem strokovnjakov z visoko izobrazbo s pogojem, da so visoko izkoriščeni in motivirani. Vendar je ta proporc večji v industriji — 10 %. V Sloveniji se proporc vseh strokovnjakov povečuje, v industriji pa ostaja nespremenjen.

Največ raziskav ugotavlja, da je pri višjih stopnjah tehnološkega razvoja potrebno tudi več znanja, vendar sorazmerno na vseh nivojih.

Kolikšna mora biti izobrazbena in kvalifikacijska struktura zaposlenih pri določeni stopnji tehnološkega razvoja (model so razvili v ČSSR, podobno razvrstitev uporabljamo tudi pri nas):

Predvidena kvalifikacijska struktura	Stopnja tehnološkega razvoja										
	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
NK	15 %	7 %	—	—							
PK	20 %	65 %	57 %	38 %	11 %						
KV	60 %	20 %	33 %	45 %	60 %						
SS	4 %	6,5 %	8 %	12,5 %	21 %						
VSS, VS	1 %	1,5 %	2 %	4,5 %	8 %						

Na osnovi te kvalifikacije lahko 75 % jugoslovanske in slovenske industrije razvrstimo v 4., 5. in 6. stopnjo.

Legenda stopenj tehnologije

3 = stroji za ročno upravljanje
4 = polavtomatski stroji
5 = avtomatizirani tekoči trak
6 = avtomatizirani stroji in avtomatizirani tekoči trak

Oglejmo si še, kakšno strokovno izobrazbo so imeli zaposleni v jugoslovanski in slovenski industriji v letu 1974:

Kvalif. struktura	SFRJ	SRS
NK	23,8	29,0
PK	20,2	25,1
KV	29,0	25,5
VKV	7,6	3,5
nižja izobrazba	4,4	5,0
SS	10,0	8,2
VSS	2,0	1,5
VS	2,6	1,6

Podatki za leto 1974 kažejo, da je v Jugoslaviji in Sloveniji največja vrednost sredstev osredotočena v 3. in 4. tehnološki stopnji (3 = stroji za ročno upravljanje, 4 = polavtomati). Največ raziskav kaže, da je pri 4. in 5. tehnološki stopnji razvoja izredno pomembna solidna OŠ in SS izobrazba. Pri višjih stopnjah tehnološkega razvoja pa zelo raste potreba po visokem proporc strokovnjakov z visoko izobrazbo.

V industrijsko razvitih deželah povečujejo družbeni proizvod z višjimi tehnološkimi stopnjami oz. z višjo produktivnostjo dela, ne pa z dodatnim zaposlovanjem. To pa povzroča precejšnje nezaposlenost. Pri nas bomo v perspektivi morali obdržati delovno intenzivne proizvodnje, ob njej pa povečati število visoko produktivnih, na višjih tehnoloških stopnjah temelječih DO. To je edini način prehoda k industrijsko razvitejšim in zahteva večji proporc vrhunskih strokovnjakov, večjo izkoriščenost znanja in motiviranje. Ena izmed takih organizacij je Železarna Ravne.

SOČASNO DELOVANJE

Ko ugotavljamo vpliv izobrazbe oz. ustrezne kadrovske strukture in izrabe znanja, se moramo zavedati, da še tako ustrezna izobrazbena piramida ne bo učinkovita, če zatajijo ostali dejavniki, ki vplivajo na učinkovitost DO.

Osnovni pogoj ekonomskega napredka ob ekspanziji šolstva je ustvarjanje **organizacijsko stimulaturnih pogojev za izrabo znanja**.

— Dokazano je, da je **nizka izkoriščenost znanja**, idej in potencialov zaposlenih eden poglavitnih virov njihovega nezadovoljstva, fluktuacije in nizke delovne morale. Vse to pa povzroča nizko učinkovitost DO.

— Optimalna izraba znanja ob slabi, togi, nestimulaturni organizaciji ni mogoča.

— **Izobrazbeno neskladje med vodilnimi** (v DO v Sloveniji imajo v poprečju višjo izobrazbo) in **novoprihajajočimi diplomanti**, je lahko vir latentnih konfliktov delovne apatije in potencialne fluktuacije.

— **Stopnja izrabe znanja je tudi povezana z načinom odločanja**. Če ni možno vplivati na proces odločanja, potem niso dani zadostni strukturni pogoji za izrabo znanja strokovnjakov.

— **Vpliv podrejenih na odločitve njihovih nadrejenih** je zelo majhen, če je znanje nadrejenih majhno.

— **Motiviranje**, večjo pozornost posvetiti nedenarnim motivatorjem.

Veteran

— **Fluktuacija** je lahko tudi posledica tega, da izobraženi kader ne more svojega znanja uporabiti.

— **Intervenirajoča variabla** je tudi individualna sposobnost in nadarjenost.

— **Pripravnost** bistveno vpliva na razvoj delovnih sposobnosti in delovnih vrednot. Koliko organizacija pripravnika vzpodbuja, mu da občutek, da je koristen?

— **Nagrajevanje, nadzor, možnost permanentnega izobraževanja, specializacije, pretok informacij, napredovanje, občutek pripadnosti, uvajanje v delo**.

Denison ob izobrazbi navaja še 30 dejavnikov, ki morajo sočasno delovati, če hočemo optimalno učinkovitost DO.

IZOBRAZBENA PIRAMIDA V ŽELEZARNI RAVNE

Tabela 1. Planirana izobrazbena oz. kvalifikacijska struktura v Železarni Ravne za srednjeročno obdobje 1980 do 1985 (vir: SaS o temeljih plana v Železarni Ravne 1981—1985)

Leto Izobr.	1980		1985		Indeks 1985—1980
do OŠ	2101	39,9 %	2250	36,3 %	107
SPŠ PSS	2185	41 %	2590	41,8 %	120
DPŠ SS	769	14,6 %	950	15,3 %	123
mag., dr. VSS, VS,	253	4,8 %	400	6,4 %	170
SKUPAJ:	5263		6190		117

Tabela 2. Gibanje produktivnosti v Železarni Ravne glede na vložene ure na tone skupne proizvodnje (vir: Statistični bilten)

Leta	Porabljene ure/t	Leta	Porabljene ure/t
1972	17,11	1978	17,85
1973	16,51	1979	17,41
1974	16,60	1980	17,61
1975	18,47	1981	18,04
1976	20,45	1982	19,35
1977	18,21	1983 (I—IV)	19,40

Združeno delo

Sodobna proizvodnja zahteva visok proporc strokovnjakov z visoko izobrazbo (v razvitih deželah okrog 10 % ali vsaj 5 %), kar je pogojeno s tehnološko zahtevno proizvodnjo. Ta proporc znaša v Sloveniji pod 2 %, v železarni pa nad 2 %. Perspektiva železarn je v zahtevnejših končnih izdelkih (vloženo več lastnega znanja in dela), to pa zahteva večji proporc visoko izobraženih kadrov. Kot vidimo iz tabele 1, načrtujemo v naši DO v srednjeročnem obdobju porast višje in visokošolskega kadra z indeksom 170, kar predstavlja 6,4 % proporc glede na vse zaposlene. Če dodamo še to, da bomo te strokovnjake zaposlili predvsem na področju razvoja izdelkov in tehnologije in informacijskega sistema, bomo ustvarili nekatere pogoje za tehnološko zahtevnejšo proizvodnjo.

Podatki za leto 1982 kažejo, da ima 38,9 % zaposlenih največ OŠ izobrazbo. To je precej nad jugoslovanskim povprečjem (leta 1974 = 23,8 %) in slovenskim (leta 1974 = 29 %). Vendar nam ta podatek ne pove, koliko teh delavcev se je funkcionalno usposabljal in si pridobilo interne kvalifikacije. Do leta 1985 planiramo (tabela 1) povečanje teh kadrov z indeksom 107, v odnosu do ostalih kvalifikacijskih oz. izobrazbenih struktur pa to predstavlja 3 % znižanje deleža. Po tehnoloških zahtevah v svetu in pri nas je to že prevelik proporc NK delavcev, ravno tako pa pomeni to oviro za razvoj samoupravljanja. Ob tem se lahko vprašamo, kakšna je naša tehnologija, ki zahteva tak delež NK strukture? Ob tem pa načrtujemo bistveno povečanje kadrov z višjo in visoko šolo (indeks 1985—1980 = 170, tabela 1), ne pa tudi sorazmerno povečanje ostalih kvalifikacijskih struktur. Takšno načrtovanje kadrov — ob velikem deležu strokovnjakov (6,4 % leta 1985), prevelik delež NK strukture (36,6 % leta 1985) — imenujemo v svetu »vodna glava« in ne omogoča take učinkovitosti DO, kot bi jo glede na delež strokovnjakov lahko pričakovali.

Če pogledamo obdobje 1975—1985, vendarle ugotovimo pozitiven trend v gibanju izobrazbenih struktur:

— za 2 % se je znižal delež delavcev najnižje izobrazbene strukture (NOŠ, OŠ), do leta 1985 pa se bo ta delež znižal še za 3 %, ob tem pa bo absolutno število teh delavcev še vedno naraščalo (indeks 107);

— delež PK in KV strukture se ob povečanju z indeksom 130 ni povečal, načrtujemo pa njegovo povečanje za 1 %;

— delež zaposlenih s srednjo izobrazbo smo povečali za 1 %, načrtujemo le rahlo povečanje deleža;

— delež glede na vse zaposlene je pri kadrih z višjo in visokošolsko izobrazbo narasel za 1,5 %, načrtujemo pa povečanje deleža za 2 % (indeks = 170, tabela 1).

Če hočemo večjo učinkovitost naše DO, bomo ob boljši tehnologiji morali

omogočiti in stimulirati izobraževanje najnižje izobrazbene strukture, kar bo zelo pomembno tudi za hitrejši razvoj samoupravljanja. To nalogo smo zapisali med cilje kadrovske politike.

V šolskem letu 80/81 smo dali podudarek na štipendiranju v poklicni šoli, naslednje leto se poveča delež srednješolskih štipendistov in v šolskem letu 1982/83 se poveča delež štipendistov visokih šol. Če ne bo večjih nihanj, lahko v perspektivi pričakujemo izboljšanje kvalifikacijske strukture v celoti.

V zadnjih letih upada interes NK strukture za izobraževanje ob delu. Leto je seveda pogojen z ritmom dela, možnostjo napredovanja, boljšega zasluga itd. Tu je še interes TOZD in

DO. Glede na velik delež nekvalificiranih delavcev in dejstvo, da le 32 % zaposlenih v DO izpolnjuje izobrazbene pogoje po razvidu del in nalog, je pomen izobraževanja ob delu jasen.

Pri iskanju zveze med spreminjanjem izobrazbene strukture in produktivnosti se moramo zadovoljiti le s hipotetičnimi zaključki, ker je produktivnost posledica številnih faktorjev, ki jih ne moremo ustrezno ovrednotiti. Če pogledamo produktivnost v zadnjih letih, izračunano glede na vložene ure dela na tono skupne proizvodnje (tabela 2), ugotovimo odstopanja, ki so pogojena z nekaterimi dejstvi:

— asortiment se spreminja, kvaliteta raste

— delež proizvodnje v predelovalnih TOZD se večja, ta stopnja predelave pa potrebuje več ur na tono

— tržne zahteve zaradi izvoza so vedno večje, kar zahteva tudi več vložene dela.

Ob navedenih dejstvih bi razliko padanja produktivnosti lahko delno opravičili, le-ta bi prav gotovo bolj padala, če ne bi izboljševali kvalifikacijske oz. izobrazbene strukture. Še vedno pa je delež NK strukture še občutno prevelik, da bi ob zadostnem številu strokovnjakov in boljši tehnologiji pričakovali večjo učinkovitost DO. Poglavlje zase pa je ustvarjanje vseh pogojev za optimalno izrabo znanja.

(Literatura: Janez Jerovšek: »Izobrazba in ekonomska uspešnost«, Lj. 1980)

Samo ŠAVC

OB MOČI SE TUDI NEMOČ

Skupščina SRS je na svoji majski seji imela tudi uveljavljanje delegatskega sistema. Prej so o njem razpravljali na vseh drugih ustreznih ravneh.

Ugotovitve veljajo tudi za nas in poudarjajo:

1. V vsem obdobju delegatskega sistema je napredek precejšen, je pa še vedno veliko slabosti (vzroki zanje so v preslabo uresničevanem produkcijskem odnosu).

2. Čuti se nemoč delegatov, izrazita, če se na njihove najširše pobude sploh ne reagira, ne pozitivno in ne negativno.

3. Vseeno se prednosti delegatskega sistema vse bolj utrjujejo v zavesti delovnih ljudi in občanov, vpliv delegatov na vsebino sprejetih odločitev se povečuje, pobud je več.

Posebej smo v železarni opozorili na naslednje možnosti za boljše delo delegacij:

— zbori izvajalcev in zbori uporabnikov bi se morali ločeno sestajati, pogosteje bi se morali sestajati zbori občinskih skupščin

— ob zadovoljivem obveščanju v republikli in OZD je treba izboljšati informiranje v občini

— delegatska vprašanja je treba obravnavati z vso resnostjo

— uskladiti je treba samoupravne akte SIS materialne proizvodnje.

Kaže se, da v železarni posvečamo delegatskim razmerjem posebno pozornost. Odgovorno uresničujemo eno temeljnih nalog sistema: spodbujanje dela konference delegacij. Naše konference so na ustrejni ravni, kar nam zunanji dejavniki močno priznavajo, strokovne službe in poslovodni organi pomagajo pri oblikovanju stališč. Skupno z družbenopolitičnimi organizacijami načrtujemo samoupravne dejavnosti in prek internih glasil delavca tudi obveščamo o sprejetih odločitvah. Ob izvolitvi smo organizirali funkcionalno izobraževanje delegatov, izobraževalne pa so tudi konference delegacij.

To dokazuje, da se v železarni zavedamo ene od glavnih zahtev delegatskega sistema: odločanje se mora začeti v tozidih in krajevnih skupnostih, zato moramo kljub težavam zagotoviti delegatom ustrezne predpogoje, da bodo lahko vsebinsko odločali.

(Vir: Obrazložitev in stališča h gradivu o nadaljnjem uveljavljanju delegatskih odnosov)

Materiali so, uvajanje je težje

Če hočemo slediti zahtevam na delovnem mestu in ne ogrožati duševnega in fizičnega zdravja delavca, moramo odpraviti škodljive vplive v delovnem okolju.

S tem pa nismo odpravili samo ene komponente, t. j. tiste, ki vpliva na zdravje delavca, ampak še niz drugih, ki so pogojene s to komponento. Vse to smo lahko prebrali v članku »Negativni kazalci zdravja« v št. 5, Informa-

tivnega fužinarja, in ker so ti dejavniki zelo pomembni, se jih spomnimo še enkrat: tako odpravimo slabo počutje, prehitro utrujenost, nesreče pri delu, poškodbe izven dela, poklicne bolezni, invalidnost, specifično umrljivost, fluktuacijo, in tako s tem ne znižujemo osebne in družbene produktivnosti, kar vpliva na življenjsko raven celotne družbe.

Psihologi so vzporedno z drugimi raziskovalci ugotovili, da na človekovo notranjo napetost bolj vpliva čustveno stanje kot pa težko delo. Potrebne so spremembe v miselnosti. Od vsch stvari, ki vplivajo na človekovo delo danes, nobena nima tolikšnega vpliva kot tehnološka sprememba.

Prilagoditev spremembam ali odpor proti njim zahteva od delavca novih veščin. Tehnologija se nezadržno razvija, z njo pa tudi problemi. Danes človek razvija tehnologijo hitreje kot kdaj prej in ljudje, kjerkoli so že zaposleni, morajo iti s tem v korak, se v to vživeti in se spoprijemati z večjimi spremembami, kot so se doslej. To ni lahko, ker ima tudi navada svojo moč — človeški faktor — psihološka klima. Znana je tendenca v industriji in zunaj nje, da ljudje nasprotujejo spremembam, pa čeprav bi bila posamezniku ali skupini zgolj v korist. Raje imajo stare navade kot spremembe. Mnogi ljudje pa se sprememb prav bojijo.

Tako ravna zato, ker ima še posebno industrijski delavec svoje lastne načine, kako opravlja svoje delo, svoje lastne tradicionalne veščine in lastno zadovoljstvo ob doseganju ciljev, ki so zastavljeni v skladu z njegovimi lastnimi normami — vse to v okviru določenihi praktičnih meja. Delavec ne mara, da mu strokovnjaki vse »povedo« in da »znanj planirajo«. Novotarije, ki se uvajajo brez delavčevega privolenja, načelnijo stare delovne običaje. Vse to poraja agresijo. Dostikrat postane agresija organizirana tedaj, kadar ima večina delovne skupine enake poglede. Dobro je znano pojmovanje, da zadovoljstvo izhaja iz dela, nezadovoljstvo pa iz delovnega okolja.

To okolje pa sestavljajo delovni pogoji kot tudi različna človeška stališča do lastnega dela. Da se te težave čim prej prebrodijo, je potrebno posvetovanje z delavci, pa tudi predlagatelji morajo na neki način sodelovati pri uvajanju sprememb. Idealnega dela ni. Treba je narediti nekakšen kompromis med sposobnostmi, interesi, vrednotami in možnostmi. Nobeno delo ne daje popolnega zadovoljstva. Nihče ni stodostotno primeren za svoje delo.

Na vse to vplivajo med drugim tudi hrup in vibracije strojev v oddelku, kjer delavci opravljajo delo. Za odpravo dela tega hrupa in vibracij delamo v tozdu RPT določene projekte pnevmatičnih strojev. To ni pomembno samo za tozdu Pnevmatični stroji, ampak praktično za vso industrijo (metalurgijo, kovinsko-obdelovalna ind., gradbeništvo itd.), kajti uporaba teh strojev je zelo široka. Res je, da je že veliko doseženo in je tudi na razpolago večših dovolj učinkovita t. i. individualna zaščita pred hrupom in nekoliko manj pred vibracijo, toda okolica je s tem načinom vedno ogrožena, pa tudi uporaba teh sredstev je nepriljubljena, zahteva določeno vztrajnost, disciplino, tudi del posebne higiene, dodatno skrb in ni naravnega — običajnega stika z okoljem.

Kljub vsemu temu pa je na vsak način zdravo in koristno uporabljati sredstva za preprečevanje hrupa in vibracij, dokler pač ne bodo odpravljene na drug način.

Materiali za vse to so še nekako dosegljivi na domačem tržišču, vendar pa jih je treba znati pravilno uporabiti — vgraditi bodisi v stroje ali pa v delovni prostor in akustično urediti. Tako zmanjšamo vznemirjajoče in škodljive učinke hrupa. To pa ni vedno enostavno, zahteva določene spremembe, delave, prilagoditve in rekonstrukcije stroja. Učinek stroja se ne sme zmanjšati ali pa vsaj bistveno ne, ko dosežemo predpisano dovoljeno hrupnost, t. j. 90 dB(A).

Tako potekajo sedaj priprave in testiranja na nekaterih pnevmatičnih

strojih. Na nabijačih peska (v kalupe) smo celo znižali predpisano mejo hrupnosti in dosegli 88 dB(A), znižali smo hrupnost za 10 dB(A), možnosti so še za 10 dB(A)!

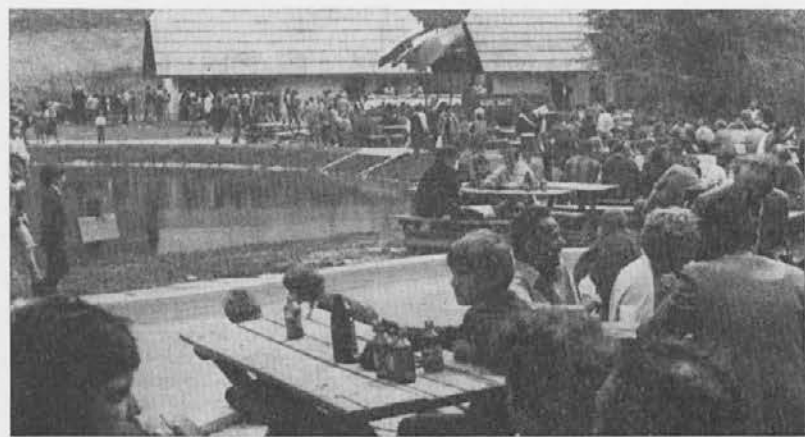
Nadalje smo pri koncu projekta na zračnih motorjih, kladivih za sekanje in razbijanje.

Treba je omeniti, da so težave pri testiranju, ker smo pri določenih učinkih odvisni od osebnih občutkov-ugotovitev (npr. udarne energije, moči in drugo), kar pa seveda ni objektivno. Da bi lahko primerjali eno in drugo stanje, bi morali imeti določene merilne naprave. Odpori pri delavcih zaradi uvedbe novitet so, kar je razumljivo že iz prejšnjega izvajanja. (Drugačni občutki, mislijo, da je učinek slabši, zahteva po zmanjšani normi itd.) Zelo značilni so občutki, češ kaj pomaga, če stroj, ki ga držim v roki, ni hrupen, ko je pa okoli hrupno! Seveda ta trditve ni pravilna. Eno je hrupnost stroja, ki ga imam v roki, drugo pa hrupnost, ki prihaja od »daleč«, skratka, občutki varajo, stvar premo poznamo itd. Seveda ima pa tudi okolica mnogo možnosti za odpravo škodljivih vplivov hrupa in vibracij na človekovo zdravje.

Torej, kot rečeno, nimamo ugodnih možnosti za dobro kontrolo svojega eksperimentalnega dela. Eksperimentalna metoda zahteva, da poskuse delamo tako, da jih je mogoče ponoviti in kontrolirati v kolikor mogoče enakih pogojih. Druga omejitev uporabnosti te, pa tudi druge eksperimentalne metode v industriji pa je v tem, da že sam eksperiment moteče vpliva na predmet, ki ga skušamo preučiti. Recimo, ko ugotavljamo hrup, ki ga povzroča pnevmatično kladivo, tudi vpliva na delovno učinkovitost mehanika in prisotnih, ki to preizkušajo. In če ljudje vedo, da so subjekti v nekem eksperimentu, lahko že to vpliva na rezultate. Kljub temu pa je tudi ob takšnih omejitvah mogoče priti do pomembnih ugotovitev.

Tako moramo na strojih na stisnjeni zrak odpraviti ali vsaj zmanjšati škodljive učinke, saj bodo ti stroji še nekaj časa na tržišču. Sicer se širi drug medij — hidravlika. Tudi mi delamo projekte z njo. Pri hidravliki so odpravljene ali vsaj omejene omenjene škodljivosti, hkrati pa je dosežena večja vsestranska učinkovitost — tehnično gospodarna ter humana.

Avgust Knez, dipl. inž.

Prvomajsko srečanje nas je združilo in sprostito

doživeli grozot in bede vojnih in prvih povojnih let, nimajo nikakršnega merila za življenje, ki ga živijo danes, čeprav je težje, kot je bilo pred par leti. En sam dan življenja iz tistih let bi jih popolnoma streznil, pa vendar si ga ne želimo nazaj. To ne pomeni, da je treba molčati in se sprizniti z vsem, nasprotno, treba je dati svoj glas, vendar javno, pošteno premišljeno in dobronamerno. Le tako bomo lahko popravljali napake, ki segajo do najvišjih vrhov tudi izven delovne organizacije. Z anonimnimi pamfleti, ki jih lahko samo pomnožimo. Eno pa ostane pribito: le z boljšim delom, z varnejšim gospodarjenjem in dobronamerim sodelovanjem bomo bogatejši. Tako je po vsem svetu in v vseh časih bilo in bo, tudi mi nismo nikakršna izjema, izjema smo morda le v tem, da želimo dobrine pravično razdeliti med seboj, delimo pa jih lahko le tedaj, če smo jih pridelali.

V vsaki družbi se najdejo tudi negativni elementi, ki so se pripravljali prodati za vsako ceno, in taki, ki nosijo v sebi razdiralni nagon, ki meji že na bolezen in pri tem nimajo nikakršnih načel niti lastnega programa ter so najcenejše orodje zunanjih in notranjih sovražnikov, ki jih ima vsaka človeška družba. Gotovo tudi naša družba ni brez njih kot ne brez sovražnikov. Toda, ali naj naša usoda zavisi od takih? Prav nasprotno, proti temu je treba zavzeti odločno in pravično stališče — nihče nima pravice rušiti blaginje svojemu sosedu in družbi. Biti morajo izločeni pravočasno in brez sočustvovanja, če se kljub opozorilom nočejo priključiti skupnim naporom večine delovnih ljudi, ki iskreno in pošteno sodelujejo. Da bi dosegli ta cilj — varno in mirno živeti, smo dolžni prispevati vsi, člani SLO smo vsi državljani in ne samo funkcionarji v SLO.

Mitja Šipek

KAJ PRAVZAPRAV POMENI SLO

Pod kratico SLO si večina ljudi predstavlja organizirano skupino ljudi, ki je zadolžena za to, da skrbi za splošno varnost in red v okviru neke sredine, delovne organizacije ali krajevne skupnosti. Tako pojmovanje SLO je v osnovi zgrešeno! Splošni ljudski odpor pomeni akcijo in dolžnost vseh občanov, da skrbijo za normalen življenjski utrip, za splošno varnost in red, pač za take razmere, v katerih je mogoče življenje brez večjih škodljivih in mučnih presenečenj. Organizacija SLO je le majhno število ljudi, ki so kakorkoli zavezani, da splošni ljudski odpor in samozaščitno organizacijsko in skupaj. Take skupine ljudi držijo skupaj. Take skupine ljudi niso niti najmanjša garancija, da bo življenje potekalo v miru, če pri tem ne sodelujejo vsi občani. Končno pa gre za mirno in normalno življenje vseh in ne samo določene skupine ljudi.

Zal smo ljudje dokaj sebični, včasih kar otročji in zahtevamo takojšnjo intervencijo oblasti in krivimo milico in našo ureditev, če nam kdo izpred hiše izmakne lopato ali kolo, niti najmanj pa se ne razburjamo, če nekdo iz malomarnosti poškoduje stomiljonski stroj v tovarni ali, če namerno in nesramno lomi ograjo in če zlonamerno seje med ljudi nezadovoljstvo, širi lažne ali vsaj nepreverjene informacije. Znano je, da ljudje za take kršitelje normalnega toka življenja večkrat vedo, vendar zaradi dobrih sosedskih odnosov ne marajo sodelovati, če steče postopek zoper take kršilce, kaj šele, da bi take grda dejanja prijavili.

Nihče nima namena podpihovati »špiceljnov«, ne, toda čas bi bil, da vsakdo razmisli, kam pelje tako početje. Vsak strojelom, nenameren ali nameren, vsaka okvara ograje, vsak ukraden elektromotor nekdo plača, kdo pa, če ne mi sami, čeprav direktno ne gre denar iz naših plač, indirektno pa večji stroški, manj ostanka dohodka, nižje plače. Na to pomisli le malokdo, pa bi bil čas, da se strezimo. Mnogo boljše metoda je preventiva, ta

pa se prične s tem, da drug drugega opozarjamo na napake in poizkušamo neodgovorne odvrniti od škodljivih dejanj. Prijavljanje zločina je poslednja faza, ki le malo koristi, saj je škoda že storjena. Prav čudno je, da se večina ljudi ne zaveda, da je osnova za življenje zaposlenih v delovni organizaciji prav tu in ne doma, kjer si lahko s pridnostjo in umnim gospodarjenjem to osnovo le izboljšamo. Če bi bilo obratno, ljudje ne bi silili v industrijo, popolnoma sigurno pa je, da se nam bližajo časi, ko bo družba sama zahtevala selekcijo in bo sprejemala in obdržala le tiste člane v svoji sredini, ki se zavestno trudijo za napredek delovne organizacije in ki od nje tudi živijo, vse drugo pa bo odpadlo, ker jih bo družba sama izločila, saj vse več mladih čaka pred vrati delovne organizacije na zaposlitev, ki jim bo edini vir za življenje.

Druga grda razvada mnogih pa je nenehno kritiziranje in želja po spremembah. Običajno letijo puščice na vrhove. Gotovo so med tropski puščice tudi upravičene, večkrat pa zgrešene. Široka demokracija in princip skoraj neomejenega soodločanja, ki mu danes pravimo samoupravljanje, je privedla do visoke zavesti ljudi, žal pa tudi do deformacij. Soodločati pomeni tudi graditi in ne samo rušiti, graditi pa je težje kot rušiti.

Nekakšno latentno nezaupanje do »ta višjih« lahko privede do hudih pretresov in tudi do katastrof. Potem je treba samo še pamflet z napihnjeno vsebino, češ »oni zgoraj« vas goljufajo in nehote pričnejo verjeti v to tudi tisti, ki bi jim pripisovali sicer čisto normalno sposobnost razlikovanja med resnico in podtaknjeno lažjo, toliko bolj, ker se ne ozirajo na to, da si avtorji pamfletov ne upajo nastopiti javno, za kar imajo vse možnosti, temveč se skrivajo za anonimnostjo. Zavedajo se, da sami še daleč niso sposobni voditi samoupravne organizacije niti približno tako, kot jo vodijo tisti, ki niso

OBRAMBNI DAN V TOZDU ENERGIJA

Komite za LO in DS tozda Energija je 20. 5. 1983 organiziral obrambni dan. Po predavanju o spremembah zakona o prometnih predpisih (prišlo je 71% zaposlenih), se je začel tekmovalni in pobodni del.

Startalo je 8 petčlanskih ekip. Opraviti so morale naslednje naloge: preiti pet kontrolnih točk, na njih pa določati azimut, odgovarjati na 10 vprašanj iz cestno prometnih predpisov, metati ročno bombo v krog, streljati z zračno puško in metati žogo v koš.

Vrstni red po končanem tekmovalju:

1. skupne službe, 2. oddelek PTV I, 3. oddelek PTG, 4. oddelek VEN 3 itn. Zmagovalno ekipo je vodil najstarejši udeleženec, imela je tudi žensko

članico in bila je kljub temu najhitrejša.

Drugi udeleženci so šli v treh skupinah po nekaj skrajšani poti, vsi skupaj pa so se dobili na Ivarčevem jezeru, kjer so zaužili okusno malico.

V tozdu ocenjujejo, da je obrambni dan uspel. Ob precej zahtevnem tekmovalnem programu in visokem odstotku udeležbe je bila znova dokazana pripravljenost delavcev tozda Energija, da brez poziva, samo z dogovorom dokažejo voljo, narediti kaj tudi zunaj delovnega časa, če v tem začetju potrebo in odgovornost. Usposabljanje za samozaščito pa je naša skupna dolžnost, odgovornost, vse bolj pa tudi potreba. — Organizatorji in udeleženci zaslužijo pohvalo.

Iz naših krajev

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

SVOBODNA MENJAVA DELA ZA UREDITEV KRAJA

Tudi ta krajevna skupnost bo letos imela nemalo težav pri uresničevanju programa dela na komunalnem in samoupravnem področju. Ze sedaj ne ve,

kako bo prebredla težave zaradi pomanjkanja sredstev, saj bo morala zaradi mnogo manj sredstev iz občinskega proračuna za osebne dohodke delavcev pri KS Črna in za redno vzdrževanje prostorov krajevne skupnosti nameniti tudi vsa sredstva iz 0,5 BOD. Zaradi okrnjenih sredstev samoupravne komunale skupnosti, ki bo letos, kot smo že pisali, skoraj vsa sredstva namenila za dokončanje dolinskega vodovoda in

plinovoda, so bili tudi Črnjani primorani program urejanja kraja dokaj skrbno.

»Marsikatera naloga na komunalnem in hortikulturnem področju letos ne bo uresničena predvsem zato, ker od skisa nismo dobili planiranih sredstev. Kljub temu Črnjani ne bomo čakali na prihodnje leto, ki bo morda še težje, ampak bomo letošnji program del na komunalnem področju poskušali uresničiti s sredstvi krajevnega samoprispevka in z udarniškim delom. Kot kaže, bo letos tudi v naši krajevni skupnosti bolj prišla do izraza vsobodna menjava dela — med ravensko komunalno skupnostjo, komunalnim podjetjem Prevalje in samoupravno stanovanjsko skupnostjo,« je razložil Franc Jug, predsednik sveta KS Črna. »Sicer pa naj bi letos s sredstvi krajevnega samoprispevka uredili del desnega dela Rudarjevega in postavili tv pretvornik na Permanskovem vrhu za območje Javorja in pri Jakobu za Koprivno. V Rudarjevem — v novem naselju pri Žgajnarji — bomo uredili parkirne prostore, dovozno cesto, javno razsvetljavo in zelenice ter položili telefonski kabel. Letos naj bi dokončali že lani začeta dela pri sanaciji hudournika v Podpečem, ki je vselej ob večjem deževju poplavljal del naselja.«

Kot smo že poročali, ima vaška skupnost Podpeca precejšnje težave pri ureditvi skupnih družbenih prostorov. Ker naj bi jih uredila v nekdanji kino dvorani (adaptacijska dela naj bi stala okrog 6 tisoč dinarjev) je črnjanska krajevna skupnost Podpečanom predlagala drugo, precej cenejšo rešitev, in sicer ureditev prostorov poleg trgovine v Podpeci. S takim predlogom pa se Podpečani še vedno ne strinjajo.

»Za ureditev družbenih prostorov v Podpeci se je pri naši krajevni skupnosti doslej zbralo s krajevnim samoprispevkom okrog 550 tisoč dinarjev. Ker Podpečani še vedno trmoglavo vztrajajo pri svoji nepremišljeni odločitvi, saj hočejo imeti svoj mali kulturni dom, za ureditev katerega pa imamo daleč premalo denarja, se lahko zgodi, da družbenih prostorov še letos ne bodo imeli. Tako velika investicija predvsem v sedanjem času ni upravičena, še posebno ne v kraju, kjer živi malo prebivalcev. Vemo pa tudi, kako drago je vzdrževanje družbenih objektov. Čeprav se pri naši krajevni skupnosti zavedamo, da Podpečani potrebujejo svoje družbene prostore, bomo s skupnimi močmi uredili takšne, ki bodo funkcionalni in pri širši družbi upravičeni. Dokler se v vaški skupnosti Podpeca z našim predlogom ne bodo strinjali, z ureditvijo družbenih prostorov v Podpeci pač ne bo nič,« je poudaril Franc Jug.

KS MEŽICA:

DOPRSNI KIP FRANCA PASTERKA LENARTA

Kljub temu da je pred nedavnim Mežica postala mesto, Mežičani še vedno živijo skromno, ne meščansko življenje, saj bistvenih sprememb v kraju ni, je dejal Leopold Golobinek, tajnik mežiške krajevne skupnosti.

Sicer pa si Mežičani tudi v tem letu prizadevajo svoj kraj primerno urediti. Tako so se že pričeli dogovarjati, da bodo letos pred Narodnim domom v Mežici postavili doprsni kip narodnemu heroju Francu Pasterku-Lenartu. Izdelal ga bo akademski kipar Stojan Batič. Primerno bodo uredili tudi okolico Narodnega doma, saj je središče kulturnega življenja Mežičanov.

Čeprav je lani mežiška krajevna skupnost dala urediti letno kopališče, mora pred novo kopalno sezono — po odločbi sanitarnega inšpektorja — urediti nov mali vstopni bazen in dodatni manjši bazen za otroke. Urediti mora tudi tuše in okolico bazena. Dela, ki jih je že 10. maja pričel izvajati Stavbenik Prevalje, morajo biti končana do začetka kopalne sezone.

Medtem ko so prebivalci zelkove Steržov, Mrvovo in zgornje Mežice že lani udarniško skopali okrog 1,9 kilometra jarkov za novo telefonsko linijo, okrog 130 telefonskih naročnikov še vedno nima telefonov. Leopold Golobinek je povedal, da so monterji ptt podjetja iz Maribora marca položili novo telefonsko linijo in da ne vedo, zakaj dela niso dokončali. Zato je krajevna skupnost pozvala ptt podjetje, naj telefone montira čim prej, saj je med krajani precej nezadovoljstva.

KS TRG-PREVALJE:

USPELA OČIŠČEVALNA AKCIJA

Junija bodo v tej prevaljski krajevni skupnosti stekla dela, ki jih bodo financirali s sredstvi krajevnega samoprispevka.

»Letos bomo opravili nujna dela na lokalnih cestah, in sicer bomo asfaltirali cesto Hartl-Cepin in cesto Preghaus-Stare sledi ter uredili naselje ob Meži—Rogina—Pačnik,« je pojasnil Mirko Rozman, predsednik sveta KS Trg-Polje. »Drugače pa smo Prevaljčani tudi letos v okviru NNNP 83 temeljito očistili Prevalje in na novo uredili peš pot z Barbare do Brančurnika in stopnice od spomenika Rozalije do glavne ceste ter peš pot od železniške postaje do nogometnega igrišča. Na novo smo gramozirali tudi par-

kirne prostore na železniški postaji in lokalno cesto od regionalne ceste do prevaljske osnovne šole. Uredili smo tudi peš poti in zelenice v parkih. Poleg ureditvenih del, ki jih ni bilo malo, smo zbirali tudi staro železo in papir. Denar, ki ga bomo za to dobili, pa bomo namenili za proslave. Ob letošnji prvi akciji NNNP pa nismo pozabili tudi na prometno varnost, saj smo vse prehode za pešce na novo označili.«

Čeprav so lani na Prevaljah nekateri lastniki stanovanjskih in poslovnih hiš obnovili fasade in popravili strehe, je precej takih, ki se pozivajo krajevne skupnosti niso odzvali. Tako je svet potrošnikov pri KS Trg-Prealje moral pisno pozvati trgovsko podjetje Tima Maribor, Koloniale Prevalje, naj uredi prodajalno zelenjave in poslovno hišo pri avtobusni postaji, v kateri je prodajalna kruha, saj ju je z občasno močno načel. Sicer pa Prevaljčanom še vedno največ preglavic povzročata Flisov graben, ki teče skozi Prevalje pod regionalno cesto, kjer se večkrat rad zamaši.

KS ŽERJAV:

NOVA ŠOLA IN VRTEC NARED

Ob sklenitvi letošnjega občinskega praznika so 15. maja v Žerjavu po dolgih letih predali namenu novo sodobno podružnično osnovno šolo in vrtec, ki so ju zgradili s sredstvi samoprispevka in združenimi sredstvi delovnih ljudi Mežiške doline.

»Kljub temu da smo šele 5. novembra lani slovesno položili temeljni kamen za nov družbeni objekt, je po šestih mesecih dobro organiziranega in izvedenega dela (saj je Marles s svojimi kooperanti dela izvajal v zimskih mesecih) bil zgrajen sodoben objekt z urejeno okolico in z vso funkcionalno opremo,« je dejal v svojem slavnostnem govoru Ciril Vidrih, predsednik gradbenega odbora.

Investitor, občinska izobraževalna skupnost Ravne, je financiral gradnjo objekta in notranjo opremo z združenimi sredstvi samoprispevka in s sredstvi tozda za gradnjo objektov družbenega standarda v višini 18.401.730 din. Ureditev obeh bregov hudournika Jazbina, ki je bila nujno potrebna zaradi zaščite novega objekta in okolice, je veljala 2,7 milijona din. Sredstva sta prispevala podjetje za urejanje hudournikov Ljubljana in ravenska komunalna skupnost. Skis je financiral tudi zunanjo ureditev okolice, in sicer 2,5 milijona din.

KS STROJSKA REKA:

NOVA ZBIRALNICA MLEKA

Junija bodo v Reki pri kmetu Tolmincu odprli novo zbiralnico mleka, ki so jo v sodelovanju prevaljske kmetijske zadruge in krajevne skupnosti Strojnska Reka pomagali urediti kmetje s Stražišča, Zelenbrega, Strojne in Breznice. Nova zbiralnica mleka je sodobno opremljena, saj ima tudi hladilnik.

Na zadnji seji tamkajšnje krajevne skupnosti so imenovali iniciativni odbor za gradnjo novih prostorov za potrebe krajevne skupnosti. Jože Čas, predsednik sveta KS, je povedal, da krajevna skupnost za gradnjo nima zagotovljenih sredstev, zato bo za pomoč prosila večje delovne organizacije. Če ji bo uspelo zagotoviti denar in pridobiti vso potrebno gradbeno in pravno dokumentacijo, naj bi gradnja stekla še v tem letu. Nove prostore naj

bi zgradila v bližini mladinskega doma v Reki.

KS ČEČOVJE:

SEČNJA NA ČEČOVJU

Potem ko so spomladi tudi Čečovčani organizirali očiščevalno akcijo, pri krajevni skupnosti ugotavljajo, da ta ni povsem uspela, saj nekateri krajani niso odstranili s parkirnih prostorov neregistriranih avtomobilov, ki jih je na Čečovju baje precej.

So pa zato bili aprila Čečovčani bolj uspešni kot gozdarji sekači, saj so tebi nič, meni nič posekali nekaj okrasnega drevja. Zaradi tega je na krajevno skupnost povsem upravičeno prišlo nekaj anonimnih pisem, češ kako je lahko krajevna skupnost dovolila posekati drevje, ki je že desetletja okras Čečovja.

Stanko Rihter, predsednik sveta čečovske krajevne skupnosti, je pojasnil, da krajevna skupnost ni dovolila posekati drevja, ampak so za to pristojni samo zbori stanovalcev. Tako je zbor stanovalcev Čečovje 20 sprejel sklep, da je nujno treba posekati vrbo pred blokom, ki je zaradi svoje velikosti delala senco. Bilo je tudi nekaj posameznikov, ki so mimo »gozdarških« hišnih svetov oz. zborov stanovalcev posekali drevje. Ne toliko zaradi drv ali zato, ker bi s svojimi koreninkami ogrozila stanovanjske bloke, kot je eden dejal, ampak samo zato, ker so že vnaprej vedeli, da za takšno početje ne bodo kaznovani.

Maja so na Čečovju pričeli urejati otroška igrišča. Pred stanovanjskimi bloki pa bodo namestili nove klopi. Dela izvajajo delavci prevaljskega Stavbenika.

KS SENTANEL:

NOVO VODSTVO KS

Na majski skupščini te krajevne skupnosti so izvolili nove organe KS. Tako so za predsednika skupščine izvolili Franca Sterna, kmeta Koroša z Jamnice, za predsednika sveta KS Jožeta Milerja in za tajnika Petra Plevnika.

Potem ko so maja v Sentanelu izmerrili lokacijo za novo šolsko poslopje, naj bi v okviru praznovanja petega krajevnega praznika položili temeljni kamen za novo šolo.

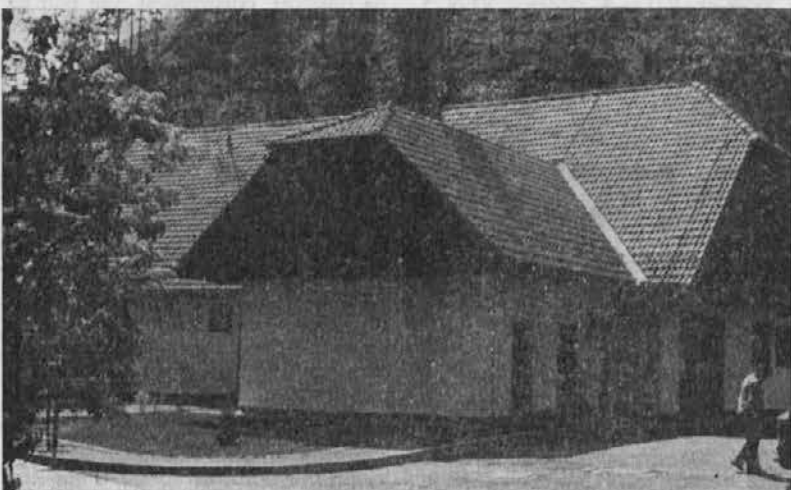
Čeprav v Sentanelu v preteklih letih niso bili povsem zadovoljni z delovanjem komiteja za SLO in družbeno samozaščito (o tem smo v Informativnem fužinarju že poročali), še vedno ugotavljajo, da bodo morali predvsem člani enot CZ bolje seznaniti s konkretnimi nalogami.

KS JAVORNIK — ŠANCE:

GRADNJA VRTCA LETOS

Potem ko je javorniški krajevni skupnosti uspelo pridobiti potrebno gradbeno in pravno dokumentacijo, je maja imenovala gradbeni odbor za gradnjo novega vrtca, ki ga vodi Ivan Zunko. Ko bo gradbeni odbor dobil najboljšega ponudnika za izvajanje del, bo stekla prva faza vrtca, ki predvideva dva oddelka jasli in dva oddelka vrtca.

Jože Samec, predsednik sveta KS Javornik-Šance: »Če bo šlo vse po načrtu, naj bi temeljni kamen položili 22. julija, ob dnevu vstaje. Prva faza vrtca naj bi bila povsem nared do spomladi prihodnjega leta. Ker bomo vrtec gradili samo s sredstvi krajevnega samoprispevka krajanov KS Javornik-Šance,

Novi vrtec in šola v Žerjavu

Čečovje, Trg-Ravne in Strojnska reka — (zagotovljenih imamo že 16 milijonov din, vse štiri ravenske krajevne skupnosti na mesec zberejo 900 tisoč din), bomo nedvomno morali med gradnjo od izvajalca zaprositi za posojilo.

Medtem ko je tudi javniška krajevna skupnost že lani dobila svoje prostore v nekdanji upravi javniškega posestva, v njih še vedno ne posluje, saj, kot je dejal tov. Samec, ne morejo opremiti prostorov, čeprav imajo sredstva.

V tem mesecu naj bi na Javorniku v bližini samopostrežne trgovine uredili javno telefonsko govornico. Vsa potrebna oprema je že uskladiščena pri ppt enoti v Slovenj Gradcu.

Kljub temu da naj bi letošnjo pomlad tudi komite za SLO in družbeno

samozaščito pri KS Javornik-Sance organiziral očiščevalno akcijo, vse kaže, da akcije ne bo. Verjetno zato, ker so opkolico že nekoliko očistili šolarji, ali pa imajo člani komiteja premalo organizacijskih sposobnosti in volje do prostovoljnega dela.

Maja so se vse ravenske krajevne skupnosti dogovorile, da bodo letos za vzdrževanje ravenskega parka name.ile 500 tisoč din. Park pa naj bi vzdrževalo prevaljsko komunalno podjetje.

Javniška krajevna skupnost, ki ima precej zelenic in nasadov, ima za vzdrževanje teh zagotovljenih samo 170 tisoč din. Zato bo sama poiskala delavce, ki bodo vzdrževali zelenice, vendar jih bo plačevalo komunalno podjetje.

F. Rotar

Šolarji z OŠ Koroški jeklarji so lani na letovanju v Ulcinju zmagali na tekmovanju z izdelanim peščenim znakom Železarne Ravne

COŠ Koroški jeklarji je pretesna za vse učence

Učenci in pedagoški delavci na Ravnah smo težko pričakovali zgraditev nove šole na Javorniku. Prvič se nam je obetal enozimski pouk in razmišljanje o celodnevni osnovni šoli je bilo realno. Razvoj, stanje in dosežki celodnevni šol v Sloveniji so potrdili pravilnost opredelitve o vsebinskem in organizacijskem dograjevanju osnovne šole kot celodnevne, zato je naša šola prešla v šolskem letu 1981/82 na celodnevni pouk. Žal, ugotavljamo, da je šola pretesna za vse učence iz našega šolskega okoliša.

COŠ Koroški jeklarji obiskuje na Javorniku 766 učencev in podružnično šolo v Kotljah 30 učencev. V centralni šoli imamo 25 oddelkov in en kombinirani oddelk v Kotljah — 1. in 2. razred, skupaj 26 oddelkov.

Glede na število učilnic je to maksimalna zmogljivost. V šolo prihajajo učenci iz šolskega okoliša: Javornik, Sance, Dobrije, Koroški in Stajerski Selovec, Vrhe, Brdinje, Sele, Preški vrh, Podgora, Uršlja gora in Kotlje. Starši imajo pravico vpisati učenca v šolo, ki je v šolskem okolišu, kjer stanujejo. Naselje Javornik je novo, zato se vseljujejo večinoma mlade družine s šoloobveznimi otroki. Ker naselje še ni gradbeno zaključeno, se priseljujejo tudi med šolskim letom in vpisujejo otroke v našo šolo.

Od 3. do 5. razreda imamo številčno premočne razrede, tako da ogrožajo enozimski pouk, ki je osnova za delovanje celodnevne šole.

ZBITOST PA TAKA

Skoraj ni bilo verjeti, da res ne bo nobenega več od petih starejših in nekaj bolj otrok kot že prave mladine na akcijo krajevne skupnosti za čiščenje Reke. Verjeti ali ne, res jih ni bilo: ne starejših, ne srednjih in ne mladine, ne zjutraj in ne kasneje. Lani je akcija skoraj padla v vodo zaradi dežja, ob drugih »slepih« krajanah letos tudi zaradi preizčrpanih mladih: bili so namreč ob noč, pri Maku so plesali »oknah«. Zjutraj ni niti enega spravilo iz postelje niti sonce niti vonj po fiziolozi iz vojaškega kotla pri mladinskem domu. Sele popoldanske ure, že prijetnejše hladne, so jih privabile na igrišča, kjer so spočiti in nabiti z novimi močmi igrali nogomet.

Pa kaj, saj v Reki ni samo mladina za delo!

H. M.

Predvidevamo, da bo vsaj naslednjih pet let vpis še naraščal, zato bi morali vsaj začasno nekaj storiti, da bi ustvarili primerne pogoje za delo. Po normativu za opravljanje vzgojnoizobraževalnih dejavnosti v oddelku ne sme biti več kot 36 učencev. Od šolskega leta 1984/85 naprej ne več kot 32 učencev.

Število učencev po oddelkih od 1. do 5. razreda:

COS Koroški jeklarji	OŠ Prežihovega Voranca
učencev	učencev
1. a — 29	30
1. b — 29 + Kotlje	31
1. c — 28 15	30
2. a — 31	25
2. b — 29 + Kotlje	27
2. c — 31 15	27
3. a — 35	20
3. b — 36	26
3. c — 34	26
4. a — 33	21
4. b — 32	23
4. c — 32	23
5. a — 34	26
5. b — 33	24
5. c — 36	24
SKUPAJ: 512	383

Osnovno šolo Koroških jeklarjev obiskuje od 1. do 5. razreda 29 učencev, ki po novi razmejitvi šolskega okoliša ne spadajo več v naš okoliš. To so učenci, ki stanujejo ob Suhi in na Trgu svobode. Prej je bil to premakljiv šolski okoliš in smo glede na število šolskih novincev določili, na katero šolo bodo vpisani.

Trenutno bi nekoliko razbremenili oddelke, če bi te učence prešolali na OŠ Prežihovega Voranca. Kaj pa naslednjih pet let? V 1. in 2. razredu imamo le pet učencev, ki ne spadajo v naš okoliš, zato moramo iskati boljše rešitve. Začasno bi morali spremeniti šolski okoliš. Kateri del bi začasno dodali OŠ Prežihovega Voranca, da bi glede na število učencev v razredu izenačili pogoje za delo na obeh šolah?

Ob letošnjem vpisu učencev v 1. razred smo dali možnost vsem staršem, da otroka vpišejo v OŠ Prežihovega Voranca, a se nihče od staršev ni odločil za to možnost. Moti jih oddaljenost. Odkar stoji šola na Javorniku, se zdi vsem staršem nemogoče, da bi njihov otrok hodil v šolo Prežihovega Voranca. Ko je bila na Ravnah le ena šola, pa je bilo vsem umevno, da njihov

otrok, ki stanuje na Javorniku, hodi na OŠ Prežihovega Voranca. Verjetno tega problema ne bi bilo, če bi bili obe šoli celodnevni!

V šolskem letu 1983/84 bomo imeli oddelke z naslednjim številom učencev:

razred	
1. 31, 31, 32	in 15 v Kotljah
2. 29, 29, 38	in 15 v Kotljah
3. 35, 35, 36	
4. 35, 36, 34	
5. 33, 32, 32	

skupaj: 517 učencev in priselitev v novi blok, kar še ne vemo.

Vpis v 1. razred: 94 učencev na Javorniku in 15 v Kotljah, to so le šoloobvezni otroci.

Za to množico učencev je treba videti tudi pedagoške delavce in njihovo odgovornost za učni uspeh učencev. Kako naj uspešno delajo in uporabljajo sodobne učne metode pri 36 učencih v razredu?

Ugotavljamo, da bi imeli v oddelkih dovolj učencev, če bi obiskovali našo šolo le učenci z Javornika in Sance.

Kaj lahko storimo, da za dve leti razbremenimo oddelke?

— Prešolamo učence, ki ne spadajo v naš šolski okoliš — 29 učencev.

— Prešolamo učence, ki stanujejo: na Šancah (27), na Brdinjah (18), v Kotljah z okolico (48), na Dobrijah in Selovcu (16).

— Letos prešolamo vse učence 2. razreda iz Kotelj v 3. razred OŠ Prežihovega Voranca (15).

— Prosimo starše in učence z Javornika, da se jih nekaj prostovoljno odloči za prešolanje (učenci od 1. do 5. razreda).

— Prešolati učence z Javornika in Sance (37), ki ne jedo v šoli in hodijo na kosilo domov, nato se vračajo k pouku, kar pomeni, da imajo nekoga doma, oziroma urejeno varstvo v dopoldanskem času.

Verjetno je ta rešitev najbolj sprejemljiva!

— Ustvariti pogoje za 3. in 4. razred COŠ v Kotljah. V 5. razred bi se učenci iz Kotelj vpisali po želji na COŠ Koroški jeklarji, nekaj pa na OŠ Prežihovega Voranca.

Vse to so kratkotrajne rešitve, kajti letošnji vpis v prvi razred je tak, da ta generacija že preslega normativ 36. Skupaj z učenci iz Kotelj jih je v razredu že po 36 oz. 37. Upoštevanji so le šoloobvezni otroci. Če pa upoštevamo še mlajše, ki imajo možnost vpisa v prvi razred, jih bo še nekaj več. Nimamo pa še podatkov o družinah, ki se bodo še priselile na Javornik.

Karkoli bomo storili, je le začasna rešitev, vsakršen poseg bo boleč za otroke in starše, saj so se eni in drugi že privadili celodnevni osnovni šoli.

NUJNO JE TOREJ RAZMISLJATI O TRETJI OSNOVNI ŠOLI NA RAVNAH!

Katica Karadža

ZDRAVJE

SKRB ZA ZDRAVJE UŠES

Uho je organ za sluh in ravnotežje ter je velikega pomena za pravilen razvoj in osebno človekovo srečo. Na zunanjem ušesu, to je na uhlju in sluhovodu, lahko nastanejo poškodbe, gnojna vnetja, tvori in lišaji. Za zaščito pred boleznimi zunanjega ušesa je potrebno redno umivanje uhljev in sluhovoda s toplo vodo in milom ter skrbno brisanje vseh jamic uhlja in vdolbine za ušesom.

Ušesnega masla iz sluhovoda ne smemo odstranjevati z lasnicami in podobnimi predmeti, ker lahko ranimo sluhovod ali celo predremo bobnič. Posledica tega bi lahko bilo gnojno vnetje sluhovoda ali gluhoti.

V sluhovodu lahko nastane tudi čep ušesnega masla, ki zamaši sluhovod.

Znak tega je šumenje v ušesu in slab sluh. V tem primeru je potrebna zdravniška pomoč. Tudi tuje iz ušes naj odstranjuje zdravnik.

V srednje uho lahko zaidejo bolezenske klice skozi bobnič ali skozi Eustachijevo trobljo in nosno žrelne votline, posebno pri angini ali nahodu. Žrelo, nos in uho so namreč med seboj tesno povezani in vsaka okužitev enega izmed teh organov se lahko prenese na drug organ. Nastane vnetje srednjega ušesa, ki je lahko gnojno. Vnetje srednjega ušesa lahko pri mladih in odraslih povzroči tudi kopanje in skakanje v vodo ob prehladu. Če smo prehlajeni, se ne smemo potapljati.

V notranjem ušesu je čut za ravnotežje. Nevajene motnje v tekočini ravnotež-

Družabnost

nega organa pa povzročajo omotico. Glušota in naglušnost je večinoma posledica okvare notranjega ušesa, slušnega živca in slušnih centrov v možganski skorji.

Vpliv hrušča na sluh

Hrušč zmanjšuje stornost in povzroča naraščanje števila nezgod ter naglušnost. Hrušč so zvoki, ki nas motijo, kar pa je odvisno od našega razpoloženja in počutja, od naše občutljivosti in vrste dejavnosti. Če moč nadležnih zvokov preseže določeno mejo, bo to vsakogar motilo, saj so osnovne fiziološke in psihološke značilnosti ljudi večidel enake. Neredni šumi ter nepotrebni in iznenaden hrup se nam zdi mnogo bolj neprijeten kot stalni in enakomerni ropot z nizkimi zvočnimi frekvencami. Ti nenadni ropoti nas jezijo, pretrgajo naše duševno delo, motijo zbranost, medtem ko nas stalni enolični šumi včasih pomirjajo. Tudi popolna tišina škodi človekovi duševnosti, kajti človek potrebuje tako imenovano slušno ozadje. Hrušča ne zaznamo samo s slušnim organom, temveč tudi z živčevjem. Posledica tega vpliva je porast boleznih srca in ožilja, razjed na želodcu in drugih sodobnih civilizacijskih okvar.

OTROK IN LETOVANJE

Starši, posebno tisti, ki so pretirano vezani na svojega otroka, pogosto preiščujejo, kaj je koristnejše in boljše zanj — preživeti dopust v družbi z njimi ali z vrstniki v kakšnem počitniškem domu. Kadar se sprašujejo starši razvajenega otroka, menijo strokovnjaki, da je zanj letovanje v družbi vrstnikov posebnega pomena. To se nanaša zlasti na predšolskega otroka pa tudi na otroke nižjih razredov osnovne šole.

Obstajajo pedagoški, psihološki in sociološki razlogi, zaradi katerih se ta oblika letovanja priporoča, kajti letovanja so organizirana in programirana v pedagoškem, psihičnem, fizičnem in družbenem pogledu pod nadzorstvom odgovornih ljudi (pedagogi, psihologi, sociologi, vzgojitelji, zdravniki...)

Na organiziranih letovanjih je režim življenja, delo in kulturno-zabavni program prilagojen spolu in starosti otroka. Tu se otrok sreča s koristnimi delovnimi, socialno-humanimi in kulturnimi odnosi, skratka, nauči se živeti v kolektivu. Pri tem spozna nove ljudi, sreča nove prijatelje. To bo posebno koristilo težje prilagodljivim otrokom. Le-ta bo v kolektivu popravil svoje večje ali manjše deviacije in se usmeril v pedagoško pozitivnem smi-

Zaščita proti hrušču

Zaščita proti hrušču mora biti usmerjena na odstranjevanje vira nadležnih zvokov ali pa na njihovo zvočno osamitev. Preprečiti moramo predvsem nastajanje ropota, zato dajemo prednost tistim strojem, ki manj ropotajo. Namazani stroji manj ropotajo. Če hrušč nastaja v prostoru, ga bomo zmanjšali s posebnimi oblogami tal, sten in stropa, ki dobro vpijajo zvok. Okrog ropotajočih strojev lahko napravimo ohišje. Sirjenje trušča lahko zavremo tudi s tem, da glasne stroje zberemo v enem prostoru. Vpliv ropota zmanjšujemo s primerno organizacijo dela, tako da je ropotu izpostavljenih čim manj ljudi. Če hrušč prodira v prostor od zunaj, je treba prostor zvočno osamiti s primerno debelimi in na poseben način vgrajenimi zidovi ter z dobro zatesnjenimi vrati in okni in z drugimi predpisanimi ukrepi.

Pred škodljivostmi hrušča se lahko tudi posamično zavarujemo s tako imenovanimi antifoni. Pri nas so delavcem na razpolago zaščitna vata, čepki in ušesne školjke.

Uporaba osebnih zaščitnih sredstev za sluh, kjer so predpisana, je obvezna.

slu. V času letovanja ima otrok tudi priliko, da se izkaže, da tekmuje z drugimi...

Važno je, da starši spoznajo prednosti letovanja otrok v raznih počitniških domovih in ga tudi pripravijo, da se otrok zanj navduši. Otroka je treba prepričati, da mu bo tam lepo, da bo preživel čudovite dni v igri, zabavi, tovarštvu, v koristnem in zanimivem delu v družbi svojih vrstnikov, vzgojiteljev in drugega osebja otroških domov. Otroku moramo naročiti, da se lepo vede, da je poslušen in tovariški. Treba ga je spomniti na dopisovanje z roditelji, naj pa ne pozabi tudi svojih prijateljev in najbližjih znancev.

Slovo staršev od otrok naj ne bo »cmeravo«, kajti to bo vzrok za otrokovo žalost. Na pot bo šel izgubljen in nesrečen za razliko od otrok, ki se posloviyo veselo od svojih razumnih staršev, prijateljev in znancev, ki otroku naročajo: »Preživite počitnice najlepše, kakor morete!« ali: »Verjemi, da ti bo prelepo!«

Starši, ali bomo zmogli? Poskusimo! S tem bomo veliko naredili za svojega otroka pa tudi sami bomo lažje preboleli nekajdnevno ločitev.

Referat za zdr. vzg.

KULTURA

2. FESTIVAL AMATERSKEGA FILMA

V počastitev letošnjega praznika občine Ravne na Koroškem in 90-letnice rojstva Prežihovega Voranca je 7. in 8. maja na Prevaljah potekal letošnji drugi mednarodni festival industrijskega, obrtnega in etnološkega amaterskega filma, ki ga je pod patronatom UNICA pripravil in izvedel Koroški kinoklub Prevalje.

Uradne otvoritve festivala in projekcije nagrajenih filmov v prevaljskem Družbenem domu se je udeležilo precejšnje število ljubiteljev amaterskega filma — med njimi tudi Ciril Stern, konzul republike Avstrije v Ljubljani. Kot na prvem festivalu, tudi na letošnjem strokovna žirija (v njej so bili: Stanka Godnič, Tone Frelih, Momir Matovič, Mitja Sipek, Naško Križnar, Emil Mlakar in Reinhold Tschek) ni imela lahkega dela, saj so filmi (66 jih je prispelo na festival) obravnavali in prikazovali predvsem človekov prosti čas in njegovo delo.

Nagrajeni filmi

Grand prix in zlato plaketo je dobil film Oasis 79 Roifa Mandolesija iz Italije, srebrno plaketo film Akva Fritza Leisinga iz Zvezne republike Nemčije, bronasto plaketo je dobil film Na poti v civilizacijo Hansa-Diterja Kaemmererja iz Zvezne republike Nemčije, zlato plaketo za scenarij je dobil film Red in disciplina

Miša Čoha iz Ljubljane, za idejo film Ayua, za režijo film Vikend Zetovi Milivoja Unikoviča iz Kovina, za kameru film Brigadata Todorja Vaseva in Asena Tichova iz Bolgarije, za montažo film Niti Franca Koplja iz Maribora in za ton film Oasis 79. Posebno nagrado Slovenskega etnološkega društva je za najboljši etnološki film prejel Cvetna nedela avtorjev Ignaca Mlakarja, Mirka Murija in Stanka Ciglerja — članov Koroškega kinokluba.

Nagrado obrtnega združenja Ravne za najboljši obrtni film je prejel film Fräulein, aber bitte mit Georga Preiniga iz Avstrije. Nagrado Unice za film, ki najbolje prikazuje povezovanje, solidarnost in humane odnose med ljudmi in narodi sveta, je dobil film Der Bankerl-Simel Toma Winklerja iz Zvezne republike Nemčije. Nagrado železarne Ravne za film, ki najbolje prikazuje določen delovni proces, je pripadla filmu Das supra-leitende Kabel Hansa Georga Dermouza iz Avstrije. Nagrado skupščine občine Ravne za film, ki na najbolj human način prikazuje človeka, njegovo delo ter življenjsko okolje, je dobil film Casa de Piatra Luciana Ionica iz Romunije. Diplomlo Slovenskega etnološkega društva za etnološki film pa je prejel film Dinnyesek Tarija Janosa iz Madžarske.

F. Rotar

RAZMIŠLJAM O MLADINSKEM GLEDALIŠČU

O »zapostavljenem gledališču«, bi lahko zapisal v podnaslovu, in to iz več razlogov, ki jih bom skušal pojasniti.

Program OZKO Ravne za leto 1983 daje gledališču prednost. Sezona je že pri kraju, prednostne naloge pa naše gledališče še ni izpolnilo.

Strokovne službe OZKO in odbori morda to dejavnost ocenjujejo drugače kot jaz. Saj mi v nasprotnem primeru tega razmišljanja ne bi bilo treba pisati. Zal njihova poročila kažejo samo dobre strani, ne pokažejo pa slabosti, ki jih imamo mnogo več, kot smo pripravljeno priznati.

Storili smo že pomemben korak k spreminjanju stanja, ko smo priznali, da je naše gledališče, predvsem mladinsko, v nezavidljivem položaju. Zdaj bi morali stopiti še korak dalje in odpraviti slabosti, ki spremljajo to dejavnost, ne pa, da se zadovoljimo z današnjim stanjem.

Zapisali smo: Gledališče ima prednost. Kakšno prednost? Kdaj bo prišel čarovnik in zamahnil s palico, da se bodo prebudili v naših solah, krajevnih skupnostih, da bodo odrasle gledališke skupine ustanovile svoje podmladke...?

Letos v aprilu smo spravili pod streho občinsko revijo NAŠA BESEDA 83, ki je dala (spomnimo se še enkrat) naslednjo bero:

OŠ Prevalje: Leopold Suhodolčan, Figole fagole

COS Koroški jeklarji Ravne: S. Reimer, Saj si vendar punca

KUD Leše: Rudi Milnar, Največje odkritje

Sodelovali sta še dve skupini z lutkovnima predstavama.

Je to veliko ali malo?

Rekel bi — malo. Predstavile se niso niti vse šole v občini.

Skupina, ki jo vodim, je že vrsto let edina, ki izhaja iz krajevne skupnosti in ne iz šolskega poslojpa. Odrasle igralske skupine še vedno niso spoznale, da si le v vzgojo podmladka lahko omogočijo nadaljnje delovanje. Izjemno redki so primeri, da odkriješ talent pri odraslem človeku, ki še nikoli prej ni stopil na odrske deske.

Razen tega so skupine, ki so sodelovale na letošnji Naši besedi, odigrale zelo malo predstav — le naša jih je igrala več. Tako občinstvo ni spoznalo njihovega dela in ga ni moglo sprejeti ali odkloniti.

Ob vsem tem naša skupina ne prizna regularnosti letošnji reviji Naša beseda.

Gledališke revije imamo tudi zato, da izberemo predstavo, ki se bo uvrstila na področno srečanje. Strokovni sodelavec ZKOS si je ogledal vse predstave (razen ene lutkovne), nakar je menil, naj gre naprej naša predstava, odpraviti moramo le nekatere slabosti.

Naša skupina z menoj vred ni imela velikega upanja, da se bo uvrstila na prej. Mi igramo za gledalce in veselji

smo, če dosežemo dober odziv. Priznam pa, da sem bil dobre ocene Bojana Čebulja vesel; potrdila je moje prizadevanje, da dosežem pri delu s skupino določeno mero sproščenosti in svobode igralcev. Ker pa sem za vse sam, se moram sprijazniti s tem, da nimamo dobre scenste, lučne in glasbene opreme, če hočem, da bo skupina še delovala. Zame je najpomembnejša vzgoja igralcev, kajti le z izkušenimi igralci bomo pozneje lahko premagali tudi težave, ki jim zdaj še nismo kos.

Po reviji smo nenadoma zvedeli, da se nekateri za oceno Bojana Čebulja niso strinjali. Ze to, da bi bili mi boljše od skupine COS Koroški jeklarji, po njihovem ne bi bilo normalno. Da bi spodbili vse, kar smo ustvarili, so namigovali, da je besedilo naše igre neprimerno, da ni vzgojno in podobno.

Besedilo Največje odkritje, ki smo ga igrali, je bilo objavljeno v reviji Mentor, št. 3-4, 1983, kjer je zapisana tudi strokovna ocena, ki pa ne omenja, da bi bila igra kakorkoli neprimerna.

Tako se je področne revije v Radljah udeležila igralska skupina COS Koroški jeklarji, in to s predstavo, ki jo je prikazala na občinski reviji že lani.

Če bi imeli mi že prej namen in upanje, da se bomo uvrstili na področno revijo, bi preprečili nastop te skupine, saj bi morali letos na reviji prikazati le letošnjo dejavnost. Toda če smo se kljub temu uvrstili mi, če so mi to zagotovili ljudje, ki jim, menim, smem verjeti, in sem o tem že obvestil igralce, ne bi smeli odločitve spreminjati in me napraviti za lažnivca.

S takšnimi postopki spodkopavamo temelje, na katerih bi morali graditi naše mladinsko gledališče. Tudi odločitve leške skupine, da ne bo več sodelovala na podobnih revijah, je morda rušilna poteza, opozarja pa na to, da se slepomišenje ne izplača. Saj je v nasprotju z letošnjim namenom poživiti gledališko dejavnost mladini namreč vedno prav delati po liniji najmanjšega odpora. Da se ne zameriš nekaterim, žrtvuješ nekoga, ki bo morda ostal tiho.

Močno dvomim, da na dejavnosti v manjših krajih gledamo enako kot v centrih. Vse preveč tudi povečujemo vse tuje, domače pa ni nič vredno. Če bi posvetili vsaj polovico toliko pozornosti domačim skupinam kot gostovanjem, bi imeli zdaj v občini deset igralskih skupin, ne pa tri.

Seveda, laže je odšteti milijone kot pa najti prilazno besedo in pomoč (mentorja) za domačo skupino. Samo denar še ne bo poživil dejavnosti naših društev. Dobro delo gledališkega odbora (ki spi spanje pravičnega), pomoč na terenu, dobri programi, predvsem pa usposabljanje doma lahko

popravijo klavrno stanje v naši mladinski gledališki dejavnosti. Gledališki odbor je imel letos eno samo sejo. Sam nisem njegov član, pa menim, da bi mu lahko koristilo. Ne morem gledati samo ozko na delo svoje skupine. Kakovost naše skupine se bo dvignila samo ob boljšem delu drugih. Potrebno je trdo in vztrajno delo vseh.

Nismo še uresničili cilja, ki smo si ga zastavili, da bomo namreč poživili gledališko dejavnost v občini. Dosegli ga bomo le, če bodo sodelovali ljudje, ki so s srcem za gledališče. Morali bomo priznati, da ni naša prioriteta

naloga, da se trkamo po prsih s tujimi uspehi, sami pa silno malo naredimo za boljše delo naših igralskih skupin. Na to še pomislimo ne, da bi ustanovili kako novo skupino. Niti na to, da bi vsaj tisto malo, kar imamo, znali javnosti primerno predstaviti. Le redko se v našem časopisu pojavi zapis o delu v kakšnem gledališču (predvsem mladinskem).

S tem zapisom se nisem hotel hvalliti, niti nisem nameraval koga žaliti. Zelim le, da bi se kdo zamislil, kaj je prioriteta v našem gledališkem življenju. Morda je le kaj več, kot počnemo sedaj.

Rudi Mlinar

Harmonikarji so se razživel

Dnevni red: Naša beseda 83 — gledališki del.

Po ogledu predstav 10. 3. 1983 je bil v NAMI razgovor z ustvarjalci. Predstave si je ogledal in o njih spregovoril tovariš Bojan Cebulj iz Maribora.

Resnično je tovariš Cebulj o igri tovariša Mlinarja imel veliko dobrih besed, tako o tekstu kot o igralski izvedbi, čeprav je opozoril, da je potrebno nekatere stvari še dodati (3. dejanje). Ni pa Bojan Cebulj na tem razgovoru določil predstave, ki bo »šla« na področno srečanje. To tudi ni bila njegova naloga. Tudi nihče drug ni tovarišu Mlinarju na ta dan, ne kdaj pozneje mogel obljubiti, da bo ravensko občino na področnem srečanju zastopala njegova skupina.

O tem so razpravljali na seji odbora Področnega združenja gledaliških skupin Slovenije za SV Slovenijo v Mariboru 28. 3. 1983. Do tega dne nihče ni mogel vedeti, kdo »gre napreje«. Strokovna služba se je vseskozi trudila, da bi se področnega srečanja udeležili dve skupini (prioriteta) iz naše občine.

To je bilo seveda odvisno od gledališke bere v drugih občinah in od

organizacijskih možnosti organizatorja (ZKO Radlje).

Zal nismo uspeli, odbor področnega združenja je po predlogu tovariša Cebulja izbral skupino COS Koroški jeklarji.

Res je, da je igra še iz lanske sezone, vendar na lanski NAŠI BESEDI ni bila »strokovno ocenjena«, tako so imeli svo pravo igrato letos ponoviti. Pismeno smo bili o izboru obveščeni 7. 4. 1983.

Vse druge trditve in sklepanja tovariša Mlinarja pa so premalo konkretna in zelo enostranska. Nanje se nam porajajo le vprašanja: KDO, KJE, KDAJ, KAJ je rekel ali zapisal. Le odkrito in jasno razčiščevanje lahko obrodi dobre sadove.

Seveda še nismo uresničili zastavljene cilja in verjetno ga tudi ne bomo nikoli; in prav je tako. Kajti tudi cilj (cilji) se morajo spreminjati, drugačiti.

Boja za uresničitev samo določene cilja (recimo, udeležiti se določene srečanja) ima lahko silno negativne posledice. Včasih je lahko trenutni (ne)uspeh zelo boleč, še posebej, če nimamo ob tem novih ciljev.

Alojz Pikalo

RAZMIŠLJANJE O MLADINSKEM GLEDALIŠČU

Ni moj namen polemizirati s članom Rudijski Mlinarja, rad bi le dodal nekaj misli.

Tako na začetku moram zapisati, da se z mnogimi njegovimi trditvami je popolnoma strinjam, hkrati pa mi je žal, da je njegovo pisanje tam, kjer bi moralo biti konkretno in dokumentirano, preveč splošno.

O gledališču kot prednostni nalogi. Res je, da je v programih Zveze kulturnih organizacij zapisano, da ima gledališka dejavnost prednost (pred drugimi). To je načelna opredelitev in pripravljenost vseh v ZKO (odborna, predsedstva, konference in tudi delavcev v strokovni službi), da tej dejavnosti posvetijo več pozornosti kot drugim.

To pa seveda še ni zagotovilo, da se bo ta vrst ljubiteljskega ustvarjanja zares v eni sezoni razcvetela. Kajti čarovnika ni, je le pripravljenost ali nepripravljenost za to delo v šolah in v krajevnih društvih. Je le trdo delo posameznikov in skupin, trmasto vztrajanje pri tem plemenitem, a v teh časih zares nevhvaležnem početju.

»Prednost gledališča« je le dana možnost, ki jo je treba še izkoristiti.

Možnost, da bomo v okviru ZKO zagotovili sredstva za, recimo, pet mladinskih gledaliških predstav, da bomo pokrili stroške za štiri predstave odraslih skupin, ne samo za eno itd.

Zal ta možnost v preteklosti ni bila izkoriščena, saj imamo iz leta v leto manj predstav v okviru srečanja gledaliških skupin občine.

Prednost pomeni tudi, da bomo izobraževali za to dejavnost več ljudi. A kako jih pripraviti, da se bodo udeleževali seminarjev?!

V celoti se strinjam s tovarišem Mlinarjem, da je letošnja bera mladinskih predstav zelo skromna, pri odraslih je le malo drugače:

- tri mladinske predstave, od tega ena iz lanske sezone,
- štiri predstave odraslih skupin, od tega dve iz lanske sezone.

To pa za letos še ni vse, saj se nam obetajo še nove premiere. Zal se nekatere stvari ne dajo stlačiti v kalup sezone ali občinskega srečanja. Pa nič hudega, glavno je, da nastajajo nove stvari.

Pri KUD Prežihov Voranc pripravljajo Prežihove Samorastnike, v Črni Studirajo »za turistični teden« Jovanovičeve Generacije, vaditi je začela dramska skupina KUD Bratstvo. Če bodo stvari pripeljali do konca v tem letu, bo to zares bogato gledališko leto.

Če bomo uspeli pridobiti še kandidate za gledališko izobraževanje (3 ali 4) in če bomo uspeli izpeljati tudi medobčinski seminar za začetnike, potem bomo v poročilih za leto 1983 lahko brez pretiravanja zapisali, da

je imela domača gledališka dejavnost prednost.

O gostovanjih pa tole:

Ni večje napake, kot zapreti se v svoje krajevne (ali še ožje), občinske ali kakršnekoli druge (ne samo prostorske) meje. Soočiti se z dosežki drugih, tudi poklicnih skupin, je pot rasu in napredka. Predvsem soočiti se z boljšimi. Zal mnoge naše skupine (ne samo gledališke) to odklanjajo.

Ce želimo resničen napredek, potem je za nas nevdružna parola »Važno je, da sploh še kaj delajo« ali »Veseli bodimo (bodite), da hočejo (peti igrati, plesati itd.)«.

Ljubiteljska dejavnost ni in ne sme biti zatočišče diletantizma (šušmarstvo, neznanje, površnost, nevednost). Za vsako, na videz še tako nepomembno kulturnoumetniško delovanje, je potrebna visoka strokovna podkovanost.

V programih ZKO za leto 1983 ni pretirano načrtovanih gostovanj (le ob Borštnikovem srečanju v Mariboru), tako da bi lahko nekaj denarja, ki ga sicer namenjamo gostovanjem, ostalo za kakovostne domače skupine.

Med zapiranje sodi tudi nesprijemanje pomoči.

Mnogi, ki vodijo to ali ono skupino, so, žal, preveč zaverovani v svoj prav in le redko sprejmejo ponujeno pomoč, zahtevajo je nikoli ne.

Tako je nesodolevanje med posameznimi skupinami ena najhujših hib našega ljubiteljskega delovanja. Zapiranje v društvene in krajevne plovce.

O regularnosti revije pa tole: Revija oziroma srečanje mladinskih gledaliških skupin pod naslovom Naša beseda je tradicionalna, torej je vsako leto. Tako že ta hip vemo, da revija drugo leto bo!

V rokovniku ZKO za leto 1983 je natančneje opredeljen čas srečanja od 7. do 13. 3. 1983. Rokovnik je bil poslan društvom in skupinam septembra 1982. Srečanje je bilo 10. 3. 1983, torej je bilo pravočasno in dovolj natančno načrtovano. Poziv za prijave je bil razposlan 25. 2. 1983 vsem mladinskim in pionirskim skupinam.

Odbori so o reviji razpravljali.

I. 1. seja odbora za gledališko dejavnost 25/11-1982

Dnevni red: Program dela v I. 1983

2. seja odbora za gledališko dejavnost 17. 2. 1983

Dnevni red: Naša beseda 83 — gledališki del

Srečanje gledaliških skupin občine Ravne

II. 1. seja odbora za MKUD in PIKUD 14. 10. 1982

Dnevni red: Program dela v letu 1983

2. seja odbora za MKUD in PIKUD (skupaj z gledališkim odborom) 17. 2. 1983

KULTURNA KRONIKA

V mesecu maju se je v Mežiški dolini izvrstilo več glasbenih prireditvev.

13. maja je imel v Družbenem domu na Prevaljah moški pevski zbor Vres svoj 12. letni koncert. Vres je zbor, ki že 13 let resno dela, dosega lepe uspehe in redno obnavlja svoj program. Letošnji koncert je deloval umirjeno, ni bil eden tistih, ki dvignjevo poslušalce, vendar mu ne moremo oporekati kvalitete. Morda je pevcem tokrat le nekoliko manjkalo ognja, ki sicer ta zbor odlikuje.

MPZ Fužinar je svoj 8. koncert 20. maja ob dnevu mladosti in šentvitskem pevskem taboru posvetil predvsem svojim zvestim poslušalcem. Skrbno se je pripravil zanje in hvaležnost dvoran v Titovem domu je bila velika. Navdušil je izbor pesmi, od Madžarov in Rusov do Gotovca in naših domačih, pokazala pa se je tudi kakovost s prekaljenostjo kot posledica trdega dela in strth ovir tega našega zbora.

V nedeljo, 22. maja, se je glasbenim sladokuscem v Mežici in na Prevaljah predstavil Slovenski oktet z renesančnimi in slovanskimi liturgičnimi skladbami. Spremljal ga je orgelski mojster Hubert Bergant, ki je zaigral nekaj samostojnih skladb.

Pevci in orglar so dokazali svoje mojstrstvo, zapete in zaigrane skladbe so se ujele z ambientom — koncerta sta bila v cerkvah — v ubrano celoto, ki navdušuje in oplaja v poslušalcih občutek lepega. Poraja željo, da bi se taka doživetja še ponovila.

Poseben večer je bil 24. maja v Likovnem salonu s študentom II. letnika akademije za glasbo v Ljubljani, pianistom pri prof. Aciju Bertonelju, Markom Letonjem. Igral je Bacha, Beethovna, Chopina, Brahmsa, Ramovša, Gershvina in neomajno navdušil s svojo nadarjenostjo. Iz nje in zavzetega dela se obeta dober umetnik.

Naši mladi pevci so se predstavili občinstvu v Mežiški dolini na dveh velikih prireditvah.

Pevski zbori osnovnih šol so imeli svojo revijo v četrtek, 19. maja, v Družbenem domu na Prevaljah. Peli so pesmi različnih težavnostnih sto-

penj, tudi ubranost ni bila pri vseh zboreh enaka. Pa saj ne gre za to. Veseli smo, da tudi naša šolska mladina išče svoj kulturni izraz v zborovskem petju. Sprašujemo pa se, ali je bil res samo četrtek kriv, da je bilo zanimanje za to pevsko manifestacijo tako blede.

V tednu mladosti so peli cicibani — mali soljarji in nekaj sredinčkov — iz vseh vrtecev občine Ravne. Nastopili so v Črni, na Prevaljah in na Ravnah. Na vseh koncertih so bili izjemno toplotno sprejeti in tudi občinstva jim nikjer ni manjkalo. Tako so najmlajši pevci in njihovi poslušalci dostojno proslavili dan mladosti in se poklonili Titovemu spominu.

Ob izidu 10. zvezka Prežihovih zbranih del je bil v Studijski knjižnici 27. maja razgovor z njegovim urednikom Dragom Druškovičem.

BOŠTJANOVE KOROŠKE DOMAČIJE V LJUBLJANI

6. maja 1983 so v galeriji Delavske enotnosti v Ljubljani odprli razstavo slik Franca Boštjana »Partizanske domačije na Koroškem«. Pripravili so jo odbor za pohod po poteh partizanske Ljubljane, odbor IV. brigade VDV partizanskih kurirjev Slovenije in Delavska enotnost. Razstava je bila uvod v praznovanje dneva osvoboditve Ljubljane.

Boštjan je predstavil Ljubljancanom trideset pastelov, na katerih je uporabil koroško pokrajino in kmečko arhitekturo domačij, ki so bile tesneje povezane s partizanskim bojem v naših krajih.

Na otvoritvi je navzočim, med njimi sta bila tudi Lidija Senturc in Pavle Zaucer-Matjaž, o Boštjanovem slikarstvu in predvsem o razstavljenih slikah spregovoril umetnostni zgodovinar dr. Cene Avguštin, ki je poudaril, da »so predstavljene kompozicije kljub Boštjanovu močno osebnemu gledanju na svet in življenje zvest dokument zgodovinskega obdobja NOB na Koroškem«.

Z Boštjanovimi slikami se je Ljubljani predstavil del Koroške.

M. P.

Zelezarska domačija

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

3587/558/I Smajič N., Intenziviranje razogljčenja med vakuumsko oksidacijo nerjavnega jekla in vpliv na njegovo čistočo I. del. 1981.

3587/559/I Koroušič B., Optimizacija dezoksidacije jekel, I. del. 1981.

3587/562 Prešern V., J. Wohinz, A. Rozman, Praktična uporaba sintetičnega tališča v obliki zelenih pelet v E — jeklnah 1982.

3587/563 Koroušič B., Rozman A., B. Dobovišek, Določevanje algoritmov za kontrolo vsebnosti Al s kisikovo sondo 1982.

3587/564 Vodopivec F., J. Žvokelj, A. Rodič, J. Rodič, Vpliv temperature valjanja na velikost avstenitnih zrn v jeklih za cementacijo vrste C 1221, 4320, 4720, 5420 1982.

3587/565 Vodopivec F., M. Gabrovšek, J. Žvokelj, Procesi med vročim valjanjem konstrukcijskih jekel 1982.

3587/566/I Prešeren V., Štifter V., J. Arh, Uvedba novih pomožnih materialov v Slovenske jeklarne, I. del. 1982.

3587/567 Osojnik A., Kranjc I., Šinigoj M., Določevanje aluminijevega nitrida v jeklih 1982.

3587/568 Roethel F., Raziskave vpliva notranjih napetosti na porazdelitev mikro razpok po prerezu elektrozvojske obdelane površine 1982.

3587/569 Leskovar P., Raziskave integritete površin torzijskih osi, I. del. 1982.

6871 Rakin M., Zavarivanje i srodni postupci 1981.

6872 Naučno i tehničko-tehnološki razvoj Jugoslavije do 2000 godine 1982.

6873/a Pavlovič M., Merni instrumenti i sistemi. Opšta razmatranja o mernim sistemima i instrumentima 1980.

6873/b Pavlovič M., Merni sistemi i instrumenti. Merjenje temperature 1980.

6873/c Bulatovič J., Merni sistemi i instrumenti. Statistička obrada rezultata merjenja 1982.

6874 Rocco F., Teorija in praksa raziskovanja marketinga 1982.

6875 Strgar N., Ocena komuniciranja s tržiščem v delovni organizaciji Železarna Ravne 1981.

6876 Beaman D. R., J. A. Isasi, Electron Beam Microanalysis 1974.

3587/570 Torkar M., F. Vodopivec, M. Jakupovič, Topnost žvepla v avstenitu pri strjevanju in nastajanju sulfidnih vključkov s precipitacijo v trdnem 1982.

3587/571 Arzenšek B., L. Kosec, I. Kos, A. Gorec, Vlečenje orodnih jekel pri povišanih temperaturah 1982.

3587/572 Kveder A., V. Karner, Interkrično zarjenje jeklene litine zaboljšanje žilavosti opreme za verige 1982.

3587/573 Sichterl B., + sodelavci, Izkoriščanje odpadnih toplot metalurških pirotehničnih agregatov 1982.

3587/574 Žvokelj J., Malociklično utrjevanje kovin 1982.

3587/575 Debelak M., D. Tomazin, P. Bralun, Vpliv dodatnih elementov na primarno in sekundarno kristalizacijo pri konti litju 1982.

3587/576 Seljak Z., Avtomatizacija stregc velikega kalinalnega stroja v TOZD Vzmetarna 1982.

3587/577 Peklenik J., Razvoj celične proizvodnje 1982.

3587/578 Gašperšič B., Rekuperativni prenosnik toplote 1982.

3587/579 Svetovanje na področju izdelave kovaških orodij 1982.

3587/580 Dekleva J., Razvoj optimizacijskih metod v proizvodnih procesih 1982.

3587/581 Kmetič D., F. Vodopivec, M. Torkar, Raziskave in razvoj jekel za kontrolirano kovanje 1982.

3587/582 Peklenik J., Razvoj računalniških metod za konstruiranje z računalnikom 1982.

6877 Hanc A., Projekti v organizacijah združenega dela 1982.

3587/583 Rozman S., M. Hohnjec, Tehnološki pogoji zagotavljanja kvalitete livarskega peska iz nove separacije TERMITA 1982.

3587/584 Jager R., V. Uršič, V. Lapajne, Raziskava tehnologije priprave in uporabnosti livarskega peska iz novih nahajališč v Moravski dolini 1982.

3587/543/II Glogovac B., Razvoj dinamičnega modela za vodenje ogrevne peči s procesnim računalnikom II. 1982.

3587/585 Rozman S., R. Tomić, Kompleksne raziskave bogatenja molibdena, kobalta, volframa in vanadija 1982.

3587/586 Lamut J., Vpliv sestave žilindre v elektropeči na obrabo obzidave 1982.

6878 Uranc F., Vpliv toplotne obdelave na žilavost bainita Cr — W — V jekel 1982.

6879 Simonovič M., Kalič D., Pravica P., Buka, Štetna dejstva, merjenje i zaštita 1982.

6880 Jeglič A., Drnovšek J., Fefer D., Procesna merilna tehnika 1981.

6881 Ribarič S., Arhitektura mikroprocesora 1982.

6882 Nikolič Lj. N., M. V. Petrovič, Opasnost i zaštita od električne struje 1979.

6883 Nemeč V., Metodologija strateškega planiranja 1979.

6884 Nemeč V., Ocenjevanje uspešnosti in učinkovitosti OZD 1983.

3587/587 Letno poročilo 1981.

6885 Trstenjak A., Temelji ekonomske psihologije 1982.

6886 GNG Gradbene norme 1979.

6887 Drobnyak D., Fizička metalurgija. Fizika čvrstoče i plastičnosti 1981.

6888 Sedmak S., Elementi mašina i aparata 1979.

6889 Mladenovič S., Korozija materijala 1978.

6890 Burke J., Kinetika faznih transformacija u metalima 1980.

6891/I Moffatt G. W., G. W. Pearsall, J. Wulff, Strukture i osobine materijala, I. knjiga — Strukture 1975.

6891/II Brophy J. H., Rose M. R., Wulff J., Termodinamika strukture II. del 1976.

6891/III Hayden W., Moffatt G. W., Wulff J., Mehaničke osobine III. del. 1982.

6892/I Krotin E., Mašine elektrouređaji i automatika u metalurgiji I. 1977.

6893 Dordjevič S., Elektrometalurgija I. in II. 1972.

6894 Kalibrovanje valjaka u valjaonici 1976.

6895 Ilić I., Odabrana poglavja teorije i proračuna kinetike metalurških reakcija 1974.

6896 Spasič M., Vučurovič D., Teorija metalurških procesa I. in II. 1982.

6897 Brankovič M., Markovič S., Live ne legure železo ugljenik 1980.

6898 Technologie des Walzens, Messens und Prüfens 1981.

6899/I Enciklopedija zaštite na radu medicine i higijene rada Tom 1. 1982.

JAKOB ŠPILER

Dragi sodelavec Jaki

V četrtek zjutraj, ko smo prišli na delo, nas je presunila vest, da te ni več med nami. Še posebej nas je prizadelo to, da te je doletela kruta usoda tako mladega.

Ni še dolgo, odkar si začel delati v naši sredini. Med nas si prišel pred dobrimi desetimi leti kot mlad kvalificiran orodjar. Nikakor se ne moremo sprijazniti z mislijo, da te ni več med nami. Še vedno te imamo pred seboj kot pridnega sodelavca, predanega naši socialistični družbi. Boril si se za uveljavitev in napredek delavskega razreda, toda že na začetku tvoje poti te je ujela neusmiljena in kruta bolezen, za katero znanost še nima uspešnega načina zdravljenja.

Vse do začetka boleznii si marljivo delal na svojem delovnem mestu ter se obenem aktivno vključeval v življenje tozda Industrijskih nožev. V tvoji kratki delovni dobi si mnogo prispeval k uspešnemu delu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij našega kolektiva.

Zelo smo bili veseli, ko si se uspešno spoprijel s svojo prikrito boleznijo ter ponovno prišel med nas. S tvojim pristankom smo te poslali na poklicno rehabilitacijo, ki si jo uspešno končal avgusta 1982 kot strojni delovodja. Medtem te je zelo prizadela nenadna smrt obeh staršev.

Kljub težkim udarcem usode si ponovno prišel med nas s polno mero upanja, zagnanosti ter delovne vneme. Sprejel si dela in naloge »referenta za samoupravo«. Marsikaj si uredil na tem delovnem mestu, toda tvoje delo je ostalo nedokončano.

Slabih pet mesecev si bil med nami po končani poklicni rehabilitaciji. Zavedali smo se, da si bolan, vendar si nihče ni mogel predstavljati, da boš tako hitro odšel od nas. V spominu te bomo ohranili kot dobrega tovariša in marljivega sodelavca.

V imenu samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij ter vseh sodelavcev TOZD Industrijski noži se z bolečino v srcu poslavljamo od tebe, tvojim najbližjim pa izrekamo iskreno sožalje.

Rekreacija in šport

DEJAVNOST ZELEZARJEV V MAJU

30. aprila in 7. maja smo v Družbenem domu na Prevaljah izvedli prvenstvo železarn v kegljanju za moške in ženske posamezno. Prvega dela na 50 lučajeve se je udeležilo 70 moških in 13 žensk, v drugem delu na 100 lučajeve pa je izpolnilo normo 180 podrtih kegljev 42 moških in normo 125 podrtih kegljev 9 žensk. V finalu so moški imeli 100 lučajeve, ženske pa 50, uvrstili pa so se tekmovalci takole:

Moški: 1. Leopold Kadiž, TOZD Pnevmatični stroji, 2. Adi Gruber, TOZD Industrijski noži, 3. Jože Trefalt, TOZD Jeklovarna, 4. Marjan Steharnik, Gospodarjenje, 5. Albin Kapel, TOZD Valjarna, 6. Leopold Ranc, TOZD Industrijski noži, 7. Jože Rahten, TOZD TRO, 8. Ivan Mlačnik, TOZD Industrijski noži, 9. Danilo Sovič, TOZD Stroji in deli, 10. Drago Lešnik, TOZD SGV.

Ženske: 1. Metka Jevšnikar, TOZD Jeklarne, 2. Jožica Taks, Računovodstvo, 3. Krista Kopmajer, TOZD Komerciala, 4. Silva Fink, TOZD TRO, 5. Fanika Stefanovič, Gospodarjenje, 6. Ana Arnold, Gospodarjenje, 7. Franja Mlakar, KSZ.

Tekmovanje in sojenje je izvedla Koroška območna kegljaška skupnost Ravne, kegljišče pa je dala na razpolago KS Prevalje. Ob tej priložnosti obema hvala.

Maja smo tudi nadaljevali s tekmovanjem v rokometu. Od prijavljenih ekip so 3 odpovedale sodelovanje in po sklepu tekmovalne komisije smo nadaljevali s 7 ekipami po sistemu vsak z vsakim. Tekme so vsak ponedeljek od 19.30 do 22.30 v organizaciji in pod vodstvom rokometnega kluba Fužinar.

Organizator rekreacije

KOVAČI SO KEGLJALI

V tekmovalju med oddelki smo se kovači pomerili v kegljanju na 50 lučajeve (25/25) na kegljišču Lečnik. Tekmovanje je potekalo od 10. do 24. 4. 1983 in se ga je udeležilo 38 tekmovalcev, s sodnikom tekmovalja Stanikom Prinčičem.

Za uvrstitev oddelka smo seštel tri najboljše rezultate. Zmagal je oddelk težke kovačnice s 621 podrtimi keglji, drugi je bil oddelk PF in vodstva s 581 podrtimi keglji, tretje in četrto mesto s 530 podrtimi keglji sta delila oddelka žarilnice in adjuštaze ter avtomatska kovačnica, zadnje mesto pa je osvojila lahka kovačnica in krčilni stroji s 522 podrtimi keglji.

Tekmovali smo tudi za posamezne uvrstitve.

Rezultati: 1. Silvo Belaj, 2. Stanko Prinčič, 3. Vlado Kotnik, 4. Rajko Čegovnik, 5. Oto Sumer, 6. Martin Jazbec, 7. Milan Lužnik, 8. Ivan Kuzma, 9. Vlado Jakovac, 10. Avgust Založnik.

Rajko Čegovnik

PARTIZANSKI MARŠ PO POTEH OKUPIRANE LJUBLJANE

Ekipa železarn Ravne, ki že nekaj let uspešno nastopa v isti postavi: Alojz Gologranc, Delovna skupnost za gospodarjenje, Mirko Krančan, TOZD Transport, in Alojz Milšek, TOZD SGV, se je 9. maja udeležila 27. partizanskega marša po poteh okupirane Ljubljane. V kategoriji veteranov se je med 72 ekipami s časom 2:08:00 uvrstila na odlično šesto mesto. Poseben fenomen predstavlja najstarejši član ekipe Alojz Gologranc, ki se je kot edini tekmovalac udeležil vseh do sedaj organiziranih partizanskih maršev v Ljubljani.

Ekipa železarn, ki nas je tako uspešno zastopala v Ljubljani, pa se

KADROVSKA GIBANJA OD 23. 4. DO 27. 5. 1983

T O Z D - DEL. SKUPNOST	SKLENILI DEL. RAZMERJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	ŠT. ZAP. INVAL.	ŠTEV. DEL. V POSTOPKU I K
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO					
JEKLARNA			9	9	3	1			4	392	379	49	10
JEKLOLIVARNA			2	2	1	1			2	530	527	71	17
VALJARNA					3			1	4	440	429	54	8
KOVAČNICA			2	2		1			1v	285	283	27	5
JEKLOVLEK	1			1						104	101	14	-
KALILNICA										52	51	8	-
ORODJARNA	1			1						88	79	4	-
STROJI IN DELI	1		4	5	3				3	500	496	44	5
INDUSTRIJ. NOZI	1			1				1	1	215	211	26	3
PNEVMAT. STROJI										202	202	29	4
VZMETARNA					2				2	108	108	10	4
REZALNO ORODJE			7	7						327	319	29	4
KOVINARSTVO			3	3	1				1	154	144	3	-
ARMATURE			1	1		1			1	138	131	3	-
ENERGIJA										118	118	6	2
E T S			2	2	1				1	220	210	10	-
S G V			2	2	2				2	444	440	32	3
TRANSPORT			1	1	1				1	116	114	4	4
P I I										57	54	2	-
R P T										244	244	29	2
KOMERCIALA			3	3	2	1			3	261	255	33	2
KONTROLA KAKOV.					1				1	204	201	34	3
DRUŽBENI STAN.			2	2						53	51	4	1
RACUNOVODSTVO										116	113	7	-
GOSPODARJENJE					1				1	72	70	-	-
K S Z	1			1	1				1	213	209	59	4
P F S										45	45	1	1
BRATSTVO										80	67	-	-
SKUPAJ	5		38	43	22	5		2	29	5778	5652	594	82

že pripravlja na nove nastope. Udeležila se bo maratona okoli Bohinjskega jezera, maratona Kralja Matjaža v Crni ter maratonom treh src v Bovcu in Kranju.

Ekipi, posebej pa še tov. Gologranču, iskrene čestitke za imeniten dosežek.

Organizator rekreacije
Franc Golob

UCENCI OSNOVNIH ŠOL KOROŠKE SO TEKMOVALI V ATLETIKI

ZTKO Ravne je skupaj s KAK organiziralo prvenstvo osnovnih šol v atletiki za atletski šolski pokal Slovenije.

Tekmovale so vse ekipe vseh petih osnovnih šol v občini Ravne. Nastopilo je okrog 180 pionirjev in pionirk.

Tekmovanje je potekalo v lepem sončnem vremenu, boljše uvrstitve pa so bile naslednje:

PIONIRJI

100 m — 1. Matej Strahovnik (Mladi Jeklarji), 2. Igor Lipovnik (Pionir)
300 m: 1. Karlo Juraja (Mladost), 2. Zvonko Uršnik (Pionir)
1000 m: 1. Miro Šipek (Staleker), 2. Marko Stifter (Crna)
Višina: 1. Aleš Rupar (Mladost), 2. Darko Jamšek (Pionir)
Daljina: 1. Samo Jert (Pionir), 2. Grega Kalčič (Staleker)
Krogla: 1. Uroš Vrčkovnik (Staleker), 2. Hubert Enel (Mladost)
4 × 100 m: 1. SSD Mladost, 2. SSD Pionir

PIONIRKE

100 m: 1. Jožica Jug (Mladost), 2. Majda Dren (Pionir)
300 m: 1. Aljoša Kovač (Pionir), 2. Andreja Rek (Pionir)
600 m: 1. Zožija Mager (Pionir), 2. Mojca Pumpas (Crna)
Višina: 1. Alenka Bavče (Pionir), 2. Mira Grabner (Crna)
Daljina: 1. Sergeja Lorber (Mladi Jeklar), 2. Tatjana Ažnik (Pionir)

Krogla: 1. Magda Golob (Mladost), 2. Nataša Grabner (Crna)
4 × 100 m: SSD Mladi jeklarji, 2. SSD Mladost.

EKIPNO je pri pionirjih zmagalo SSD Mladi jeklarji, OS Koroški jeklarji Ravne pred SSD Pionir. Pri pionirkah pa je bilo najboljše SSD Pionir OS Prežihovega Vrance Ravne na Koroškem pred SSD Staleker in Mladimi jeklarji.

Mentor: Erih Zmagaj,
OS Koroški jeklarji Ravne

S KOLESOM PO MEZIŠKI DOLINI

Taborniški odredi občine Ravne skupaj z ZTKO Ravne so v nedeljo, 15.

maja 1983, uspešno izvedli trimsko kolesarjenje po Meziški dolini.

Lepa sončna nedelja je zvalila na prijeten kolesarski izlet prek 800 občanov, od tega 55 družin.

Najstarejša udeleženca sta bila 60-letni Anton Letonja z Raven in Franc Kranjc s Prevalj, najstarejša udeleženka je bila 58-letna Marta Johman z Raven. Najmlajši kolesarji pa so bili 5-letni Janko Gostenčnik in 6-letna Manica Steharnik z Raven.

Vsi, ki so prevozili 22 km dolgo progo, so prejeli spominske značke, družine pa še družinske značke. Na kontrolnih točkah so se lahko odžejali s čajem in limonado.

Albert Hojnik

6. CVIJETINOVIC RADISLAV — brusilec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

7. VUKOVIC CEDO — žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 731,80 din, sodna izterjava.

8. SIROVINA IVO — odpremlnik odpadkov, sodelavcu vrgel kos železa in ga zadel v glavo, javni opomin.

III. KOVAČNICA

1. PIPAN DRAGO — kladivovodja, neopravičeno izostal z dela 2 dni, predčasno zapustil delo prek ograje, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za dobo 1 leta, pavšalna odškodnina 1.463,00 din, plačal.

2. SUMAH MATEJ — kladivovodja, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto, pavšalna odškodnina 2.354,10 din, sodna izterjava.

IV. JEKLOVLEK

1. BOZANK MARJAN — brusilec, neopravičeno izostal z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za dobo 1 leta, pavšalna odškodnina 5.854,40 din, plačal.

V. KALILNICA

1. KRPAN BRANKO — kalilec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, zamudil na delo 1 uro, javni opomin.

2. FIŠER JERICA — čistilka obrata, neopravičeno izostala 1 dan, dvakrat zapustila delo za 1 uro, javni opomin.
3. VODA RUDI — pomočnik kalilca, zapustil delo trikrat, javni opomin.

VI. STROJI IN DELI

1. PODVRATNIK JOŽE — kontrolor, z neprimernimi besedami žalil sodelavca, javni opomin.

2. BRODNIK STANISLAV — strugar, z neprimernimi besedami žalil sodelavca, javni opomin.

VII. TRO

1. KRAMOLC VILJEM — rezkalec, neopravičeno izostal z dela 4 dni, pre-

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v aprilu 1983 obravnavala naslednje kršilce delovnih obveznosti:

I. TOZD JEKLARNA

1. GOSTENČNIK GABRIJEL — 2. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja.

2. ĐURIC MUSTAFA — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 5 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 1 leto.

3. SEGOVEC JANKO — 1. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo za 6 mesecev (ponavljanje kršitev delovnih obveznosti).

4. ČASL MILAN — 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

5. BRKOVIC VLADO — žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin (ponavljaj kršitve).

6. LUKIČ CVIJETIN — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

II. VALJARNA

1. PODJAVORŠEK FLORJAN — žarilec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, enkrat zamudil na delo, prenehanje delovnega razmerja s pogojno odložitvijo 3 mesecev, pavšalna odškodnina 1.669,00 din (sodna izterjava).

2. KRIVOGRAD FRANC — adjuster kontrolor, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin (ponavljaj kršitve).

3. KNEZ SREČKO — žarilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, 4 ure predčasno zapustil delo enkrat, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.413,50 din, sodna izterjava.

4. VOŽIC JANKO — žarilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, 4 ure predčasno zapustil delo enkrat, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.503,30 din, sodna izterjava.

5. KRISTAN MELHIAR — čistilec obrata, zamudil na delo večkrat, javni opomin.

NAŠI UPOKOJENCI

Jože Homan, roj. 8. 10. 1925, v železarni od 1. 4. 1950 v del. skupn. KSZ, nazadnje kot vodja splošnih služb. Star. upokojen 30. 4. 1983.

Fran Merkač, roj. 23. 8. 1924, v železarni od 1. 8. 1949 v vzmetarni kot povrtalec vzmetnih listov. Inval. upokojen 18. 5. 1983.

Franc Pori, roj. 16. 2. 1928, v železarni od 1. 8. 1945 v tozd Stroj in deli, nazadnje kot koordinator proizvodnje. Inval. upokojen 15. 5. 1983.

nehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.

VIII. TRANSPORT

1. PETREJ IVAN II. — voznik viličarja, javni opomin, pavšalna odškodnina 408,90 din, sodna izterjava.

IX. SGV

1. MAK MILAN — ključavničar, odklonil delo in ga zapustil po 4 urah, javni opomin.

Komisija je izrekla še 16 opominov, 2 postopka ustavila in 4 delavce oprostil krivde.

I. TOZD JEKLARNA

1. SEGOVEC JANKO — I. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 2 dni, enkrat predčasno zapustil delo 2 uri, javni opomin.

2. HRIBERNIK AVGUST — II. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto.

3. ODER MIRKO — 2. jamski delavec, nepravilno je zidal livno ploščo, javni opomin.

4. PRAPER FERDINAND — ponovčar, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

5. NAROČOČNIK BRANKO — 1. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

6. PODBREŽNIK MILOŠ — 2. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

7. STJEPANOVIC SPASOJE — zldar plošč, predčasno zapustil delo, javni opomin.

8. ĐURIC MUSTAFA — 2. jamski delavec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.898,30 din, plačal.

II. INDUSTRIJSKI NOŽI

1. JAZBEC ALOJZ II. — ravnalec, pretep na delu, denarna kazen 6% od OD 1.091,70 din, plačal.

III. PNEVMATIČNI STROJI

1. BRINER ANTON — vrtalec, napačno vrtal cilindre, javni opomin, pavšalna odškodnina 477,50 din, plačal.

IV. DELOVNA SKUPNOST ZA KADRE

1. ČAVAR DRAGOSLAV, odklonil delo, javni opomin. Disciplinska komisija je v marcu izrekla še 19 opominov, 4 delavce oprostila in 2 postopka ustavila.

Za pravno službo: Sonja Slemnik

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

EVROPA CEPT

Organizacija CEPT je kot skupno temo za leto 1983 izbrala Velika dela človeškega duha. V tem okviru je na jugoslovanskih znamkah, izdanih ob tej priložnosti, predstavljena osebnost književnika Ive Andriča.

Vrednost: 8,80 in 20,00 din. Motivi: medalja Nobelove nagrade in v ozadju del ropopisa iz knjige Travniška kronika (8,80), portret Iva Andriča in v ozadju most na Drini pri Višegradu (20,00).

Grafična obdelava znamk je delo Andreja Milenkovića, tiskarna Hello Courvoisier — Svica. Tisk je večbarvna heliografura, velikost pole je 9 znamk, izšle so 5. maja.

40-LETNICA BITKE NA SUTJESKI

Ob 40-letnici bitke na Sutjeski je bila izdana znamka v vrednosti 3,00 din. Motiv je risba »Juriš« Piva Karamatjevića, slikarja iz Beograda. Grafična obdelava znamke je delo Dimitrije Čudova. Tiskarna: Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu. Tisk je dvobarvni ofset, velikost pole je 25 znamk, datum izdaje 14. maj.

30-LETNICA IZVOLITVE JOSIPA BROZA TITA ZA PRVEGA PREDSEDNIKA FLRJ

Ob 30-letnici izvolitve Josipa Broza Tita za prvega predsednika FLRJ je bila izdana znamka v vrednosti 4,00 din. Motiv: portret Josipa Broza Tita, delo Božidarja Jakca, in stavba skupščine SFRJ. Grafična realizacija Andreja Milenkovića. Tiskarna: Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu. Tisk je dvobarvni ofset, velikost pole je 25 znamk, datum izdaje 25. maj.

80-LETNICA PRVEGA AVTOMOBILSKEGA PREVOZA POŠTE IN POTNIKOV V ČRNI GORI

Poštna uprava Črne gore je prva med evropskimi državami uvedla avtomobilski prevoz pošte in potnikov v lastni režiji 9. junija 1903.

Ob 80. obletnici je bila izdana serija dveh znamk v vrednosti 4,00 in 8,80 din. Motivi: risba prvega avtomobila

za prevoz pošte in potnikov (4,00 din), del poti prvega avtomobila (8,80 din). Likovna obdelava je delo Dušana Lučića. Tiskarna: Zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu. Tisk: dvobarvni ofset, pola ima 25 znamk. Znamke so bile izdane 27. maja.

50. OBLETNICA MEDNARODNEGA KMETIJSKEGA SEJMA V NOVEM SADU

Ob 50. jubilejnim kmetijskem sejmu v Novem Sadu je bila dana 13. maja v obtok priložnostna znamka za 4,00 din. Likovna obdelava znamke je delo Dušana Lučića. Motiv je kombajn na polju s koruzo. Znamke so bile natisnjene v novosadski tiskarni Forum v prodajnih polah po 25. f. u.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V JUNIJU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne na Koroškem, Dravograd, Slovenj Gradec, Mislinje in Kotlje bodo predvidoma v juniju predvajali naslednje filme:

SMRTONOSNI ANGELI — hongkonški, 2. do 16. 6.

DVE POLOVICI SRCA — domača drama, 3. do 14. 6.

PREPOVEDANA LJUBEZEN — am. drama, 3. do 19. 6.

JUDY V UNIFORMI — am. komedija, 6. do 19. 6.

ČRNI SIN — am. komedija, 9. do 20. 6.

PRIHAJA NINJI — am. pustol., 9. do 22. 6.

SUPER MOŽ — am. zn. fant., 10. do 21. 6.

MOČ RUŠITVE — kan. akcijski, 10. do 26. 6.

NEPOSLUŠNOST — it. melodrama, 14. do 27. 6.

KARIERA POLICAJKE — it. komedija, 15. do 30. 6.

TROJICO JE TREBA UBITI — fr. kriminalka, 16. do 30. 6.

CHARLIE IN WENDY — KAKO IZGUBITI NEDOLŽNOST — it. kom., 17. 6. do 3. 7.

KABOBLANCA — am. pustol., 24. 6. do 7. 7.

OBRAČUN PRI VELEBLAGOVNICI — fr. komedija, 24. 6. do 7. 7.

USODNA SFINGA — am. pustol., 21. 6. do 10. 7.

ZAHVALA

Najlepša hvala sodelavcem tozda Stroj in deli za pozornost in darilo ob moji upokojitvi ter v bodoče mnogo sreče in uspehov.

Pozdrav!

Jože Dretnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem za prekrasno darilo, ki sem ga prejel od svojih sodelavcev žerjavne skupine SGV. Hvala za besede, ki sta jih izrekla tov. Lesjak in tov. Rihner. Želim vam še veliko delovnega uspeha in medsebojnega razumevanja.

Ivan Štruc

ZAHVALA

Izgubili smo dobrega moža in očeta Ivana Paradiža.

Zahvaljujemo se patronažni sestri in zdravnikom, posebno dr. Vodnjovovi, za zdravljenje in nego na domu.

Hvala sorodnikom in sodelavcem za darovano cvetje, ravnemu pihalnemu orkestru in zboru Društva upokojencev Prevalje za žalostinke ter govorniku Štreklju za poslovlilne besede.

Žalujoči: žena Jerica, hči Albina ter sinovi Karl, Jože, Ivan in Alojz z družinami.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža in očeta Zmaga Hribarja se zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence.

Posebej se zahvaljujemo njegovim sodelavcem iz TOZD Industrijski noži, godbi in pevcem.

Zena Ida s hčerko in sinom, mama in brata z družino.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta Franca Čepelaka se toplo zahvaljujemo sosedom, prijateljem, znancem in delavcem SKR za pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih. Posebej se zahvaljujemo sodelavcem in učencem SSTNPU, ki so mu pripravili poslednje slovo, govornikom za poslovlilne besede, pihalnemu orkestru ravnih železarjev in pevskemu zboru Vres za žalostinke ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala za darovano cvetje in vence ter izraženo sožalje.

Zena Marija ter sinova Davorin in Tomaž

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega brata Jakoba Špilerja se iskreno zahvaljujemo delavcem tozda Industrijski noži in vsem, ki ste darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala Pihalnemu orkestru ravnih železarjev, govorniku in župniku za pogrebni obred.

Žalujoča sestra Anica z družino in brat Andrej

NESPORAZUMI

Kristjani smejo imeti samo eno ženo. Temu pravimo monotonija.

*

Angina pectoris ni vrsta kunccev, ampak grška popevkarica.

*

Piram ni bil graditelj piramid, ampak izdelovalec zdravila proti glavobolu.

*

Bosa nova ni šefova žena, ampak ozvezdje.

Izdaja delavski svet Zelarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek. Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar. Telefon 861 131, int. 304. Tiska CGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 pristo plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, F. Rotar, Z. Strgar, F. Tomaž, kadrovska služba in oddelek za informiranje.